

**Talnagögn um ferðamál á
Íslandi og þarfagreining**

Félagsvísindastofnun

Ágúst 1995

Talnagögn um ferðamál á Íslandi og þarfagreining

Unnið fyrir:

Ferðamálaráð Íslands
og
Ferðamálanefnd Reykjavíkur

Umsjón:

Stefán Ólafsson

Skýrslugerð:

Guðlaug J. Sturludóttir

Ágúst 1995

Efnisyfirlit:

Inngangur:

Markmið og framkvæmd	1
Hluti I. Samantekt talnagagna um ferðamál á Íslandi.....	1
Hluti II. Þarfagreining	2
Uppbygging skýrslu.....	3

Hluti I:

Efnisyfirlit talnagagna um ferðamál á Íslandi	4
Talnagögn um ferðamál á Íslandi	10

Hluti II:

Tölfræðilegar upplýsingar sem ferðapjónustuaðila vantar	77
Tafla 1: Samantekt yfir niðurstöður þarfagreiningar.....	82

Viðaukar I til IV.....	84
------------------------	----

Markmið og framkvæmd

Verkefni þetta er unnið fyrir Ferðamálaráð Íslands og Ferðamálanefnd Reykjavíkur og er markmið þess tvíþætt; annars vegar að gera yfirlit yfir fyrirliggjandi talnagögn um ferðamál á Íslandi og hins vegar að athuga meðal aðila í ferðaþjónustu, hvaða tölfræðilegar upplýsingar þeir telji að skorti fyrir starfsemi þeirra og fyrir ferðaþjónustuna almennt.

Ljóst er að margvísleg talnagögn hafa verið unnin sem lúta að ferðamálum á Íslandi og margir hafa þar lagt hönd á plóginn, en nokkuð hefur skort á að upplýsingar um gögnin hafi verið nægilega aðgengilegar. Þessi skýrsla er vonandi skref í þá átt að betri yfirsýn fáiast yfir þau talnagögn sem til eru.

Hluti I. Samantekt talnagagna um ferðamál á Íslandi.

Framkvæmd og úrvinnsla

Við framkvæmd þessa hluta var haft samband við helstu stofnanir og rekstraraðila í ferðaþjónustu sem og ferðamálafulltrúa um allt land og leitað upplýsinga um hvaða tölfræðileg gögn í tengslum við ferðamál á Íslandi, þeir hefðu undir höndum eða höfðu vitneskju um. Gögnum var svo ýmist lýst gegnum síma, eða fenginn útdráttur eða afrit af gögnunum. Upplýsinga var einnig leitað í Þjóðarþótlöðu og þar sérstaklega skoðaðar lokaritgerðir háskólanema. Ákveðið var að hafa í yfirlitinu aðeins gögn sem væru frá árinu 1990 eða nýrri (með einstaka undantekningum) þar sem eldri gögn hafa í flestum tilvikum að geyma úreldar tölur. Skýrslan *Fyrirkomulag á söfnun upplýsinga um erlenda ferðamenn til Íslands*, eftir Sigurð P. Sigmundsson, fellur ekki undir þá skilgreiningu sem farið var eftir við söfnun gagnanna, því hún inniheldur ekki tölulegar upplýsingar um ferðamál á Íslandi. Þó var ákveðið að hafa hana með í samantektinni, þar sem efni hennar tengist mjög náið viðfangsefni þessarar athugunar.

Eins og gagnayfirlitið sýnir, var aflað upplýsinga um margvísleg talnagögn, bæði innlend og erlend, s.s. talnagögn Þjóðhagsstofnunar, Hagstofunnar, niðurstöður kannana, og gögn erlendra stofnana og samtaka. Innihaldslýsingar erlendra gagna eru í flestum tilvikum á því tungumáli sem gögnin eru.

Vegna anna hjá nokkrum aðilum sem leitað var til, reyndist ekki unnt að fá upplýsingar um talnagögn sem þeir hafa undir höndum. Í því sambandi er vert að hafa í huga að samantekt sem þessi verður seint tæmandi en getur, ef vel tekst til, gefið vísbendingu um þau gögn sem til eru. Vonandi hefur því markmiði verið náð.

Hluti II. Þarfagreining

Framkvæmd

Við framkvæmd þessa hluta, var haft samband við fulltrúa helstu rekstraraðila og stofnana í ferðaþjónustu sem og ferðamálafulltrúa úr öllum landshlutum og þeim gerð grein fyrir verkefninu. Því næst var þeim sent spurningaeyðublað þar sem spurt var hvaða tölfraðilegar upplýsingar þeir myndu nýta sér í nánustu framtíð og hvaða tölfraðilegar upplýsingar í tengslum við ferðamál á Íslandi þeim myndu skorta fyrir starfsemi sína og fyrir ferðaþjónustuna almennt. Þá voru þeir beðir um að endursenda eyðublaðið, útfyllt, um hæl í símbréfi eða pósti. Alls var 69 einstaklingum sent spurningablað sem voru fulltrúar 58 rekstraraðila. Til baka bárust svör frá 35 einstaklingum, þar af frá þremur í gegnum síma. Svarhlutfall var því 50,7%. Þátttakendum var í sjálfs vald sett hve mörg atriði þeir settu fram. Alls bentu svarendur á 180 atriði sem gerir 5,1 atriði að meðaltali á hvern svaranda.

Úrvinnsla og helstu niðurstöður

Við úrvinnslu svara voru atriðin flokkuð í 23 efnisflokkka (sjá bls.77). Þessum flokkum var svo skipt upp í 2 hluta: *hagstærðir* og *kannanir*. Undir *hagstærðir* falla atriði sem lúta að rekstri og fjárfestingum fyrirtækja í ferðaþjónustu, ársverk, margfeldisáhrif o.fl. Undir *kannanir* falla atriði sem leita þarf vitneskju um með spurningakönnunum, svo sem ýmsar bakgrunnsupplýsingar um ferðamenn, almenna ferðatilhögun, viðhorf o.fl.

Niðurstöður þarfagreiningar leiddu í ljós að svarendur nefndu mun oftast atriði sem falla undir *kannanir*, samanborið við *hagstærðir*; 84,4% svara falla undir *kannanir* en 15,6% undir *hagstærðir*. Innan *hagstærðir* er oftast nefnt að það vanti upplýsingar um eyðslu ferðamanna og gjaldeyrstekjur, eða 12 sinnum. Innan *kannana*, eru oftast nefnd atriði innan flokkanna *ferðamáti* (18), *gisting* (18) *fjöldi koma - dreifing* (16) og *bakgrunnsupplýsingar* (13). Rétt er þó að taka fram að svarendur tóku yfirleitt fram að þeir vildu að þau atriði sem þeir nefndu, væru greind eftir helstu bakgrunnsþáttum s.s. þjóðerni, kyni og aldri. Bakgrunnsþættir voru aðeins settir í flokk *bakgrunnsupplýsinga*, ef þeir voru sérstaklega teknir fram en ekki aðeins sem nánari útlitun á öðum atriðum.

Uppbygging skýrslu

Skýrslan skiptist í tvo megin hluta. Hluti I inniheldur yfirlit yfir talnagögn um ferðamál á Íslandi. Hluti II hefur að geyma niðurstöður þarfagreiningar meðal aðila í ferðaþjónustu, þ.e. athugun á hvaða tölfraðilegu upplýsingar þeir telji að vanti. Birt er yfirlit þar sem fram koma öll þau atriði sem nefnd voru og hve margir aðilar nefndu hvert atriði. Einnig er sýnt samandregið

yfirlit þar sem flokkarnir 23 eru sýndir, fjöldi svara á bak við hvern flokk og hlutfall svara hvers flokks, af öllum svörum. Í viðaukum er að finna fylgiskjal A. úr bók Arnars Más Ólafssonar og Davíðs Stefánssonar sem segir frá sérstakri áætlun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um gerð kannana á sviði ferðaþjónustu. Viðaukar geyma einnig yfirlit yfir þær stofnanir og fyrirtæki sem samband var haft við, við gagnaöflunina og gögn sem ekki koma fram í talnagagnayfirlitinu. Ennfremur er hér listi yfir athugasemdir sem fram komu í þarfagreiningunni, eintak af spurningaeyðublaði og listi yfir viðmælendur.

Hluti I: Talnagögn um ferðamál á Íslandi

1.1. Íslensk grunngögn

1.2. Erlend grunngögn

2.1. Íslenskar kannanir

2.2. Erlendar kannanir

3.1. Íslenskar lokaritgerðir

3.2. Erlendar lokaritgerðir

4.1. Önnur Íslensk gögn

4.2. Önnur erlend gögn

Efnisyfirlit talnagagna um ferðamál á Íslandi

1.1. Íslensk grunngögn

Atvinnuvegaskýrslur	10
Þjóðhagsstofnun.	
Ársreikningar fyrirtækja.....	11
Þjóðhagsstofnun.	
Ferðamál á Íslandi	12
Náttúruverndarráð, Reykjavík, 1990. fjölrit nr. 24.	
Ferðapjónusta á Íslandi og í Evrópu.....	12
Vilborg H. Júlíusdóttir, Þjóðhagsstofnun, ágúst, 1995.	
Gistiskýrslur (1984 - 1993)	12
Hagstofa Íslands, október 1994.	
Hagtíðindi.....	14
Hagstofan.	
Hagtölur mánaðarins	14
Seðlabankinn, Hagfræðideild.	
Landshagir.....	15
Hagstofa Íslands.	
Traffic Statistic	16
Flugleiðir.	
Verðnæmi eftirspurnar í innanlandsflugi.....	18
Hagfræðistofnun Háskóla Íslands, Október 1993.	
Vinumarkaður.....	19
Hagstofa Íslands.	
Þjóðhagsreikningar 1945 - 1992.....	20
Þjóðhagsstofnun.	

1.2. Erlend grunngögn

Compendium of tourism statistics	21
World tourism organization, Madrid, -1995.	
Redovisning av nordisk turiststatistik (1988 - 1991).....	22
Statistiska Centralbyraan.	

Statistical Annex. Tourism policy and international tourism in OECD countries 1992 - 1993. OECD Tourism Committee, Paris, júlí, 1995	23
Tourism. Occasional Paper nr. 49: European Economic Integration. Egon Smeral. 1994. European Free Trade Association.	24
Travel and Tourism. A new Economic Perspective. The 1993 WTTC Report - Research Edition. World Travel Tourism Council, 1993.	25
Travel and Tourism. A special report from the World Travel and Tourism Council. World Travel Tourism Council, October 1993.	26
Travel and tourism barometer. World tourism organization, Madrid, maí, 1994.	26
Travel and Tourism. Issues in Tax Policy. World Travel Tourism Council, Brussel, 1994.	27
Travel and Tourism. Progress and priorities 1995. World Travel Tourism Council, Brussel, 1995.	28
Yearbook of tourism statistics. World Tourism Organization.	28
The 1993 WTTC Report - Research Edition. Supplementary Data Tables. World Travel Tourism Council, nóvember 1993.	30

2.1. Íslenskar kannanir

Akranes - viðhorfsskönnun. Íslenskar Markaðsrannsóknir hf (ÍM Gallup), september 1992.	32
Around Iceland/Reykjavík Reader Survey. Nesútgáfan.	33
Árspriðjungskönnun SVG. Gunnar Karlsson, júní 1995.	34
Ferðamannakönnun á Borgarfirði eystri. Álfasteinn hf., (1988 - 1994).	34
Ferðakönnun á Íslandi júní 1991 - júní 1992. Erlendir ferðamenn á heilu ári. Félagsvísindastofun Háskóla Íslands, október 1992.	35
Ferðamálakönnun á Íslandi 1991 - 1992: Erlendir ferðamenn haust, vetur og vor, greindir eftir bakgrunni og ferðamynstri. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, ágúst 1993.	36

Ferðamálakönnun á Íslandi: Erlendir ferðamenn sumarið 1991.....	38
Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, október 1991.	
Ferðamálakönnun á Íslandi 1991 - 1992; Farþegar sem ferðast með ferjunni.....	39
Norönu sumarið 1991. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, janúar 1992.	
Ferðamálakönnun á Íslandi sumarið 1993: Könnun meðal ferðamanna.....	40
erlendra skemmtiferðaskipa. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, september 1993.	
Ferðapjónusta bænda, viðhorfskönnun,.....	41
Rögvaldur Guðmundsson, janúar 1995	
Gististaðir. Ársþriðjungslégar kannanir á nýtingu gistihverbergja, gistitekjum og.....	42
meðalverðum hjá hótélum innan SVG árin 1990 til 1994. Gunnar Karlsson, apríl 1995.	
Gististaðir. Nr. 2: Ítarlegri úrvinnsla ýmissa þátta.....	43
Gunnar Karlsson, apríl 1995.	
Gististaðir. Nr. 3.	44
Gunnar Karlsson, maí, 1995.	
Góðir Austfirðingar.....	45
Rögvaldur Guðmundsson, janúar 1994.	
Góðir Íslendingar	46
Rögvaldur Guðmundsson, febrúar 1993.	
Hagkönnun SVG	47
KPMG Endurskoðun hf.	
Kjarakönnun eftir starfsgreinum (nóv, 1994).....	48
Verslunarmannafélag Reykjavíkur. VR blaðið, janúar 1995.	
Könnun á meðal ferðamanna á Eyjafjarðarsvæðinu,	49
Þorbjörg Þráinsdóttir, september 1993.	
Könnun á því hvað ferðamenn kaupa af minjagripum og gjafavöru.....	50
Garðar Gíslason, Árni Sigurðsson og Jóhann Pétursson, janúar 1992.	
Könnun meðal ferðamanna á erlendum skemmtiferðaskipum. Hluti II.....	51
Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, nóvember, 1994.	
Könnun meðal ferðamanna á Norð-Austurlandi	52
Anna Dóra Sæþórsdóttir. Í vinnslu sumarið 1995.	
Niðurstöður á könnun á ferðavenjum útlendinga á Íslandi árið 1989.....	53
Björn S. Lárusson. Óútgefin.	

Stefnumótun í ferðaþjónustu í Austur-Húnavatnssýslu	54
Átaksverkefnið Framtak. Apríl 1993.	
Upplýsingamiðstöð. Hvað margir ? Fyrir hverja ? Um hvað er spurt ?.....	54
Valgeir Ingi Ólafsson, október 1994. Óútgefið.	
Þjónustukönnun Hótel Eddu: Umsögn þín	55
Ferðaskrifstofa Íslands.	
Þjónustukönnun Flugleiða sumarið 1995.....	55
Flugleiðir.	

2.2. Erlendar kannanir

European Travelling 1994. Pool-Report for European Travel Commission, Paris	56
European Travel Monitor S.A., Luxemburg, April 1995.	

3.1. Íslenskar lokaritgerðir

Ferðakönnun, úrvinnsla og greining. Viðaukar.....	57
Indriði Þröstur Gunnlaugsson, Jóhannes Valgeirsson, Sæmundur Friðriksson og Unnar Jónsson. Rekstrardeild Háskólans á Akureyri, maí 1994.	
Ferðaskrifstofur. Samkeppnisstaða atvinnugreinarinnar.....	58
Ingólfur Garðarsson, Viðskipta og hagfræðideild H. Í., vor 1992.	
Ferðaþjónusta á Snæfellsnesi.....	59
Erla Friðriksdóttir, Viðskipta- og Hagfræðideild H. Í., maí 1993.	
Hópferðir erlendra ferðamanna um Ísland; könnun á dreifingu þeirra,.....	59
efnahags- og umhverfisáhrifum. Anna Dóra Sæþórsdóttir, Jarð- og landafræðiskor, Háskóla Íslands, Reykjavík, Sept. 1992.	
Markaðssetning ferðaþjónustu, með áherslu á hálendisveg.....	60
Kristín Elfa Ingólfssdóttir, Viðskipta- og hagfræðideild Háskóla Íslands, maí, 1991.	

3.2. Erlendar lokaritgerðir

The economic impact of international tourism in Iceland.....	61
Oddný Óladóttir, McGill University, Montreal, október 1992.	
An evaluation of tourism in the Westfjords of Iceland	62
Sigurborg Kr. Hannesdóttir, University of Surrey, 1989.	

The expectations of visitors to Iceland	63
Póra Valný Yngvadóttir. Oxford Brookes University, apríl 1994.	
Iceland's gain from tourism. An economic study	64
Porleifur Þór Jónsson, University of Surrey, 1985.	
The Roles and Impacts of Conventional Bureaux.....	65
Sigríður Prúður Stefánsdóttir, University of Strathclyde, mars, 1993.	

4.1. Önnur Íslensk gögn

Akranes - lifandi bær	65
Þórdís G. Arthursdóttir, febrúar 1995.	
Akranes- vaxandi bær á vesturlandi	66
Þórdís G. Arthursdóttir, nóvember 1991.	
Ársskýrsla Ferðafélags Íslands.....	66
Ferðafélag Íslands.	
Ársskýrsla ferðamálafulltrúa 1995.....	67
Ófeigur Gestsson, maí 1995.	
Ársskýrsla Ferðamálaráðs Íslands	67
Ferðamálaráð Íslands.	
Evrópusamvinna og ferðaþjónusta.....	68
Arnar Már Ólafsson, Davíð Stefánsson, Reykjavík, 1995.	
Ferðaþjónusta í Vestmannaeyjum. Greining, stefnumörkun, aðgerðir	69
Runólfur Smári Steinþórsson, maí, 1994.	
Ferðaþjónusta, uppbygging og afkoma.....	70
Sigurborg Kr. Hannesdóttir, 1993.	
Fyrirkomulag á söfnun upplýsinga um erlenda ferðamenn til Íslands.....	72
Sigurður P. Sigmundsson, febrúar 1995.	
Greinargerð um margföldunaráhrif eyðslu erlendra ferðamanna.....	73
Porleifur Þór Jónsson, desember 1985.	
Skipting auglýsinga í ljósvaka- og prentmiðlum	73
Miðlun e.h.f.	
Umferð á þjóðvegum.....	74
Vegagerð Ríkisins, Áætlanadeild.	
Þeir fiska sem róa. Íslensk ferðaþjónusta - vaxandi atvinnugrein.....	74
Ferðamálanefnd Sjálfstæðisflokksins.	

Þjóðhagsreikningauppgjör og rekstraryfirlit fyrir ferðaþjónustu. Greinargerð.....	75
tölfræðihóps um athugun á samkeppnisstöðu og rekstrarskilyrðum ferðaþjónustu. Friðrik Már Baldursson og Vilborg Júlíusdóttir, 1990. Ferðamálanefnd Samgönguráðuneytis.	

4.2. Önnur erlend gögn

Annual Report.....	75
European travel commission. Paris.	

Talnagögn um ferðamál á Íslandi

1.1. Íslensk grunngögn

Atvinnuvegaskýrslur

Þjóðhagsstofnun.

Ársrit sem hefur að geyma efni ársreikninga hvers árs, mat á heildarumsvifum í einstökum atvinnugreinum og ýmsar hagtölur, t.d. tölur um skiptingu vinnuaflsins eftir atvinnugreinum, mat á framleiðslubreytingum, launafjárhæðir samkvæmt launamiðum, stærðardreifingu fyrirtækja ofl. Ársreikningarnir byggja svo aftur á úrtaki ca 1.100 - 1500 fyrirtækja í nánast öllum atvinnugreinum öðrum en búskap hins opinbera. Í skýrslunum er eingöngu fjallað um heildarstærðir þar sem rekstrar- og efnahagsyfirlit úrtaksfyrirtækjanna hafa verið færð upp til heildarstærða í atvinnugreinunum.

Atvinnuvegaskýrslur geyma þannig upplýsingar um veltutölur í ferðaþjónustu: ársverk, laun, og þáttatekjur, greindar eftir þriggja stafa atvinnugreinaflokkun Hagstofu Íslands (t.d. veitinga- og gististaðir, flugrekstur).

Dæmi úr Atvinnuvegaskýrslum 1992:

- Gjaldeyrstekjur af erlendum ferðamönnum (Hægt að fá ársfjórðungslegar tölur hjá Þjóðhagsstofnun).
- Áætluð störf við ferðaþjónustu 1973 - 1992: Fjöldi ársverka 1973 - 1992
Einnig eru hér uppgefnar tölur um hlut ferðaþjónustu í heildar mannafla í landinu.
- Áætluð laun og tengd gjöld við ferðaþjónustu 1973 - 1992
Einnig: Hluti ferðaþjónustu í heildar launagreiðslum í landinu.
- Áætluð hlutdeild ferðaþjónustu í landsframleiðslu 1973 - 1992
- Rekstraryfirlit veitinga- og hótélreksturs 1992. Flokkað eftir atvinnugreinaflokkun Hagstofu Íslands

Skýrslurnar innihalda einnig upplýsingar um:

- Fjölda veitinga- og gistihúsa á landinu (fyrirtækja og rekstrareininga) og stærð þeirra (ekki á stöðluðu formi)

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun, bókasöfn ofl.

Ársreikningar fyrirtækja

Þjóðhagsstofnun.

Ársrit sem birtir ársreikninga ákveðins úrtaks fyrirtækja í hverri atvinnugrein. Ársreikningar 1992 - 1993, útgefnir í janúar 1995, byggja t.d. á úrtaki 1.253 fyrirtækja fyrir árið 1993. Sýndur er samanburður við sömu fyrirtæki árið áður og nær samanburðurinn til fyrirtækja í nánast öllum atvinnugreinum öðum en búskap hins opinbera. Þessi fyrirtæki spanna um 45% af veltu atvinnurekstrarins árið 1992. Þessar upplýsingar gefa því haldgóða mynd af breytingum á rekstri og efnahag einstakra atvinnugreina milli áráanna 1992 og 1993. Hér er lögð áhersla á að draga saman helstu upplýsingar úr rekstrar- og efnahagsreikningum, með það fyrir augum að birta þær eins fljótt og kostur er. Hins vegar er ekki lagt mat á heildarumsvif í einstökum greinum.

Fyrirtækjunum er skipt niður á 13 atvinnugreinar og síðan niður á 3ja stafa atvinnugreinaflokkun Hagstofu Íslands. Hafa þarf í huga að í öllum töflum er eingöngu um að ræða beina samlagningu reikninga, sem gefur aðra niðurstöðu en fengist með því að færa hverja atvinnugrein upp til heildar, áður en lagt er saman. Niðurstöður um afkomu og efnahag og breyting milli ára, verður því eingöngu að skoða sem afkomu þessara fyrirtækja, en ekki mat á afkomu greinarinnar í heild.

Fjöldi fyrirtækja í *veitinga- og hótélrekstri* í úrtaki árið 1992, var 18 (hlutfall af heildarveltu 13,7%) og fjöldi fyrirtækja í *samgöngum*, var 51 (69% af heildarveltu).

Skýrslan hefur þannig m.a. að geyma eftirfarandi upplýsingar:
Ártölin eiga við ársreikninga 1992 - 1993.

Hlutfallsleg breyting helstu stærða í rekstrar- og efnahagsfirlitum milli áráanna 1992 og 1993,
greint eftir: veitinga- og hótélrekstur, samgöngur.

Rekstraryfirlit verslunar- og veitingahúsareksturs 1992 og 1993 og

Efnahagsyfirlit verslunar- og veitingahúsareksturs 1992 og 1993

greint eftir atvinnugreinaflokkun Hagstofunnar: Veitingastaðir, matsölustaðir, gististaðir, rekstur strætisvagna og langferðabíla, aðrir fólksflutningar á landi, flutningar á sjó, flugrekstur, ferðaskrifstofur ofl., rekstur Pósts og síma, viðskiptabanka, sparisjóðir o.s.frv.

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun, bókasöfn ofl.

Ferðamál á Íslandi

Náttúruverndarráð, Reykjavík, 1990. fjölrit nr. 24.

Ritið inniheldur m.a. upplýsingar um:

- Fjölda gistinguáttanna í Skaftafelli, Jökulsárgljúfrum, Landmannalaugum, Herðubreiðalindum og Þórsmörk/Langadal, 1975 - 1990.
- Fjölda gistinguáttanna í hópferðum til Landmannalauga í júlí 1987 eftir ferðaskrifstofum.
- Fjölda gistinguáttanna í hópferðum til Herðubreiðalinda í júlí 1989, eftir ferðaskrifstofum.

Aðgengi: Náttúruverndarráð, bókasafn Seðlabanka Íslands

Ferðapjónusta á Íslandi og í Evrópu

Vilborg H. Júlíusdóttir, Þjóðhagsstofnun, ágúst, 1995. 5 bls.

Fjallað er um ferðapjónustu í aðildarríkjum OECD og Evrópu, ferðapjónustu á Íslandi og aðeins tæpt á horfum fyrir árið 1995. Hefur að geyma m.a. tölulegar upplýsingar um:

- Fjöldi erlendra ferðamanna, skipt niður á heimshluta, 1985 - 1994.
- Hlutfall gjaldeyristekna af erlendum ferðamönnum, skipt niður á heimshluta, 1985 - 1994.
- Fjöldi ferðamanna (á Íslandi) og þróun raungengis, 1980 - 1994: Raungengi miðað við verð, raungengi miðað við laun, fjöldi erlendra ferðamanna.
- Magnvísitala gjaldeyristekna af erlendum ferðamönnum, 1980 - 1994: Fargjaldatekjur, ferða- og dvalarkostnaður, fjöldi erlendra ferðamanna.

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun, Ferðamálaráð Íslands.

Gistiskýrslur (1984 - 1993)

Hagstofa Íslands, október 1994.

Hefur að geyma upplýsingar um framboð gistirýmis og fjölda náttanna á gististöðum landsins. Þessi upplýsingsöfnun Hagstofunnar hófst árið 1984 en fór hægt að stað í fyrstu, m.a. vegna lélegra skila upplýsinga frá aðilum sem selja gistiþjónustu. Skilin hafa batnað síðustu ár, einkum frá hótelum, gistiheimilum og farfugleimilum, en síður frá bændagististöðum. Með

Þessari útgáfu, koma *Gistiskýrslur* í fyrsta sinn út sem sjálfstæður hluti af *Hagskýrslum Íslands* og ætlunin er að framvegis verði þær gefnar út árlega.

Í úrvinnslu Hagstofunnar, er gistiþjónusta í landinu skipt í 6 -7 meginflokka.

Fyrsti flokkur er *hótel og gistiheimili*. Hann skiptist í þá staði sem starfa allt árið og hina sem reknir eru hluta úr ári. Heimtur upplýsinga um gistináttafjölda á þessari tegund gististaða hafa verið um og yfir 85% í mánuði. Annar flokkur er *farfuglaheimili og áþekkir gististaðir*.

Þriðji flokkurinn er *svefnpokagististaðir*. Hér er um að ræða sumarhótel, félagsheimili og skóla sem selja gistingu í svefnpokum. á dýnum í stærri vistarverum. Næst kemur *tjaldstæði og skálar*. Þeim er skipt í tjaldstæði í þéttbýli, dreifbýli og á hálendi og skála á hálendi. Fimmthi flokkur gististaða eru *bændagististaðir* innan vébanda Ferðaþjónustu bænda. Þar er oftast um að ræða sveitaheimili sem selja gistingu heima á bæjum eða í sumarhúsum. Sjötti flokkur gistingar er *heimagisting*. Hér er um að ræða misstjórnt gistirými á einkaheimilum í þéttbýli.

Þar sem heimtur upplýsinga um nýtingu *leigu orlofshúsa*, sem er sjöundi flokkurinn, hafa verið mjög dræmar, er ekki gerð grein fyrir gistinóttum úr þeim flokki í *Gistiskýrslum* 1984 - 1992. Í skýrslunum er ekki getið um gistirými sumarbústaða stéttarfélaganna og félagasamtaka.

Í yfirlitstöflum skýrslunnar, er árinu skipt í þriðjunga, þar sem það á við. Þá er landinu skipt í 8 hluta sem fylgja kjördæmum að öðru leyti en því að Reykjavík og Reykjaneskjördæmi er skipt í Suðurnes og höfuðborgarsvæði. Þjóðerni gesta, eru greind eftir þeim 10 löndum sem flestir ferðamenn koma frá, síðan: önnur Evrópulönd, Bandaríkin og öll önnur lönd.

Árstölur eru birtar frá og með árinu 1985, þó fyrst frá 1986 fyrir svefnpokagistingu og 1987 fyrir bændagistingu. Allar töflur geyma tölur frá 1984 til 1993.

Fyrir hótel og gistiheimili (þar sem gistirými er föst stærð) er einnig beðið um upplýsingar um fjölda útleigðra herbergja í mánuðinum og tölu herbergja og rúma á gististaðnum.

Skýrslurnar geyma m.a. upplýsingar um:

- Framboð og nýtingu gistirýma (herbergja og rúma) og fjölda gistinátta á hótelum og gistiheimilum.
- Fjöldi gististaða, herbergja og rúma, nýting herbergja og rúma, eftir stærð gististaða, svæðum og árstíma.
- Fjöldi gistinátta á hótelum og gistiheimilum eftir landsvæðum, þjóðerni gesta og árstíma.
- Fjöldi gististaða og gistinátta, eftir tegund gististaða, ísl. - útl., svæðum og árstíma.
- Heildarfjöldi gistinátta eftir þjóðerni gesta, svæðum og árstíma.
- Farþegar til landsins eftir ríkisfangi.

Frá og með útgáfu 1995 verða í *Gistiskýrslum* upplýsingar um meðal dvalarlengd, greint eftir: svæðum, tegund gististaða og þjóðerni.

Hægt er að fá uppgefnar tölur, hjá Hagstofunni, svo nýjar sem 2ja mánaða, fyrir einstök svæði.

Aðgengi: Hagstofan, Ferðamálaráð ofl.

Hagtíðindi

Hagstofan.

Mánaðarrit þar sem talnaefni og greinar um ferðamenn birtast öðru hvoru, t.d. birtist árlega samantekt á talningu Útlendingaefirlitsins á komu farþega til landsins.

Ávallt eru þó gefnar upplýsingar um:

- Vísitala neysluverðs (1984 - 1993)
- Gjalddeyrstekjur, fjöldi ferðamanna, gistinætur, vísitala neysluverðs (t.d. 1984 - 1993)

Hjá Hagstofunni er auk þess hægt að fá upplýsingar um vísitölu gististaðaverðs og vísitölu veitingahúsaverðs.

Aðgengi: Hagstofan, bókasöfn ofl.

Hagtölur mánaðarins

Seðlabankinn, Hagfræðideild.

Fjörít sem kemur út mánaðarlega. Geymir m.a. tölulegar upplýsingar um:

- Tekjur af erlendum ferðamönnum. Ársfjórðungslegar tölur.
- Komur ferðamanna til landsins.
- Gistinætur. Árstölur.

Aðgengi: Seðlabanki Íslands, bókasöfn ofl.

Landshagir

Hagstofa Íslands.

Hagtöluárbók, sem inniheldur m.a. eftirfarandi upplýsingar (ártölin eiga við árbókina frá október 1994) undir kaflanum „Samgöngur, ferðamál o.fl.“:

- Skipakomur á Reykjavíkurhöfn 1975 - 1993
Greint eftir: Íslensk / erlend skip. Skipakomur / 1.000 brúttólestir
- Flugvélar á loftfaraskrá 1950 - 1993. Flugvélar / farþegasæti, greint eftir:
eins-, 2ja-, 3ja-, og 4ra hreyfla
- Flugsamgöngur Flugleiða 1983 - 1993
Fjöldi flugferða, flugkilómetrar, flutningur (farþegar/vörur/póstur) greint eftir:
áætlunarflug innanlands, á milli landa og leiguflug
- Farþegar til landsins eftir árstíð 1950 - 1993
Fjöldi farþega og hlutfallsleg skipting eftir Íslendingar / Útlendingar
Ársþriðjungslegar tölur
- Farþegar og ökutæki með bílferjum til landsins 1983 - 1993
Farþegar og ökutæki greind eftir: Ísl. / útl.
- Farþegar til landsins skipt eftir ríkisfangslöndum 1981 - 1993
Fjöldi og hlutfallsleg skipting
- Gististaðir: Framboð og nýting eftir árstíð 1991 - 1993
Fjöldi gististaða, fjöldi herbergja, fjöldi rúma, nýting herbergja og nýting rúma, greint eftir: Allt landið / Reykjavík og stærð gististaða (1-19 rúm, 20-59 rúm, 60-149 rúm, 150 rúm og fleiri).
- Gistinætur á gististöðum eftir þjóðerni gesta 1988 - 1993
Ársþriðjungslegar tölur. Fjöldi og hlutfallsleg skipting
- Gistinætur á gististöðum eftir landsvæðum 1984 - 1993
Fjöldi gesta alls, fjöldi útlendinga og hlutfall útlendinga af öllum gestum

Einnig má nálgast eftirfarandi upplýsingar hjá Hagstofunni, sem munu birtast í Landshögum í fyrsta sinn 1995:

- Farþegar (fjöldi) og vöruflutningar á íslenskum áætlunarflugvöllum 1991 - 1994.
Greint eftir: Áætlunarflug, leiguflug, sjúkraflug, viðkomufarþegar, vöruflutningar kg., póstflutningar kg.
- Flugfélög sem lenda á Keflavíkurflugvelli. Mánaðarlegar tölur
- Flutningur um Keflavíkurflugvöll 1960 - 1994. Farþegar, vörur, póstur, greint eftir: lendingar, frá landinu, til landsins, millilending.

Aðgengi: Hagstofa Íslands, Þjóðarbókhlaða ofl.

Traffic Statistic

Flugleiðir

Ársrit sem inniheldur helstu tölfræðilegu upplýsingar um rekstur Flugleiða. Heftið skiptist í þrjá megin hluta: *Millilandarekstur*, *Innanlandsrekstur* og *Annar rekstur*.

Fyrst er yfirlit yfir alla rekstrarþætti fyrir árið, sem greinist þannig:

- Flugtölfræði: Fjöldi brottfara, heildar flognir km., fartími
- Farþegar (fjöldi)
- Seldir sætiskm: Seldir sætiskm., framboð sætiskm., sætanýting
- Arðfarmur (Revenue cargo): Fragt, póstur, umframfarangur
- Seldir tonn-km. (revenue ton-km):
Farþega tonn-km, fragt tonn-km, póst tonn-km, umframfarangurs tonn-km, afkastað tonn-km, tiltækir tonn-km, álagsstuðull

Þessir rekstrarþættir eru svo greindir eftir:

N-Atlandshafsflug (áætlunarflug), Evrópa, fragt, alls reglubundið millilandaflug, innanlandsflug, leiguflug. Árstölur bornar saman við fyrra ár.

Kaflinn *Millilandsrekstur*, greinist í þessa undirkafla:

- Farþegar (fjöldi)
- Seld sæti eftir þjóðum
- Álagsstuðull (load factor) per flugleið
- Farþegakílómetrar
- Áætlunarflug Evrópa
- Áætlunarflug N-Atlandshaf
- Lestarfragt per flugleið

Undir kaflanum *Innanlandsrekstur* er að finna þessar upplýsingar:

Tölfræðisamantekt.

- Flug (fjöldi): fjöldi brottfara, flognir km.
- Fartími: innanlands, Evrópa, fokker flug.
- Farþegar: arðfarþegar, frífarþegar, hlutfall frífarþega
- Seldir sætiskílómetrar: flognir farþegakm., framboð farþegakm., sætanýting
- Arðfarmur kg.: fragt kg., póstur kg., umframfarangur kg.

- Seldir tonn-km: farþega tonn-km, fragt tonn-km, póstur tonn-km, umframfarangur tonn-km, afkastað tonn-km, tiltækir tonn-km, álagsstuðull
- Fragt kg., eftir flugleiðum. Póstur kg. eftir flugleiðum

Árstölur. Samanburður við fyrra ár.

Farþegar og álagsstuðull per flugleið

Mánaðar- og árstölur per flugleið.

Fjöldi fluga frá Reykjavík, flognir km., seldir sætiskm., framboð sætiskm., sætanýting, sætanýting fyrra árs. Árstölur per flugleið.

Megin tölfræðiniðurstöður

Mánaðar- og árstölur

- Flugtölfræði: fjöldi brottfara, flognir km., fartímar
- Farþegar: arðfarþegar, frífarþegar, hlutfall frífarþega
- Seldir sætiskm.: seldir sætiskm., tiltækir sætiskm., sætanýting, sætanýting fyrra árs, breyting.
- Lestarfragt: fragt kg., póstur kg., umframfarangur kg.,
- Seldir tonn-km.: farþegar tonn-km, fragt tonn-km, póstur tonn-km, umframfarangur tonn-km., afkastað tonn-km., framboð tonn-km, álagsstuðull.

Lokakaflinn, *Annar rekstur* hefur að geyma undirkaflana:

- Tölfræðilegar upplýsingar per flugfar. Árstölur: fartími, flognir farþegakm., framboð sætiskm, álagsstuðull. Inanlands- og millilandatölur. Samanburður við fyrra ár.
- Leiguflug: Helstu tölfræðiniðurstöður. Mánaðar- og árstölur: meðalfjöldi flugfara, farþegar, seldir sætiskm., seldir tonn-km.
- Áætlunarfragt: Helstu tölfræðiniðurstöður. Mánaðar- og árstölur: flugfara tölfræði, arðfarmur, seldir tonn-km.
- Hótel og bílaleiga: Nýting. Mánaðar- og árstölur:
 - Scandic Hótel Loftleiðir, Scandic Hótel Esja.
 - nýtt herbergi, framboð herbergja, nýting, nýting fyrra árs, breyting milli ára.
 - Bílaleiga.
 - nýting per mánuð, samanburður við fyrra ár, breyting milli ára.
- Ferðamenn til Íslands. Mánaðar- og árstölur. Samanburður við fyrra ár
- 10 ára þróun: Farþega- og tonn-kílómetrar. Samanburðartölur 10 ár aftur í tímann.
- 10 ára þróun: Fragt, póstur og ferðamenn. Samanburðartölur 10 ár aftur í tímann.

Aðgengi: Flugleiðir ofl.

Verðnæmi eftirspurnar í innanlandsflugi: kostnaður, verðlagning og afkoma

Hagfræðistofnun Háskóla Íslands, Október 1993. Skýrsla til samgönguráðuneytisins, nr. 8/1993.

Tilgangur skýrslugerðarinnar var að athuga hvaða áhrif verðbreytingar í flugfargjöldum innanlands hefðu á farþegafjölda og skoða sérstaklega hver yrðu áhrif 14% virðisaukaskatts.

Skýrslan hefur að geyma eftirfarandi efnisatriði:

- Samkeppni flugs, ferja, langferða- og einkabifreiða

Ferðatími. Hér er borinn saman heildarferðatími eftir því hvort farið er með flugvél, ferju, einka- eða langferðabifreið. Til athugunar eru 15 leiðir milli Reykjavíkur og þeirra staða úti á landi sem Flugleiðir og Íslandsflug fljúga í áætlunarflugi.

- Niðurstöður greiningar. Borinn er saman heildarferðatími eftir því hvort farið er með áætlunarflugi, einka- eða áætlunarbifreið milli staða hér innanlands sem eru í 90 til 410 km loftlínufjarlægð hvor frá öðrum. Einnig er borinn saman hraði áætlunarflugs, einka- og langferðabifreiða í loft-km á klst.

Ferðakostnaður og tími. Fjallað er um heildarkostnað ferða milli þeirra staða sem fjallað var um að framan.

- Kostnaður, tímavirði og ákvörðunargildi

- Ákvörðunargildi einstakra leiða. Reiknað er út ákvörðunargildi, v1 og v2 fyrir þær leiðir sem farnar erumeð áætlunarflugi innanlands til og frá Reykjavík.

- Farþegafjöldi, flugfargjöld og kaupmáttur. Könnuð eru áhrif breytinga á flugfargjöldum og kaupmætti á fjölda farþega í innanlandsflugi Flugleiða.

Líkanasmíði. Sýnd er m.a. þróun árstíðarleiðréttrar vísitölu meðalflugfargjalda og vísitölu framfærslu á tímabilinu ágúst 1985 til desember 1992.

Spá um fjölda farþega. Hér er birt spá fyrir fjölda farþega í innanlandsflugi Flugleiða á tímabilinu júlí 1993 til desember 1994, sýnd hlutfallsleg breyting farþegafjölda í innanlandsflugi Flugleiða milli ára, frá jan. 1992 - des. 1994 og hlutdeild Flugleiða í farþegaflutningum um íslenska áætlunarflugvelli, 1986 - 1994.

- Áhrif efnahagsaðferða ríkisstjórnarinnar á innanlandsflug

Áhrif virðisaukaskatts á samkeppnisstöðu innanlandsflugsins

Áhrif virðisaukaskatts á fjölda farþega í innanlandsflugi

Áhrif efnahagsaðferða ríkisstjórnarinnar á tekjur og gjöld flugfélaga í innanlandsflugi.

Birt verðnæmi farþega, eftir greiðanda flugfargjalds.

Viðbótar skattheimta ríkisins af flugfélögum í innanlandsflugi

- Viðaukar

Niðurstöður markaðsrannsóknar

Fjallað um niðurstöður markaðskönnunar sem var framkvæmd í flugvélum Flugleiða í sept. 1993. Markmið könnunarinnar var að fá mat á verðnæmi eftirspurnar eftir sætum í innanlandsflugi. Til þýðis töldust allir einstaklingar sem ferðuðust árlega með innanlandsflugi. Í úrtakinu voru þeir 4.376 farþegar sem ferðuðust í innanlandsflugi Flugleiða á tímabilinu 2. - 8. september 1993. Svörunin var 1.103 eða 25,2%. Í könnuninni var m.a. spurt um þjóðerni, á hvaða leið þeir væru, hve oft þeir ferðuðust þessa leið, hvað farþeginn hefði gert ef flugfargjaldið hefði verið 14% og 25% hærra. Einnig var farþeginn spurður að því hver greiddi flugfargjaldið nú og hver greiddi það oftast.

- Samanburður á rekstri innanlandsflugs hér og í nálægum löndum

* Hvaða lönd

* Sætanýting (1990, 1991)

* Nýting burðargetu (1990, 1991)

Aðgengi: Hagfræðistofnun Háskóla Íslands.

Vinumarkaður

Hagstofa Íslands.

Ársrit þar sem fram koma niðurstöður vinnumarkaðskannana Hagstofunnar. Vinnumarkaðskannanir eru framkvæmdar tvisvar á ári; í apríl og nóvember. Úrtakið er 4.400 - 4.500 manns á aldrinum 16 - 74 ára, valdir af handahófi úr þjóðskrá.

Í sérprentun úr aprílblaði Hagtíðinda 1995, bls 189 - 200 er að finna helstu niðurstöður vinnumarkaðskönnunar Hagstofunnar frá apríl 1995. Þar má m.a. sjá eftirfarandi upplýsingar:

- Meðalfjöldi vinnustunda og fjöldi í vinnu í viðmiðunarviku eftir atvinnugrein (m.a. Hótel- og veitingahúsarekstur, Hótel- og veitingahúsarekstur) og kyni í apríl 1995.
- Skipting starfandi fólks eftir atvinnugreinum og kyni í apríl 1995 (hlutfallstölur og áætlaður fjöldi).
- Skipting starfandi fólks eftir atvinnugreinum og búsetu í apríl 1995.
- Hlutfall atvinnuleysis eftir síðustu atvinnugrein, starfsstétt og kyni í apríl 1995.

Í ársritinu Vinnumarkaður er m.a. að finna eftirfarandi upplýsingar:

- Skipting starfandi fólks eftir atvinnugreinum (flokkun Hagstofunnar), aldursflokkum og kyni, 1991 - 1993 (ártölin eiga við árbókina útgefna haustið 1994), greint þannig: hótel- og veitingahúsarekstur, samgöngur og flutningar, 16 - 24 ára, 25 - 34 ára, 55 - 74 ára.

- Skipting starfandi fólks eftir atvinnugreinum, búsetu og kyni, 1991 - 1993. Greint þannig: Höfuðborgarsvæði, kaupstaðir og bæir, önnur sveitarfélög.
- Skipting starfandi fólks eftir atvinnugreinum, menntun og kyni 1991 - 1993. Greint þannig: Grunnskólamenntun (ISCED 1-2), starfs- og framhaldsskólamenntun (ISCED 3-5), háskólamenntun (ISCED 6-7).

Hjá Hagstofunni er hægt að frá ofangreindar upplýsingar greindar betur niður, s.s. eftir nákvæmari atvinnugreinaflokkun og starfsheitum.

Aðgengi: Hagstofan, Þjóðarbókhlaða.

Þjóðhagsreikningar 1945 - 1992

Þjóðhagsstofnun, síðast útg. í Reykjavík, ágúst 1994.

Tilgangur með útgáfu þessa rits er að lýsa aðferðafræðinni við gerð þjóðhagsreikninga og hins vegar er því ætlað að vera eins konar yfirlitsrit um hagþróunina frá stríðslokum til síðustu ára, eins og sú þróun birtist í bókhaldi þjóðhagsreikninga.

Íslenskir þjóðhagsreikningar eru byggðir á þjóðhagsreikningakerfi Sameinuðu þjóðanna, A system of national accounts (SNA). Á næstu árum mun Ísland taka upp nýjan staðal ESB. hann er bæði ítarlegri en staðall Sameinuðu þjóðanna og tekur mið af því að þjóðirnar, sem standa að ESB eru líkari innbyrðis en aðildarríki Sameinuðu þjóðanna.

Talnaefni ritsins lýsir niðurstöðum þjóðhagsreikninga, bæði skv. ráðstöfunaruppgjöri og framleiðsluuppgjöri.

Dæmi um tölulegar upplýsingar í ritinu, sem snerta ferðamál á Íslandi, eru:

Hlutur atvinnuvega í landsframleiðslu (1976 - 1992).

greint m.a. eftir: verslun - veitinga- og hótélrekstur, samgöngur (á verðlagi hvers árs, magnvísitölur, hlutfallsleg skipting).

Ferðamannastraumur 1950 - 1994.

Tölur greindar eftir: Komur erlendra farþega til Íslands, % breyting milli ára, þar af fjöldi erlendra farþega með skemmtiferðaskipum, % breyting milli ára, komur Íslendinga frá útlöndum.

Gjaldeyrstekjur af erlendum ferðamönnum 1969 - 1994 og hlutur þeirra í útflutningi og landsframleiðslu. Verðlag hvers árs. Teknar saman ársfjórðungslega.

Tölur greindar eftir: Ferða- og dvalarkostnaður erlendra ferðamanna á Íslandi (ekki meðtaldar áætlaðar fargjaldatekjur flugfélaganna frá erlendum farþegum), áætlaðar tekjur íslenskra flugfélaga frá erlendum farþegum til landsins og frá því, tekjur alls, hlutfallsleg breyting milli ára, heildartekjur Íslendinga af erlendum ferðamönnum (greindar eftir: hlutfalli af útfluttum vörum og þjónustu og hlutfalli af vergri landsframleiðslu), hlutfall af útfluttri þjónustu.

Gjaldeyrstekjur af erlendum ferðamönnum á föstu verði 1980 - 1995. Magnbreytingar samkvæmt þjóðhagsreikningagerð.

Tölur greindar eftir: Ferða- og dvalarkostnaður erlendra ferðamanna á Íslandi á verði hvers árs, framfærsluvísitala, ferða- og dvalarkostnaður á föstu verði, fargjaldatekjur íslenskra flugfélaga frá erlendum farþegum til landsins og frá því á verði hvers árs, gengisvísitala, fargjaldatekjur á föstu verði, gjaldeyrstekjur á föstu verði, magnvísitala ferða- og dvalarkostnaður, hlutfallsleg breyting milli ára, magnvísitala fargjaldatekna íslenskra flufélaga, hlutfallsleg breyting milli ára, magnvísitala gjaldeyrstekna samtals, hlutfallsleg breyting milli ára.

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun.

1.2. Erlend grunngögn

Compendium of tourism statistics

World tourism organization, Madrid, -1995. 15. útgáfa.

Yfirlit yfir tölfræðilegar upplýsingar um ferðamál í 188 löndum og svæðum um allan heim. Ritið hefur verið gefið út árlega frá árinu 1986. Talnaefnið sem skýrslan byggir á er fengið frá yfirvöldum viðkomandi landa og er safnað af WTO.

Töflur með tölfræðilegum upplýsingum um einstaka lönd, sýna:
(útgáfa 1995 birtir tölur fyrir árin 1989 - 1993)

- * International inbound tourism
- * Arrivals by region
- * Arrivals by mode of transport
- * Arrivals by purpose of visit
- * Nights and length of stay

- * International outbound tourism
- * Accommodation
- * Tourism payments
- * National accounts and trade

Einnig: Background information on world and regional trends in international tourism arrivals and receipts, which is based on time series for the period 1950 - 1994, and in the various regions for the period 1989 - 1993. Also breakdown of total international tourist arrivals and receipts for developed and developing countries and for other selected country economic groupings for the years 1980, 1985 and 1993 (úr útgáfu 1995).

Ritið geymir ennfremur ýmsar hagfræðilegar samtölur og tölulegar samantektir um svæði og mannfjölda hvernar þjóðar.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Redovisning av nordisk turiststatistik (1988 - 1991)

Utveckling av nordisk statistikprogram för turism

Statistiska Centralbyraan, fyrir Norrænu ráðherranefndina (Nordiska Ministerraadet).

Ritið, sem er gefið út árlega, hefur að geyma tölulegar upplýsingar um ferðamannaiðnað á Norðurlöndum. Gögnunum, sem skýrslan byggir á, er safnað af hagstofum hvers lands (Svíþjóðar, Noregs, Finnlands, Danmerkur og Íslands).

Í skýrslunni er að finna eftirfarandi upplýsingar (tölur birtar fyrir öll norðurlöndin):

- Genomsnittligt antal bäddar/anläggning för hotell och likn. anl. 1986 - 1991.
- Andel inhemska gästnätter, hotell och liknande anläggningar 1986 - 1991.
- Antal gästnätter paa hotell och liknande anläggningar. 1000-tal.
- Antal utresande passagerare med charterflyg fraan de nordisk länderna 1986 - 1991.
- Antal gästnätter paa hotell, campingplatser och vandrarhem. Norden 1986 - 1991.
- Hotellgästnätter, uppdelat paa marknader exklusive Norden 1986, 1991.
- Campinggästnätter, uppdelat paa marknader exklusive Norden 1986, 1991.
- Disponibel kapacitet och kapacitetsutnyttjande för hotell och liknande anläggningar. 1988 - 1991.
- Antal gästnätter fördelade paa gästernas hemland samt förändringstal jämfört med föregående aar. Hotell 1988 - 1991.
- Antal gästnätter fördelade paa gästernas hemland samt förändringstal jämfört med föregående

aar. Campingplatser 1988 - 1991.

- Antal gästnätter fördelade eftir gästernas ursprung. Hotell och liknande anläggningar 1988 - 1991.
- Antal gästnätter fördelade eftir gästernas ursprung. Storleksgrupperat efter antal bäddar. Hotell och liknande anläggningar 1991.
- Antal gästnätter fördelade eftir gästernas ursprung. Vandrarhem 1988 - 1991.
- Antal utresande passagerare med charterflyg fraan de nordiska länderna 1988 - 1991.
- Resevalutaintäkter och -utgifter. nationella myntheheter 1988 - 1991.
- Resevalutaintäkter och -utgifter. Miljoner dollar 1988 - 1991.
- Bruttoproduktion i turistnäringar: Finland 1990, Island, 1986, Norge 1989, Sverige 1990.
- Förädlingsvärde i turistnäringar: Norge 1989, Sverige 1990.
- Sysselsättning i turistnäringar: Norge 1989, Sverige 1990.
- Turistutgifter. Norge 1989.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Statistical Annex. Tourism policy and international tourism in OECD countries (1992-1993)

OECD; Organisation for economic co-operation and development.
Tourism Committee. París, júlí, 1995. 144 bls.

Skýrsla sem inniheldur helstu tölfræðilegu upplýsingar, varðandi ferðamannaiðnaðinn í ríkjum OECD. Lýst er megin þróun ferðamannaiðnaðarins innan OECD, yfir tveggja til þriggja ára tímabil. Ritið er gefið út árlega og inniheldur eftirfarandi efnisatriði:

- Tourist flows in the OECD area:
 - Tourism from European Member countries, Canada, the United States, Australia, New Zealand, Japan, tourism from all OECD countries, from non-Member countries, from all countries
 - Tourism from the United States - Expenditure of United States residents travelling abroad
 - Tourism from the United States - Number and expenditure of United States residents travelling overseas
- Accommodation:
 - Average length of stay of foreign tourists
 - Nights spent by foreign and domestic tourists in all means of accommodation, in hotels and similar establishments, in supplementary means of accommodation

- Capacity in hotels and similar establishments. Capacity in supplementary means of accommodation
- Monthly hotel occupancy rates
- Payments:
 - International fare payments
 - Nominal exchange rates of national currencies against the dollar
 - International tourist receipts and expenditure in dollars
- Motives: Foreign tourism by purpose of visit
- Transport: Foreign tourism by mode of transport
- Employment: Staff employed in tourism
- Prices: Trends in tourism prices
- International tourist flows from main generating:

From all foreign countries, from: Germany, Canada, the United States, France, Italy, Japan, Netherlands, United Kingdom.

 - Arrivals of tourists/visitors at frontiers
 - Arrivals and nights of tourists at/in hotels
 - Arrivals and nights of tourists at/in all means of accommodation
- International tourist flows from main generating:

Australia, Austria, Belgium, Canada, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Japan, Netherlands, New Zealand, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, United Kingdom, United States.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Tourism

Occasional Paper nr. 49: European Economic Integration.
Effects of „1992“ on the services sectors of the EFTA countries.

Egon Smeral. 1994. European Free Trade Association.

Tour Operating and Travel Agencies in the EFTA Countries (Austurríki, Finland, Ísland, Noregur, Svíþjóð og Sviss). Meðaltalstölur frá ca. 1985 - 1990.

M.a. upplýsingar um fjölda starfa, fjölda fyrirtækja, meðalstærð (fjöldi starfsmanna /fyrirtæki), framleiðni.

The Hotel Sector in the EFTA Countries

M.a. upplýsingar um: fjölda starfa, fjölda fyrirtækja, framleiðni, markaðshlutdeild í alþjóðlegri ferðamennsku í Evrópu (international European tourism) 1991 og útflutningstekjur per capita (1991).

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun.

Travel & Tourism.
A New Economic Perspective
The 1993 WTTC Report - Research Edition

World Travel Tourism Council, 1993.

Inniheldur m.a. eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

- The Travel & Tourism Industry - 1991, 1994 and 2005. Demand / Supply in US dollars.
- Travel & tourism gross output annualized growth rates (nominal), by country, 1991 - 1994, 1994 - 2005. USD.
- Travel & Tourism employment - 1994. (portion of all industries) by country.
- Travel & tourism GDP shares, 1991, gain/loss, 1994, by country.
- Travel & tourism growth and job creation. 1994 capital investment, new sales expected annual, new jobs created, by country.
- 1994 travel & tourism taxes: indirect, direct corp. personal. By country.

WORLD ESTIMATES - 1994, WORLD FORECAST - 2005, OECD RESULTS - 1991,
OECD ESTIMATES - 1994, OECD FORECASTS - 2005, greint niður í:

- Gross output (USD billions, percent of worldwide travel & tourism)
- Employment (Thou., percent of national all industries)
- Value added (\$billions, GDP contribution)
- Capital investment (\$billions, percent of national all industries)
- Indirect taxes (\$billions, percent of national all industries.
- Consumer spending (\$billions, percent of national all industries)
- Government expenditures (\$billions, percent of national all industries)
- Net exports (\$billions, percent of trade balance)
- Business sales (\$billions, percent of national all industries)
- Wages & salaries (\$billions, percent of national all industries)
- Operating surplus (\$billions, gross profit margin)
- Capital consumption (\$billion, capital base)

Personal consumption expenditure weights by country

1991 Net passenger aircraft purchases

Net passenger aircraft sales by country, 1991

1991 cruise ship purchases

1991 passenger/car ferry purchases
adjusted for highway infrastructure shares
1991 hotel/motel construction estimates
Government travel & tourism intensity factors
Travel & tourism related merchandise trade in US dollars
:By country.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Travel and Tourism

A special report from the World Travel and Tourism Council

World Travel Tourism Council, October 1993.

Inniheldur m.a. eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

- The travel and tourism industry - 1991, 1994, est. and 2005 proj.:

- Consumer expenditures
- Government expenditures
- Capital investment
- Business expenditures
- Gross output

- Jobs created by additional \$1 million of travel and tourism gross output, by country.
- Travel and tourism employment - 1994 (portion of all industries), by country.
- Ratio of travel and tourism compensation to average compensation, by country
- Travel and tourism capital investment (percent of total), 1994, new jobs created, by country.
- 1994 Travel and tourism tax burden indirect tax share/GDP share, by country.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Travel and tourism barometer

World tourism organization, Madrid, maí, 1994, 124 bls.

Inniheldur tölulegar upplýsingar um ferðamál frá öllum heimshlutum.

Talnegögnin sem ritið byggir á, eru upprunnin beint frá ferðamálayfirvöldum eða stjórnvöldum viðkomandi landa.

Ritið sem er gefið út árlega, innheldur eftirfarandi efnisþætti:
Ártölin eiga við útgáfuna frá maí, 1994.

Hluti I:

- Trends of arrivals, receipts and expenditures in selected destinations during the opening months of 1994.
- Trends of international and domestic tourist nights and hotel occupancy rates during the opening months of 1994.

Hluti II: Outbound travel trends from major generating markets:

Trends of arrivals from Canada, France, Germany, Italy, Japan, Netherlands, Spain, Switzerland, United Kingdom and United States in the various destinations during the opening months of 1994 and the corresponding changes over the same period of the two preceding years.

Hluti III og IV:

The latest data available on international tourist arrivals and nights in various countries over the first months of 1994, broken down by main country of origin, together with the corresponding changes over 1993.

Arrivals and nights for each country of destination are broken down by country and region of origin. The list of countries of origin have been limited to the major generation markets of North America, Europe and Asia/Oceania. Arrivals and nights for other countries have been aggregated within their respective region. Therefore the totals of arrivals and nights for each region exclude the figures of the countries listed individually.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Travel and Tourism Issues in Tax Policy

World Travel Tourism Council, Brussel, 1994. 21 bls.

Inniheldur m.a. tölulegar upplýsingar um:

- Corporate and personal tax contribution, 1991, 1994, 2002
- Travel and tourism indirect taxes - 1994, by countries
- 1994 Travel and tourism taxes (indirect / personal), by countries

- 1994 Travel and tourism tax burden. Indirect tax share/GDP share, by countries
- Jobs created directly and indirectly by travel and tourism in the United States in 1994
- Jobs created by every million \$ of gross output
- Tax rates on hotel rooms / car rentals for selected cities

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands

Travel and Tourism Progress and Priorities 1995

World Travel Tourism Council, Brussel, 1995, 20 bls.

Ritið hefur að geyma spá fyrir ýmsar hagstærðir ferðamannaiðnaðarins fram til ársins 2005. Inniheldur m.a. eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

- Travel and Tourism gross output, GDP, growth by region and growth by OECD country. Projected T and T output growth 1995 to 2005.
- Travel and Tourism employment, % of total employment, growth by region and growth by OECD country. Projected T and T employment growth 1995 to 2005.
- 1995 Travel and Tourism foreign trade, by countries:
 - Merchandise trade
 - Services trade
 - Net trade

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Yearbook of tourism statistics

World Tourism Organization.

Bækur í tveimur bindum sem innihalda upplýsingar um þróun ferðamannaiðnaðar frá yfir 150 löndum og svæðum.

Í BINDI I er að finna samantekt á þróun ferðamannaiðnaðar á heims- og landsvísu og hefur að geyma upplýsingar um alþjóðlegan ferðamannaiðnað varðandi:

- Tourism movements
- Tourism and international air transport
- Accommodation capacity

- Tourism payments
- Tourism and exports of goods and services

BINDI II inniheldur nákvæmar tölfræðiupplýsingar varðandi hvert land, um komur og dvalarlengd ferðamanna, greint niður eftir þjóðerni ferðamannsins.

BINDI I, hefur að geyma eftirfarandi efnisatriði:

TRENDS OF TOURISM MOVEMENTS AND PAYMENTS

WORLDWIDE

- Arrivals of tourists from abroad and receipts from international tourism
- World tourism trends (graph)
- World selected series
- Arrivals of tourists from abroad by regions
- International tourism expenditure by regions
- International tourist arrivals. Trends in regional market share

SELECTED GROUPINGS

- Developing countries
- Mediterranean countries
- OECD

COUNTRY RANKINGS

- World's top tourism destinations
- World's top tourism spenders
- Top countries with highest receipts per tourist with highest expenditure per trip abroad
- Ranking of countries by hotel capacity

REGIONAL SUMMARY

AFRICA, AMERICAS, EAST ASIA/PACIFIC, EUROPE, MIDDLE EAST, SOUTH ASIA:

- Arrivals of tourists from abroad and receipts from international tourism
- Trends of international tourism (in each region)

SELECTED SERIES

- Trends of tourist arrivals by country
- Trends of tourist arrivals by air
- Trends of tourism receipts by country

- Outbound travel by region of destination
- Trends of tourism expenditure by country

BINDI II hefur að geyma þessi efnisatriði:

TOURISM FROM ABROAD, by country of origin

(Fimm ára tímabil, t.d. 1987 - 1991 í útg. 1993. Markaðshlutdeild hvers lands (1991), P.C. ('91-'90))

1. Arrivals at frontiers of tourist from abroad
2. Arrivals at frontiers of visitors from abroad
3. Arrivals of tourist from abroad in hotels and similar establishments
4. Arrivals of tourist from abroad in all accommodation establishments
5. Nights of tourist from abroad in hotels and similar establishments
6. Nights of tourist from abroad in all accommodation establishments

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

The 1993 WTTC Report - Research Edition Supplementary Data Tables

World Travel Tourism Council, nóvember 1993.

Rit þetta er gefið út óreglulega og eru teknir fyrir mismunandi málaflokkar í hverri útgáfu. Inniheldur eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

World and Regional Tables, 1991, 1994, 2005:

- Gross output
- Employment
- Value Added
- Capital Investment
- Indirect Taxes
- Consumer Spending
- Government Expenditures
- Foreign Trade - Net Exports
- Business Sales
- Wage and Salary Compensation
- Operating Surplus

- Capital Consumption / Depreciation

Ratio Analysis, 1991, 1994, 2005:

World and Regional Tables, Country Tables:

- Gross output / Market share
- Employment
- Value Added
- Capital Investment
- Indirect Taxes
- Consumer Spending
- Government Expenditures
- Business Sales
- Wage and Salary Compensation
- Operating Surplus

Growth Analysis: 1991 to 1994, 1994 to 2005:

World and Regional Tables, Country Tables.:

- Gross output
- Employment
- Value Added
- Capital Investment
- Indirect Taxes
- Consumer Spending
- Government Expenditures
- Business Sales
- Wage and Salary Compensation
- Operating Surplus
- Capital Consumption / Depreciation

Country Tables, 1991, 1994, 2005:

- Gross output (USD, LCU)
- Employment - Direct and indirect
- Value added (USD, LCU, direct and indirect)
- Capital investment (USD, LCU)
- Indirect Taxes (USD, LCU)
- Total Taxes 1994 (USD)
- Consumer spending (USD, LCU)
- Government Expenditures (USD, LCU)
- Foreign Trade(Net exports USD, LCU)(Exports/imports/Net Trade USD)

- Business Sales (USD, LCU)
- Wage and Salary Compensation (USD, LCU)
- Operating Surplus (USD, LCU)
- Capital Consumption / Depreciation (USD, LCU)

Other Analysis, 1991, 1994, 2005:

Country Tables:

- Tax burden
- Currency Exchange Rates

World and Regional Tables, Country Tables:

- Gross output per employee
- Wages and salary per employee
- Employment / Created by additional \$1 million gross output

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

2.1. Íslenskar kannanir

Akranes - viðhorfskönnun

Íslenskar Markaðsrannsóknir hf (ÍM Gallup) fyrir Akranesbæ, september 1992.

Markmið rannsóknarinnar voru að athuga:

- Hvað fólki dytti fyrst í hug er það hugsaði um Akranes
- Hvað fólki finndist mest aðlaðandi og óaðlaðandi við Akranes.

Könnunin var símaviðtalskönnun sem var framkvæmd í september 1992. Úrtakið samanstóð af 1250 einstaklingum af öllu landinu á aldrinum 15 - 69 ára og var það valið tilviljunarkennt út þjóðskrá. Nettósvörin var 74,5%. Spurningarnar eru flokkaðar eftir kyni, búsetu aldri, tekjum og starfsgreinum.

Aðgengi: Ferðamálafulltrúi Akraness, eftir samkomulagi.

Around Iceland/Reykjavík Reader Survey

Nesútgáfan.

Könnun sem Nesútgáfan hefur staðið fyrir frá árinu 1986. Spurningalisti fylgir með ritunum Around Iceland og Around Reykjavík sem er dreift ókeypis á hótél, á upplýsingamiðstöðvar og á helstu ferðamannastaði. Around Iceland er dreift árlega í 20.000 eintökum og Around Reykjavík í 60.000 eintökum. Frá árinu 1989 hefur spurningalistinn innihaldið spurningar, þar sem athugað er:

- Aldur svarenda, kyn (nafn), borg, land
- Hver tók ákvörðun um að fara til Íslands
- Hve mikilvæg voru ákveðin atriði við val á Íslandi (þ.e.náttúran, verslun í Rvk., skemmtun í Rvk., saga/menning landsins, tækifæri til útreiða, gönguferða, snjósleðaaksturs, sportfiskveiða, til annarrar útiveru, ákveðinn atburður (t.d. ráðstefna), viðskipti)
- Hvað varð til að viðkomandi hugleiddi Íslandsferð
- Hver skipulagði dvölinna á Íslandi
- Hvort viðkomandi hefur komið áður til Íslands og hvort hann hyggst koma aftur
- Eyðsla í ferðinni. Dvalarlengd
- Ánægja með ferðina (ferðina í heild, mannlíf og menningu, náttúru og landslag, útiveru, afþreyingu utandyra, flugþjónusta til landsins, flugþjónusta innanlands, hótelpjónusta, veitingahús, matur og þjónusta, skipulagðar skoðunarferðir, verðlag)
- Umsögn um bæklinginn (Around Iceland/Reykjavík)

Nesútgáfan hefur aðeins unnið úr svörum við spurningum um hótelpjónustu, veitingahús og umsögn um bæklinginn.

Í lokaverkefninu *Ferðakönnun* (sjá bls. 57) útgefnu í maí 1994, frá Rekstrardeild Háskólans á Akureyri, var unnið úr gögnum árána 1989, 1991, 1992 og 1993. Höfundar verkefnisins voru: Indriði Pröstur Gunnlaugsson, Jóhannes Valgeirsson, Sæmundur Friðriksson og Unnar Jónson.

Aðgengi: Nesútgáfan.

Árspriðjungskönnun SVG

1. árspriðjungur 1995

Hótel í Reykjavík

Gunnar Karlsson, júní 1995, fyrir Samband veitinga- og gistihúsa.

Niðurstöður könnunarinnar byggja á úrtaki 6 hótela í Reykjavík, með samtals 780 herbergi. Til stendur að vinna sambærilega könnun árspriðjungslega í framtíðinni.

Helstu efnisatriði skýrslunnar eru þessi:

- Útreikningur á meðalverðum gistiherbergja, tekjum, nýtingu ofl. á hótelum í Reykjavík, á fyrsta árspriðjungum 1993 - 1995
 - Meðalverð seldra herbergja án morgunverðar og að frádregnum afslætti, á verðlagi hvers árs og sala á framboðið herbergi.
 - Hlutfallsleg skipting seldra herbergja eftir árstíðum.
 - Áhrif verð- og magnbreytingar á mismun gistitekna milli árana 1994 og 1995.
- Upplýsingar vegna einstakra mánaða
 - Herbergjanýting eftir mánuðum 1995
 - Fjöldi gistinátta, seldra herbergja ofl. eftir mánuðum 1995 - hlutfallsleg skipting
 - Hlutfallsleg skipting gistinátta eftir þjóðerni janúar til apríl 1995
 - Dvalartími eftir þjóðernum janúar til apríl 1995
 - Meðalverð á seldu herbergi eftir mánuðum 1993 - 1995 á verðlagi hvers árs
 - Meðalverð á seldu herbergi í hverjum mánuði 1993 - 1995, sem hlutfall af meðalverði árspriðjungsins
 - Meðalverð á verðlagi ársins 1995
- Breyting milli ára
 - Fjöldi útleigðra herbergja janúar til apríl 1994 og 1995
- Áhrif nýtingar og verðs á afkomu hótela og gistiheimila í Reykjavík (byggt á upplýsingum úr hagkönnun SVG ofl.)

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, Samband veitinga- og gistihúsa.

Ferðamannakönnun á Borgarfirði eystri

Álfasteinn hf., (1988 - 1994).

Árleg könnun á meðal ferðamanna sem heimsækja Álfastein hf., Borgarfirði Eystri, yfir sumartímenn. Hliðstæðar kannanir hafa verið gerðar árlega frá 1988 en frá 1987 hefur verið framkvæmd talning á gestakomum í Álfastein.

Ef dæmi er tekið um könnunina frá 1994, þá var úrtakið 9.744 manns, þ.e. allir þeir sem komu við í Álfasteini, en 451 svöruðu könnuninni, eða tæplega 5%. Niðurstöðurnar geyma m.a. þessar upplýsingar:

- Rútafjöldi 1989 - 1994
- Meðaltalsfjöldi ferðamanna á dag í Álfasteini frá 1. júní - 15. september 1987 - 1994
- Fjöldi gesta í Álfasteini 1987 - 1994
- Hlutfall erlendra- og íslenskra ferðamanna í Álfasteini, 1991 - 1994
- Búseta svarenda eftir landshluta
- Hvar svarandi fékk upplýsingar um Borgarfjörð
- Helstu ástæður fyrir komu viðkomandi (á svæðið)
- Hvort viðkomandi hafi komið áður
- Hvaða þjónustu viðkomandi hefur nýtt sér á svæðinu
- Hvaða staði svarandi hefur skoðað á svæðinu
- Hvort viðkomandi vissi um Álfastein áður en hann kom þangað
- Hvaða þjónustu svarandi myndi nýta sér, væri hún til staðar
- Viðhorf svarenda til sagna um álfa- og huldufólk

Enn fremur eru upptalningar svarenda á því hvað þeim finnst að þurfi að breyta á staðnum til að þjónusta ferðamenn betur, hvernig staðurinn kom viðkomandi fyrir sjónir og hvað kom svaranda mest á óvart.

Aðgengi: Álfasteinn hf. og Ferðamálaráð Íslands.

Ferðakönnun á Íslandi júní 1991 - júní 1992

Erlendir ferðamenn á heilu ári

Samanburður milli árstíða

Félagsvísindastofun Háskóla Íslands, október 1992. 59 bls.

Unnið fyrir Vest-Norden ferðamálanefnd Norðurlandaráðs

Skýrsla þessi sýnir yfirlit um niðurstöður viðamikillar könnunar sem gerð var meðal erlendra ferðamanna á Íslandi á tímabilinu frá 28. júní 1991 til 15. júní 1992. Markmiðið var að frá heildarmynd af erlendum ferðamönnum sem koma til landsins á heilu ári, ekki síst til að geta gert grein fyrir niðurstöðunum fyrir hverja af megin-árstíðum ferðaársins sérstaklega.

Spurningalisti með 20 spurningum var lagður fyrir erlenda ferðamenn skömmu áður en þeir yfirgáfu landið í Leifsstöð og við farþegaferjuna á Seyðisfirði.

Við framkvæmd könnunarinnar og úrvinnslu var ferðaárinu skipt upp í fjórar árstíðir. Sumar-tímabilið stóð frá síðustu dögum júnímánaðar og út ágúst 1991, haust-tímabilið frá miðjum september og fram í miðjan nóvember, vetrar-tímabilið frá miðjum nóvember til loka marsmánaðar og vor-tímabilið frá miðjum apríl fram í miðjan júní 1992. Könnunardögum var síðan dreift af handahófi niður á tímabilin. Endanlegur fjöldi svarenda var 3274 á sumar-tímabilinu, 484 á haust-tímabilinu, 454 á vetrar-tímabilinu og 476 á vor-tímabilinu.

Skýrslan geymir samanburð á niðurstöðum hinna fjögurra árstíða fyrir hverja spurningu og er ætlunin að gera lesendum kleift að átta sig á sérkennum hverrar árstíðar fyrir sig, eins og þau koma fram í svörum þeirra ferðamanna sem þátt tóku í könnuninni. Til enn frekari glöggvunar er í flestum töflunum einnig hægt að sjá niðurstöðuna þegar allir svarendur ársins eru teknir saman. Innan hverrar töflu er sýnd marktækni þess munar sem er á milli árstíða í svörum við þeirri spurningu sem um ræðir.

Í niðurstöðum skýrslunnar er fyrst birt yfirlit yfir allar spurningar sem lagðar voru fyrir í könnuninni, þannig að svör ferðamanna á hverri árstíð fyrir sig eru sýnd hlið við hlið. Má þannig greiðlega sjá hvernig mynstrið er ólíkt eftir árstíðum. Annars skiptast niðurstöður skýrslunnar þannig (sjá nánari greiningu undir *Ferðamálakönnun á Íslandi: Erlendir ferðamenn sumarið 1991*):

1. Bakgrunnseinkenni þeirra ferðamanna sem komið hafa til landsins undanfarið ár: aldur, kyn, tekjur, starfsstétt og þjóðerni.
2. Tilgangur ferðar, tilhögun ferðar/ferðamáti og ákvarðanatataka varðandi ferðina
3. Lengd dvalar á landinu, hvaða svæði fólk gistir og útgjöld þeirra í ferðinni.
4. Huglægt mat svarenda á ferðareynslu sinni hér á landi.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands.

Ferðamálakönnun á Íslandi 1991 - 1992:

Erlendir ferðamenn haust, vetur og vor,
greindir eftir bakgrunni og ferðamynstri

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, ágúst 1993. 155 bls. Unnið fyrir Ferðamálanefnd Vestur-Norðurlanda.

Haustið 1991 var lögð fram ítarleg skýrsla um niðurstöður könnunarinnar yfir sumarmánuðina 1991 þar sem niðurstöður voru greindar eftir þjóðerni svarenda og ýmsum bakgrunnsbreytum (sjá *Ferðamálakönnun á Íslandi: Erlendir ferðamenn sumarið 1991*) Haustið 1992 kom út skýrsla þar sem niðurstöður könnunarinnar voru bornar saman eftir árstíðum (sjá: *Erlendir ferðamenn á heilu ári. Samanburður milli árstíða*). Í þeirri skýrslu var almennt yfirlit yfir niðurstöður sumar-, vor-, haust- og vetrarmánaðanna.

Í þessari skýrslu eru niðurstöður birtar fyrir vor-, haust- og vetrarmánuðina en haustmánuðir og vormánuðir voru sameinaðir í eitt tímabil. Þetta var gert í þeim tilgangi að auka fjölda svara í greiningu niðurstaðna og talið eðlilegt þar sem haust- og vormánuðir eru svipaðir veðurfarslega séð. Því birtast í þessari skýrslu eingöngu niðurstöður sem greindar eru eftir þjóðerni svarenda og ýmsum bakgrunnsbreytum fyrir haust/vormánuði og vetrarmánuði í því miði að forðast endurtekningu á þeim upplýsingum sem eru í fyrri skýrslum.

Uppbygging skýrslunnar er með þeim hætti að í fyrsta hluta hennar er gerð grein fyrir framkvæmd könnunarinnar og upplýsingar um heimtur eða svörunarhlutfall birtar. Í öðrum hluta eru svör greind eftir helstu þjóðernishópum annars vegar og stærri markaðssvæðum hins vegar: Þjóðverjar, Norðurlandabúar, Bandaríkjamenn, Bretar, Frakkar, Ítalar, Svisslendingar o.fl. Gerð er grein fyrir bakgrunnseinkennum þeirra ferðamanna sem komu til landsins á könnunartímabilinu (kyn, aldur, tekjur og starfsstétt) greind eftir þjóðerni og markaðssvæðum. Því næst er greint frá tilgangi ferðar, tilhögun ferðar og ákvörðunum varðandi ferðina eftir ofantöldum breytum. Þá er fjallað um lengd dvalar á landinu, hvaða svæði fólk gistir og útgjöld þeirra í ferðinni. Því næst er sama greining gerð á svörum við spurningum sem beindust að mati svarenda á ferðareynslu sinni hér á landi. Í lokakafli skýrslunnar er svarendum skipt niður eftir bakgrunnseinkennum og nokkrum breytum er lúta að ferðatilhögun (tilgangur ferðar, hvernig ferðast og tegund ferðar). Í þessum hluta eru sem fyrr, svör við spurningum er varða bakgrunnseinkenni svarenda, ferðatilhögun, lengd dvalar og útgjöld og mat fólks á ferðareynslu sinni, greindar eftir þjóðfélagshópum og ferðamynstri fólks.

Sjá upplýsingar um framkvæmd könnunarinnar og fjölda svarenda undir *Ferðakönnun á Íslandi júní 1991 - júní 1992: Erlendir ferðamenn á heilu ári. Samanburður milli árstíða*.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands o.fl.

Ferðamálakönnun á Íslandi: Erlendir ferðamenn sumarið 1991

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, október 1991. 123 bls.

Fyrir Ferðamálaráð Vestur- Norðurlanda.

Markmiðið með þessari könnun var að afla upplýsinga um ferðaþjónustu á Íslandi, Færeyjum og Grænlandi. Famkvæmdin fór þannig fram að spurningalisti var lagður fyrir ferðamenn í lok dvalar þeirra hér á landi, í Leifsstöð og á Seyðisfirði, frá síðustu viku júní til loka ágúst. Tekið var kvótaúrtak með hendingaraðferð sem miðaði að því að svarendahópurinn endurspeglaði heildarhóp erlendra ferðamanna á þessu tímabili. Endanlegur fjöldi svarenda varð 3274 manns. Þar af voru 2727 sem fóru úr landi með flugi, en 547 sem fóru með ferjunni Norrænu. Svörun var 67% í júní, 80% í júlí og 71% í ágúst.

Skýrslan er þannig upp byggð að í fyrsta hluta hennar eru sýndar niðurstöður fyrir alla erlenda ferðamenn sem komu hingað sumarið 1991. Þessi hluti skiptist í þrjá undirkafla:

1. Félagsleg einkenni svarenda: aldur, kyn, starfsstétt, tekjur (miðað við meðaltal í eigin landi) og þjóðerni. Einnig eru hér upplýsingar um félagsleg einkenni svarenda, greind eftir þjóðerni.
2. Tilgangur ferðar, tilhögun ferðar og ákvarðanataka:
Tilgangur ferðar til Íslands, hve löngu fyrir brottför kom hugmyndin um Íslandsferð upp, hvort önnur lönd hafi komið til greina og ef svo, hvaða land, hvar fékk svarandi þær upplýsingar um landið sem leiddu til ákvörðunar, hve löngu fyrir brottför var ferðin keypt, hvar var ferðin keypt, með hverjum var ferðast, fjöldi einstaklinga í hópi fjölskyldu, ættingja eða vina, tegund hóps sem ferðast var með, fjöldi einstaklinga sem ferðast saman, hvort farið var til annarra landa í sömu ferð og ef svo, hvaða lands.
3. Lengd dvalar, ferðalög um landið og útgjöld:
Fjöldi daga sem dvöl á Íslandi varði, fjöldi náttu sem dvölin varði á landinu í heild í mismunandi landshlutum, hvar fólk gisti á landinu og hve lengi, útgjöld svarenda í heildina og sundurliðuð (útgjöld fyrir farmiða, fyrir ferðapakka og önnur útgjöld), hvað var innifalið í pakkaferðinni, sameiginleg útgjöld fjölskyldna eða hópa sem deilda útgjöldum, útgjöld á mann og útgjöld á mann á dag sem dvalið er í landinu.
4. Huglægt mat: verðlagning einstakra þátta ferðaþjónustunnar, almenn ánægja og óánægja, það sem kom á óvart, meðmæli:
Mat á verði gistingar á Íslandi, matar og drykkjar, skoðunarferða, minjagripa/gjafa, skemmtana, bílaleigu og samgönguþjónustu. Hvað olli vonbrigðum/var óþægilegt, hvað var ánægjulegt/jákvætt við dvölinu á Íslandi, það sem kom á óvart, hvort svarandi myndi mæla

með Íslandi sem ákvörðunarstað, ástæða þess að (ekki) mælt með Íslandi sem ákvörðunarstað, fyrirvarar þeirra sem mæla með Íslandi sem ákvörðunarstað.

Í öðrum hluta skýrslunnar eru allar ofangreindar upplýsingar settar fram fyrir helstu þjóðernishópa og stærri markaðssvæði.

Í þriðja hluta eru ferðamennirnir greindir eftir þjóðfélagshópum. Sínd er ákvarðanatáka, einnig ferðamynstur, reynsla, útgjöld og huglægt mat eftir aldri, kyni, starfsstétt og tekjuhópi. Einnig eru svörin þar greind eftir því hvort viðkomandi voru einir á ferð, með fjölskyldu eða í öðrum hópi, og sömuleiðis eftir tilgangi ferðar og hvort viðkomandi voru í pakkaferð, á eigin vegum eða hvoru tveggja.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands.

Ferðamálakönnun á Íslandi 1991 - 1992; Farþegar sem ferðast með ferjunni Norrönu sumarið 1991

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, janúar 1992. 24 bls.

Ferðamálakönnunin á Íslandi 1991 - 1992 er hluti af stærra verkefni sem unnið er fyrir Ferðamálanefnd Norðurlandaráðs og miðar að því að afla upplýsinga um ferðapjónustu á Íslandi, Grænlandi og Færeyjum.

Þessi skýrsla var unnin sérstaklega til að kynnast bakgrunni og ferðamáta þeirra ferðamanna er koma til landsins með farþega- og bílaflutningaferjunni Norrönu og leggja upp í ferð sína um landið frá Seyðisfirði. Sérúttekt þessi er unnin upp úr niðurstöðum könnunar sem Félagsvísindastofnun gerði meðal allra erlendra ferðamanna sem komu Íslands sumarið 1991 (sjá umfjöllun um *Erlendir ferðamenn sumarið 1991, október 1991*). Alls voru svaendur 3274. Gefnar eru upplýsingar um þau atriði sem helst þykja líkleg til að skilja á milli ferjufarþega og þeirra sem ferðast með flugi. Allar tölur eru gefnar upp bæði fyrir heildarúrtak allra erlendra ferðamanna, svo og úrtak flugfarþega og úrtak ferjufarþega, til að auðvelda samanburð.

Niðurstöður skýrslunnar skiptast í tvo kafla: Fyrri kaflinn geymir töflur sem sýna samanburð á flugfarþegum og ferjufarþegum hvað varðar ýmsar bakgrunnsbreytur og einginleika, s.s. aldur, kyn, þjóðerni, stéttarstöðu og tekjur. Í síðari kaflanum eru upplýsingar er varða ferðalagið sjálf, s.s. lengd dvalar í mismunandi landshlutum, með hverjum var ferðast, hvort ferðast var í

pakkaferð eða á eigin vegum, hvað var innifalið í pakkaferðum, hver var skoðun manna á verðlagi á Íslandi og hver útgjöld manna vegna ferðalagsins voru.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands.

Ferðamálakönnun á Íslandi sumarið 1993: Könnun meðal ferðamanna erlendra skemmtiferðaskipa

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, September 1993. 82 bls.

Fyrir Ferðamálanefnd Vestur-Norðurlanda, Reykjavíkurbörn og Borgarráð. September 1993.

Tilgangur könnunarinnar var að afla upplýsinga um farþega erlendra skemmtiferðaskipa, með það fyrir augum að þróa ferðaþjónustu fyrir þennan hóp ferðamanna. Starfsmenn Reykjavíkurbornar sáu um framkvæmd könnunarinnar og lögðu þeir spurningalista með 19 spurningum fyrir 600 ferðamenn. Ferðamennirnir komu hingað til lands í júlí og ágúst með fjórum skemmtiferðaskipum, sem öll höfðu viðdvöl í Reykjavíkurbörn. Skipin voru valin í úrtakið af handahófi. Heildarfjöldi svarenda var 291 og heimtur 48,5%. Þar sem svarhlutfall var þetta lágt og að ekki var um slembiúrtak að ræða, er settur fyrirvari um áreiðanleika niðurstöðna könnunarinnar og alhæfingargildi hennar.

Skýrslan skiptist í sex hluta sem taka til eftirfarandi efnispáttar:

Hluti I: Bakgrunnur ferðamanna með skemmtiferðaskipum:

Kyn, aldur, þjóðerni, fjölskyldutekjur, stétt.

Hluti II: Óskir fólks um breytingar á ferðaáætlun:

Hvaða svæði þeir vilja bæta við, hvaða svæði þeir vilja sleppa, hvort það hafi áhuga á að ferðast til Grænlands eða Færeyja, hvort það hefði áhuga á að lengja dvöl sína í Reykjavík.

Hluti III: Reynsla fólks af ferðalögum:

Hvort það hafi komið áður til Íslands, hvernig það ferðaðist til Íslands þá, hvort það hafi komið til Færeyja eða Grænlands, hvort það hafi áður ferðast með skemmtiferðaskipi ofl.

Hluti IV: Hvaða þættir leiddu til ákvörðunar um ferðina:

Hvað vakti áhuga fólks á því að ferðast um þennan heimshluta, hvaðan það fékk upplýsingar er leiddu til fararinnar, hve mikilvægt Ísland var fyrir val á ferðinni, hvaða staður eða svæði skipti mestu máli við ákvörðun um val á ferð.

Hluti V: Hvaða mat leggja svarendur á ferðina

Hvað olli vonbrigðum, hvað var ánægjulegt, hvort fólk muni mæla með ferð á þessar slóðir.

Í hverjum hluta skýrslunnar má sjá yfirlit yfir svör fólks við þeim spurningum er falla innan hans ramma auk upplýsinga um þá þætti er greindu á milli svara fólks. Svör voru annars vegar greind eftir félagslegum einkennum svarenda, og hins vegar eftir lykilsurningum, eins og skipsheiti, fyrri ferðum til Íslands og fyrri ferðum með skemmtiferðaskipi.

Í fyrsta hluta skýrslunnar, þar sem birtar eru upplýsingar um félagsleg einkenni svarenda, eru niðurstöður einnig bornar saman við niðurstöður úr könnun sem Félagsvísindastofnun gerði á almennum ferðamönnum er komu til Íslands sumarið 1991.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands.

Ferðapjónusta bænda, viðhorfskönnun, um markaðsstöðu og horfur, um félögin FFB og FB hf, um skrifstofuna og fleira...

Rögnvaldur Guðmundsson, fyrir stjórnir FFB og FB hf. í des 1994 og jan 1995.

Tilgangur könnunarinnar var að:

- Kanna þróun í gistingu og breytingar á gistingu erlendra og innlendra gesta hjá félögum í FB milli árána 1993 og 1994.
- Kanna með hve löngum fyrirvara gisting var bókuð.
- Kanna afstöðu félagsmanna til þjónustu skrifstofunnar í Bændahöllinni og til frammistöðu félagsins á nokkrum sviðum
- Kanna álit félagsmanna á framtíðarhorfum sínum og á kostum og göllum samtaka FB.

Könnunin var framkvæmd í desember 1994. Úrtakið samanstóð af meðlimum Samtaka ferðapjónustu bænda árið 1994 og sem voru í bæklingi FB þar ár, auk 6 nýrra aðila. Alls 116 einstaklingar. Svörun var 97%.

Í niðurstöðum könnunarinnar er að finna upplýsingar um:

1. Búseta eftir kjördæmum, tegund gistirýmis (eftir rúmafjölda), hve mjörg ár svarandi hefur verið í FB
2. Gistingu ('93, '94) í júní, júlí, ágúst, september og allt árið
3. Fjöldi gistinguátta
4. Eyðsla gesta
5. Tímasetning gistibókana, eftir hvar bókað
6. Hvað svarendur töldu algengt að gestir hefðu bækling FB undir höndum

7. Viðhorf til þjónustu skrifstofunnar
8. Viðhorf til frammistöðu félags FB
9. Viðhorf til afkomuhorfa og hvað svarendur telja að þurfi að gera til að bæta hag félaga FB
10. Hverja félagsmennn FB telja vera kosti og galla samtaka FB.

Svörin eru svo krosskeyrð eftir *kjördæmum svarenda*, hvort gestir eru *ísl. eða útl.*, og stundum eftir *tegund gistirýmis* á býlum og *ára fjölda innan FB*.

Aðgengi: Skrifstofa Ferðaþjónustu Bænda.

Gististaðir

Árspriðjungslegar kannanir á nýtingu gistiherbergja, gistitekjum og meðalverðum hjá hótélum innan SVG árin 1990 til 1994

Gunnar Karlsson, fyrir Samband veitinga- og gistihúsa, apríl 1995.

Árspriðjungslegar kannanir á nýtingu gistiherbergja, gistitekjum og meðalverðum hjá hótélum innan SVG árin 1990 til 1994 og til samanburðar: Samantekt á komufjölda erlendra ferðamanna til landsins, fjölda gistinátta útlendinga, framboði og nýtingu á hótélum og gistiheimilum í Reykjavík og á landinu öllu, skv. heimildum Hagstofu Íslands árin 1990 til 1994.

Fyrsta könnunin náði til 4 hótela í Reykjavík með samtals 689 herbergi yfir árin 1990 til 1993, ásamt fyrsta árspriðjungi árið 1994. Önnur könnun náði til 4 hótela í Reykjavík, með samtals 708 herbergi yfir árin 1993 og 1994. Aðrar kannanir byggðu minna úrtaki.

Skýrslan hefur m.a. að geyma eftirfarandi upplýsingar:

Öll verð og gistitekjur eru án morgunverðar og eftir að afslættir hafa verið reiknaðir frá, þ.e. hrein gistiverð.

- Meðalverð seldra gistiherbergja í Reykjavík og þróun verðlags
 - Vægi vegna skiptingar gistitekna eftir þjóðerni maí til ágúst
 - Útreikningur verðlagsbreytinga m.v. gengi og lánskj.vísitölu
- Herbergjanýting í Reykjavík eftir mánuðum 1990 - 1994
- Tekjur á framboðið herbergi og vægi tekna eftir árspriðjungum 1990 - 1994 og nýting herbergja apríl, maí, september og október 1990 - 1994
- Tekjur á framboðið herbergi, nýting herbergja og vægi seldra herbergja eftir árspriðjungum 1990 - 1994
- Framboð og nýting gistiherbergja í Reykjavík

- Framboð herbergja á hótélum og gistiheimilum alls á höfuðborgarsvæðinu
- Nýting herbergja á hótélum og gistiheimilum alls á höfuðborgarsvæðinu
- Framboðin/seld/óseld herbergi á hótélum og gistiheimilum á höfuðborgarsvæðinu

Árþriðjungskönnun á meðalverðum, nýtingu ofl. á landsbyggðinni:

Hótel á landsbyggðinni, úrtak 187 herbergi 1992 - 1994

Hótel á landsbyggðinni, úrtak 291 herbergi 1992 - 1994

- Áhrif verð- og magnbreytinga á mismun gistitekna milli ára 1993 og 1994
- Útlendingar til landsins árþriðjungslega 1985 - 1994 - og gistinætur útlendinga á höfuðborgarsvæðinu - á landinu öllu.
- Framboð og nýting herbergja á hótélum og gistiheimilum á landinu öllu 1985 - 1993
- Framboðin / seld / óseld herbergi á hótélum og gistiheimilum á landinu öllu

Aðgengi: Samband veitinga- og gistihúsa, Ferðamálaráð Íslands.

Gististaðir

Árþriðjungslegar kannanir á nýtingu gistiherbergja, gistitekjum og meðalverðum hjá hótélum innan SVG árin 1990 til 1994

Nr. 2: Ítarlegri úrvinnsla ýmissa þátta

Gunnar Karlsson, að ósk Ferðamálaráðs Íslands, apríl 1995.

Þessi skýrsla byggir á sömu könnunum og skýrsla með sama heiti, hér að framan.

Í töflum og myndum skýrslunnar hefur úrtak 708 herbergja verið reiknað til samræmis úrtaki 689 herbergja, þar sem það á við, t.d. fjölda útseldra herbergja og heildartekjur ákveðins tímabils. Skýrslan geymir eftirtalda efnispætti:

- Herbergjanýting hótela innan SVG, 1990 - 1994, per mánuð
- Nýting herbergja á höfuðborgarsvæðinu, annars vegar skv. talningu Hagstofunnar og hins vegar skv. könnun meðal hótela innan SVG, 1990 - 1994, árþriðjungslega
- Gistitekjur á framboðið herbergi - verðalag 1994. Mánaðarlega, 1990 - 1994
- Meðalverð seldra herbergja 1990 - 1994, verðalag 1994
- Hreinar gistitekjur án morgunverðar 1990 - 1994, verðalag 1994
- Fjöldi útlendinga til landsins og framboð gistirýmis. Landið allt - höfuðborgarsvæðið - landsbyggðin. Árþriðjungslegar tölur
- Komur útlendinga og framboð herbergja 1985 - 1994

- Fjöldi útlendinga til landsins ársþriðjungslega 1985 - 1994 og gistinætur útlendinga á:
 - hótelum og gistiheimilum á landinu öllu - hótelum og gistiheimilum á höfuðborgarsvæðinu - hótelum og gistiheimilum á landsbyggðinni
- Gistinætur alls á hótelum og gistiheimilum á landinu öllu, höfuðborgarsvæðinu og á landsbyggðinni 1985 - 1994
- Gistinætur alls 1985 - 1994, gistinætur útlendinga og Íslendinga á
 - hótelum og gistiheimilum á landinu öllu
 - hótelum og gistiheimilum á höfuðborgarsvæðinu
 - hótelum og gistiheimilum á landsbyggðinni
- Nálgun að skiptingu heildarfjölda gistinátta útlendinga í Reykjavík eftir mánuðum 1990 - 1994.
 - hlutfallsleg skipting gistinátta innan ársþriðjunga í Reykjavík skv. könnun hjá hótelum innan SVG
 - gistinætur útlendinga í Reykjavík skipt eftir mánuðum (nálgun)
 - fjöldi útlendinga til landsins eftir mánuðum
 - fjöldi gistinátta útlendinga í Reykjavík samanborið við heildarfjölda útlendinga til landsins eftir mánuðum
- Gistinóttum alls í Reykjavík, skv. ársþriðjungstölum Hagstofunnar, skipt á mánuði skv. hlutfallslegri skiptingu gistinátta hjá SVG hótelum, 1990 - 1994
- Hlutfallsleg skipting gistinátta innan ársþriðjunga í Reykjavík
- Gistinóttum alls í Reykjavík skipt á mánuði
- Gistinóttum útlendinga í Reykjavík, skv. ársþriðjungslegri talningu Hagstofunnar, skipt á mánuði skv. könnun meðal hótela innan SVG 1990 - 1994

Aðgengi: Samband veitinga- og gistihúsa, Ferðamálaráð Íslands.

Gististaðir

Framboð herbergja, nýting og fjöldi gistinátta á hótelum og gistiheimilum,
í bændagistingu og á öðrum gististöðum
á Íslandi árin 1985 - 1993

Áhrif framboðs, nýtingar og verðs á afkomu greinarinnar

Nr. 3

Gunnar Karlsson, maí, 1995.

Skýrslan geymir upplýsingar um:

- Framboð gistirýmis á bændagististöðum 1984 - 1993
- Bændagisting 1984 - 1993 og tjaldstæði 1987 - 1993 - fjöldi gistinátta, samkvæmt talningu

Hagstofunnar og samkvæmt áætlun

- Gistinætur á farfuglaheimilum, 1985 - 1993. Íslendingar / útlendingar
- Gistinætur í svefnpokagistingu, 1986 - 1993. Íslendingar / útlendingar
- Gistinætur alls á hótélum, gistiheimilum, bændagistingu, á farfuglaheimilum, í svefnpokagistingu og tjaldstæðum 1987 - 1993
- Framboð herbergja á hótélum og gistiheimilum á landinu 1987 - 1993. Á dag - á tímabilinu.
Ársþriðjungslegar tölur
- Framboð herbergja í bændagistingu á landinu. 1987 - 1993. Á dag - á tímabilinu.
Ársþriðjungslegar tölur
- Útlendingar til landsins og framboð gistirýmis talið í fjölda herbergja á dag. 1985 - 1993
- Gistinætur alls á landinu, hlutfall erlendir gestir og gistinætur útlendinga og hlutfall og gistinætur Íslendinga á hótélum og gistiheimilum - bændagistingu skv. talningu Hagstofunnar. 1987 - 1993, ársþriðjungslega
- Gistinætur alls á landinu, hlutfall erlendir gestir og gistinætur útlendinga og hlutfall og gistinætur Íslendinga á hótélum, gistiheimilum og í bændagistingu skv. talningu Hagstofunnar, 1987 - 1993, ársþriðjungslega
- Nýting herbergja á hótélum og gistiheimilum á landinu, fjölda gistinátta og fjölda gesta á seldu herbergi, 1987 - 1993
- Nýting herbergja í bændagistingu á landinu og fjöldi gistinátta, ef reiknað er með sama meðalfjölda gesta á herbergi og á hótélum og gistiheimilium
- Framboðin / seld / óseld herbergi á hótélum, gistiheimilum og bændagistingu á landinu og ef áætlunum fjölda gistinátta í bændagistingu er bætt við
- Framboð og afkoma gistihúsa, samkvæmt Hagkönnun SVG og gistináttatalningu Hagstofunnar
- Áhrif nýtingar og verðs á afkomu hótela og gistiheimila í Reykjavík - á landsbyggðinni
- Hæfilegt framboð gistirýmis í Reykjavík - á landsbyggðinni

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, höfundur.

„Góðir Austfirðingar“

Könnun meðal erlendra og innlendra gesta á Austurlandi sumarið 1993

Rögvaldur Guðmundsson, fyrir Ferðamálasamtök Austurlands, janúar 1994.

Könnunin fór fram á tveggja mánaða tímabili, frá fyrstu viku í júlí til fyrstu viku í september. Spurningalistum var dreift á 17 þjónustu- og gististöðum á Austurlandi af starfsfólki á stöðunum. Svörun var um 90%, eða 562 svör. Nýtilegir listar voru alls 551; 144 frá Íslendingum og 407 frá útlendingum.

Skýrslan er byggð upp þannig, að fyrsti hlutinn fjallar um íslenska gesti á Austurlandi, annar hlutinn er um erlenda gesti á Austurlandi og þriðji hlutinn tekur til samanburðar á svörum gesta frá mismunandi svæðum í Evrópu.

Í könnuninni eftirfarandi atriði athuguð:

- Lýðfræðileg samsetning þátttakenda, s.s. kyn, aldur, búseta, atvinna.
- Hvenær og hvers vegna þátttakendur ákváðu að ferðast um Austurland.
- Hvort þeir leituðu upplýsinga um svæðið áður en lagt var af stað í ferðina eða í ferðinni sjálfri, og þá hvar.
- Tegund og lengd ferðar, föruneysi, farartæki og ferðaleið.
- Staðir og fjallvegir sem þeir færu um, hvaða staði þeir skoðuðu sérstaklega, hvaða afþreying var notuð og hvernig þeir gistu; gististaðir og gistisvæði.
- Athugað var hvað svarendur töldu eftirsóknarvert fyrir ferðamenn á Austurlandi, hvaða vitnisburð þeir gæfu ýmsum ferðapjónustuháttum þar, svo sem gistiþjónustu, afþreyingu, verslunum og vegamerkingum.
- Þá var beðið um ábendingar um jákvæða og neikvæða þætti ferðapjónustu á Austurlandi og hvað gera mætti til úrbóta.
- Að síðustu var athugað hvað þátttakendur eyddu miklu fé á ferð sinni.

Aðgengi: Ferðamálasamtök Austurlands, Ferðamálaráð Íslands.

„Góðir Íslendingar“

Ferðamálakönnun meðal Íslendinga á ferð um Ísland sumarið 1992

Rögvaldur Guðmundsson, fyrir Ferðamálaráð Íslands, febrúar 1993. 83 bls. + viðauki.

Könnun á meðal Íslendinga á ferð um Ísland sumarið 1992. Úrtakið var 2650 manns sem áttu leið um a.m.k. einn greiðasölustað af 15, um allt land, yfir ca. átta daga sumarið 1992. Svarhlutfall var um 85%.

- Lýðfræðilegir þættir voru skoðaðir, s.s. kyn, aldur, hjúskaparstaða, búseta (eftir kjördæmum) menntun og atvinna.
- Næst var spurt um atriði sem tengdust ferðinni sjálfri: tegund ferðalags og lengd, farartæki, gistiform, gistisvæði, föruneysi, fjöldi í föruneysi, fjöldi barna í föruneysi, tilgangur ferðar og eyðsla.
- Því næst var spurt um heimsóknir fólks á upplýsingamiðstöðvar (hvaða upplýsingamiðstöðvar heimsóttar og ástæður heimsókna á upplýsingamiðstöðvar og reynslu

af þeim).

- Spurt var um fjölda frídaga sem eytt var á ferð innanlands og erlendis.
- Að síðustu var athugað hvað fólki þótti best við Ísland sem ferðamannaland, hvað fólki mislíkar við að ferðast um Ísland og það beðið um ábendingar um hvað mætti betur fara í íslenskri ferðaþjónustu.

Birtar eru tíðnitöflur yfir svör allra þátttakenda við öllum spurningunum. Þeir sem voru í frí og gistu a.m.k. eina nótt í ferðinni voru skoðaðir sérstaklega og athugað annars vegar hvort marktækur munur væri á svarendum eftir kyni, aldri eða menntun og hins vegar var gerð þáttagreining á svörum þessa hóps við spurningunum um gistimáta, gistisvæði og tilgang ferðar.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, höfundur.

Hagkönnun SVG

KPMG Endurskoðun hf., fyrir Samband veitinga- og gistihúsa

Hagkannanir SVG hafa verið unnar árlega frá 1991. Kannanirnar eru byggðar á upplýsingum um rekstur gistihúsa fyrra árs og fjárhagsstöðu þeirra í lok þess árs. Upplýsingar úr hagkönnunum tveggja ára á undan eru notaðar til samanburðar.

Ef dæmi er tekið um hagkönnunina fyrir árið 1993, voru send dreifibréf til 23 gistihúsa, þar sem beðið var um upplýsingar um rekstur og fjárhagsstöðu þeirra á árinu 1993. Svör bárust frá 13 þeirra; 7 frá Reykjavík og nágrenni, og 6 frá landsbyggðinni. Fram kemur að ekki hafi náðst í allar þær upplýsingar og tölur sem stefnt var að og því séu einstaka tölur sem eru settar fram, byggðar á niðurstöðum fárra aðila.

Eins og segir í inngangi, þá er „tilgangur með hagkönnun sem þessari...fyrst og fremst að draga fram ákveðnar meðaltalsstærðir úr rekstri hótela innan sambandsins þannig að einstök fyrirtæki geti borið þær saman við fjárhæðir úr eigin rekstri“(bls.1).

Helstu upplýsingar sem Hagkönnun 1993 hefur að geyma eru þessar:

- Hlutfallstölur úr rekstrarreikningum árána 1993 og 1992. Reykjavík - Landið
Rekstrartekjur: Herbergjatekjur, veitingasala, aðrar tekjur.
Rekstrargjöld: Kostnaðarverð seldra veitinga, annar beinn kostnaður, stjórnunar- og markaðsmál, annar sameiginlegur kostnaður, rekstrargjöld án afskrifta og fjármagnskostnaðar hagnaður án afskrifta og fjármagnskostnaður, álagning af veitingasölu
- Hlutfallstölur úr rekstrarreikningum árána 1993, 1992 og 1991.

- Hótel - Framlegð á herbergi árin 1993, 1992 (Reykjavík - Landið) og 1991 (Reykjavík).
Tekjur á herbergi, beinn kostnaður á herbergi, framlegð á herbergi
- Veitingahús - Greining á veitingasölu, 1993, 1992, 1991.
Hráefnisnotkun í % af matarsölu, vínföng í % af vinsölu, drykkjarvörur í % af sölu
gosdrykkja, drykkjarvörur í % af sölu á smábörum
- Hótel- Greining viðskipta 1993 og 1992 Reykjavík - Landið. Samtals landið allt 1991.
Uppruni viðskipta (%) Innlend - erlend
Samsetning viðskipta. Viðskiptaerendi, almennir ferðamenn, ráðstefugestir, aðrir.
Greiðslufyrirkomulag. Staðgreiðsla, greiðslukort, önnur reikningsviðskipti.
Herbergjafjöldi. Nýting á rekstartímabilinu (%), per mánuð
Meðalfjöldi gesta á herbergi. Einingaverð: Á seldu herbergi, á gistinótt
Fyrirframpantanir (%). Bein sala
- Veitingahús - Greining viðskipta árin 1993 og 1992
Stærð veitingasala. Sætafjöldi, stærð í fermetrum, sæti á fermeter
Fjöldi matargesta, per mánuð. Greiðslufyrirkomulag
- Kennitölur úr efnahagsreikningi
Veltufjárhlutfall 1993, 1992
Fjárfesting á herbergi 1993, 1992 (og á verðlagi 1993).

Aðgengi: Samband veitinga- og gistiúsa.

Kjarakönnun eftir starfsgreinum (nóv, 1994)

Verslunarmannafélag Reykjavíkur. VR blaðið, janúar 1995.

Kjarakönnun innan níu starfsgreina VR. Úrtak: 4000 félagsmenn VR í 150 fyrirtækjum. Svörun innan einstakra starfsgreina var á bilinu 17 - 51%. Innan ferðaþjónustugeirans var svörunin 37%.

Í niðurstöðunum má sjá upplýsingar m.a. um meðallaun starfsfólks innan ferðaþjónustunnar; meðal grunnlaun, hæstu og lægstu grunnlaun, meðal heildarlaun, hæstu og lægstu heildarlaun, greind eftir starfsaldri, starfsheiti, menntun, og kyni.

Á skrifstofu VR má fá nánari greiningu á niðurstöðum könnunarinnar, t.d. meðalgrunnlaun á ferðaskrifstofum, hótelum og hjá flugfélögum, eftir ábyrgð, kyni, fjölda tungumála og fjölda námskeiða. Ætlunin er að framkvæma hliðstæðar kannanir árlega eða annað hvert ár og birta í VR blaðinu.

Aðgengi: Verslunarmannafélag Reykjavíkur.

Könnun á meðal ferðamanna á Eyjafjarðarsvæðinu, sumarið 1993

Þorbjörg Þráinsdóttir, á vegum Akureyrarbæjar. September 1993.

Tilgangur könnunarinnar var „að nýta þær upplýsingar sem fram koma, til að bæta stöðu ferðaþjónustuaðila á Eyjafjarðarsvæðinu, jafnframt því að vera innlegg í þá auknu umræðu sem á sér stað um ferðaþjónustu í Eyjafirði“ (bls.1).

Könnunin var á 4 tungumálum, auk íslensku, þ.e. ensku, þýsku, norsku og frönsku og var henni dreift á flesta gististaði í Eyjafirði í byrjun júlí 1993. Könnunin var lögð fyrir ellefu sinnum á flugvelli Akureyrar, auk þess sem svarblöðin lágu frammi á upplýsingamiðstöð Akureyrar allt tímabilið. Í ágúst mánuði voru svo blöðum dreift á tveimur veitingastöðum á Akureyri. Alls nýttust 618 svarblöð, þar af voru 127 útfyllt af Íslendingum.

Við framsetingu gagna, var úrtakinu skipt í tvennt og greint á milli Íslendinga og útlendinga. Lykilspurningar voru svo greindar eftir t.d. aldri, þjóðerni, einstaklingar í hópferð og þeirra sem ferðast á eigin vegum. Uppbygging ritgerðarinnar er þannig:

Kafli 1: Tíðnitöflur yfir lýðfræðilega þætti Íslendinga annars vegar og útlendinga hinsvegar.

Þjóðerni, aldur, kyn, menntun

Kafli 2: Ferðatilhögun

Ástæða ferðar, föruneysi, ferða- og gistimáti, hópferð eða ferð á eigin vegum, farartæki, gistimáti, hvort áður komið til Eyjafjarðar

Kafli 3: Upplýsingaöflun

Hvort upplýsingar voru fengnar um Eyjafjörð fyrir komu, hvar upplýsinga um Eyjafjörð var aflað, (hvaðan upplýsinga um landið var aflað, hvar var ferðin keypt: úr niðurstöðum könnunar Félagsvísindastofnunar, 1991), um hvað vildi fólk fá upplýsingar.

Kafli 4. Dvalarlengd

Heildarferðalengd, fjöldi náttu í Eyjafirði, ástæða fyrir stuttri dvöl, viðkomustaðir í firðinum, hlutfall þeirra sem nýtti sér þá þjónustu / afþreyingu sem í boði er, söfn heimsótt, ástæður þess að afþreying/þjónusta er ekki nýtt, eyðsla.

Kafli 5: Huglægt mat ferðamanna

Afstaða erlendra ferðamanna til einstakra þjónustubátta, hvað var best / verst við Eyjafjarðarsvæðið.

Aðgengi: Höfundur, Byggðastofnun Akureyri.

Könnun á því hvað ferðamenn kaupa af minjagripum og gjafavöru

Garðar Gíslason, Árni Sigurðsson og Jóhann Pétursson, fyrir Byggðastofnun og Útflutningsráð Íslands, janúar 1992. 115 bls + viðaukar.

Markmiðið með könnuninni var að athuga kauphegðun erlendra ferðamanna á minjagripum og gjafavöru, hvað stýrir vali þeirra og hvað þeim finnst vanta í úrvalið.

Stærð úrtaks var 1000 manns sem var tekið meðal brottfararfarþega ferjunnar Norræna á Seyðisfirði (130), skemmtiferðaskipinu Maxim Gorki í Reykjavík (77), flugstöð Leifs Eiríkssonar (65) og við brottfararstöð Hótel Loftleiða (118). Fyrirlögnin fór fram í júlí, ágúst og október 1991.

Spurningalisti var lagður fyrir ferðamenn við brottför úr landinu. Listinn skiptist í tvo hluta:

Í Hluta I voru eftirfarandi atriði skoðuð:

1. Þjóðerni, greint eftir: tilgangi ferðar, meðaleyðslu og hvað keypt.
2. Meðaleyðsla, hverjir keyptu ekki, hvað keypt, val á munum greint eftir kyni.
3. Aldursdreifing allra (eftir kyni) og farþega á Maxim Gorki.
4. Meðaldvalartími greint eftir kauphegðun, og kauphegðun eftir farþegategund (viðkomufarþegar/aðrir).
5. Meðaleyðsla og kauphegðun eftir ferðamáta.

Í Hluta II voru þessir þættir athugaðir:

1. Hvað finnst svarendum einkenna Ísland.
2. Fjöldi þeirra sem keypti gjafavörur/minjagrip. Af hverju sumir keyptu ekkert.
3. Tegundir minjagripa/gjafavöru/annars varnings sem var keyptur.
4. Hvað svarendum fannst um úrval og verð, greint eftir vörutegundum.
5. Viðhorf til verðlags og hvar oftast keyptir minjagripir/gjafavara, greint eftir því hvar verslað (Reykjavík, landið, fríhöfn, hótél).
6. Meðaleyðsla eftir þjóðerni. Þeir sem engu eyddu, eftir þjóðerni.
7. Það sem hafði áhrif á val svarenda á gjafavörum og minjagripum

8. Hve oft viðkomandi kaupir hluti sérstaklega merkta því landi eða stað sem ferðast er til, greint eftir kyni, og þjóðerni.
9. Viðhorf svarenda til úrvals og gæða minjagripa og gjafavara á Íslandi.
10. Hvað svarendum fannst vanta í úrvalið af minjagripum á Íslandi.

Aðgengi: Byggðastofnun, Ferðamálaráð Íslands, Útflutningsráð Íslands.

Könnun meðal ferðamanna á erlendum skemmtiferðaskipum Hluti II

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, nóvember, 1994.

Fyrir Ferðamálanefnd Vestur- Norðurlands, Reykjavíkurbíó og Borgarráð.

Þessi könnun er annar hluti verkefnis sem var unnið sumarið 1993, undir heitinu: *Ferðamálaönnun á Íslandi sumarið 1993: Könnun meðal ferðamanna erlendra skemmtiferðaskipa* (sjá bls.40). Unnið er að samsvarandi könnun í sumar (1995).

Spurningalistinn sem lagður var fyrir í þessari könnun, var að stærstum hluta sá sami og lagður var fyrir sumarið 1993. Í nokkrum tilfellum var þó spurningum breytt eða sleppt. Breytingarnar fólust m.a. í því að svarmöguleikar voru gefnir við spurningum sem voru opnar árið 1993 og spurningar voru gerðar markvissari með breyttu orðalagi.

Framkvæmd könnunarinnar var í höndum starfsmanna Reykjavíkurbíó og lögðu þeir spurningalista með 18 spurningum fyrir 1152 ferðamenn. Ferðamennirnir komu hingað til lands í júní, júlí og ágúst með sex skemmtiferðaskipum, sem öll höfðu viðdvöl í Reykjavíkurbíó. Skipin voru valin af handahófi í úrtakið. Alls bárust 338 listar til baka og voru heimtur 29,3%.

Skýrslan geymir niðurstöður könnunar á meðal ferðamanna á skemmtiferðaskipum sem komu til Íslands sumarið 1994 og er henni skipt í tvo hluta. Í fyrri hluta hennar eru upplýsingar um svör við einstökum spurningum og þegar við á eru svör ferðamanna sem komu 1994 borin saman við niðurstöður frá árinu 1993. Í öðrum hluta gefur síðan að líta svör ólíkra þjóðfélagshópa (spurningar voru greindar eftir kyni, aldri, menntun, fjölskyldutekjum og búsetu). Auk þess voru svör greind eftir lykilsurningum eins og skipsheiti, fyrri ferðum til Íslands og fyrri ferðum með skemmtiferðaskipi. Þegar niðurstöður voru greindar eftir bakgrunnsbreytum var athugað hvort marktækur munur sé á svörum milli hópa.

Hvor hluti skýrslunnar skiptist í fimm kafla:

1. Bakgrunnur ferðamanna: kyn, aldur, menntun fjölskyldutekjur, búseta. Auk þess: hefurðu keypt einhverja minjagrip í þessari ferð, hve miklum peningum hefurðu eytt í minjagrip í þessari ferð, skipsheiti.
2. Hvert svarendur hafa áður ferðast: hefurðu komið til Íslands áður, komst þú með skipi eða flugvél til Íslands, hefurðu áður komið til Grænlands, hefur þú siglt með skemmtiferðaskipi áður, hvert hefur þú siglt með skemmtiferðaskipi.
3. Hvert hafa svarendur áhuga á að ferðast: hefurðu áhuga á að ferðast til Grænlands / Færeyja,
4. Hverju vilja ferðamenn breyta í ferðaáætluninni: hvað af eftirtöldu myndir þú helst leggja áherslu, ef þú hefðir möguleika á að breyta ferðaáætluninni (dvelja lengur í hverri höfn, fara í fleiri útsýnisferðir, heimsækja fleiri staði, fá fleiri tækifæri til að fara í búðir), vildir þú frekar að Grænland væri hluti af ferðaáætluninni en Spitsbergen fyrir sama verð, hefðir þú áhuga á að lengja dvölini í Færeyjum / Íslandi, Reykjavík, til að skoða landið / borgina betur, jafnvel þó það hefði aukinn kostnað í för með sér, myndir þú mæla með siglingu á þessar slóðir við vini þína.
5. Hvað hafði áhrif á þá ákvörðun þeirra að ferðast á þessar slóðir: hvert eftirtalinna atriða vakti helst áhuga þinn á að sigla um þennan heimshluta (landslag/náttúra, miðnætursól/bjart allan sólarhringinn, óspillt umhverfi/kalt loftslag, menning/saga), hvaða staður skipti mestu máli þegar þú ákvaðst að fara í þessa ferð, hvaðan fékkst þú upplýsingar sem stuðluðu að því að þú ákvaðst að fara í þessa ferð.

Aðgengi: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Þjóðarbókhlaða, Ferðamálaráð Íslands.

Könnun meðal ferðamanna á Norð-Austurlandi

Anna Dóra Sæþórsdóttir fyrir Landsvirkjun. Í vinnslu sumarið 1995.

Markmið þessarar könnunar er að athuga viðhorf ferðafólks til hugsanlegra virkjunarframkvæmda norðan Vatnajökuls og hvaða áhrif framkvæmdir á svæðinu gætu hugsanlega haft á umferð ferðamanna. Könnunin er liður í athugun á ferðamannaþjónustu á svæði norðan Vatnajökuls, sem tekur til staða s.s. Dettifoss, Jökulsárgljúfra, Herðubreiðalinda, Öskju, Kverkfjalla og Snæfells.

Spurningalisti sem inniheldur 35 spurningar var lagður fyrir ferðamenn á helstu ferðamannastöðum svæðisins. Fjöldi svarenda var á bilinu 6 - 700.

Í könnuninni er m.a. spurt um:

- Bakgrunnsupplýsingar s.s. þjóðerni, kyn, aldur, menntun.
- Tilgang ferðar og hvort ferðast sé á eigin vegum eða á vegum ísl/erl. ferðskrifstofu.

- Farartæki, gistimáta, áætluð dvalarlengd á Íslandi / svæðinu.
- Hvort svarandi hafi ætlað að sjá einhvern stað á svæðinu öðrum fremur.
- Hvaða staði viðkomandi hefur komið á, eða ætlar á, í þessari ferð.
- Hvaða áhrif bygging vatnsorkuvera svarandi telji að hafi á Ísland sem ferðamannaland.
- Hversu oft svarandi hefur komið á þetta svæði Norð-Austurlands áður og hvort viðkomandi telji líklegt að hann muni koma aftur á svæðið.
- Hvort miðlunarlón nærri ferðaleiðinni, hefðu áhrif á ferðaval svaranda.
- Hvað það er við hálendið sem svaranda líkar best við
- Hvað svaranda finnst neikvæðast við hálendið.
- Viðhorf til byggingar vatnsorkuvera á Íslandi almennt / norðan Vatnajökuls.
- Hvað viðkomandi telur að hann muni eyða miklu á svæðinu og hvernig sú eyðsla greinist niður.

Aðgengi: Landsvirkjun, eftir samkomulagi.

Niðurstöður á könnun á ferðavenjum útlendinga á Íslandi árið 1989

Samanburður við niðurstöður 1988

Björn S. Lárusson. Óútgefin.

Þessi skýrsla hefur að geyma niðurstöður tveggja kannana sem framkvæmdar voru í lok júlí 1989. Sami spurningalisti var annars vegar lagður fyrir farþega á leið úr landinu, með flugi og hins vegar fyrir farþega á leið úr landi með ferjunni Norröna. Niðurstöður hvors hóps eru birtar í tvennu lagi. Úrtak fyrri könnunarinnar (farþegar með flugi) samanstendur af 450 manns en alls svöruðu 346. Í seinni hlutanum, er úrtakið 700 manns. Þar svöruðu 56 farþegar, eða 8% af heildarfarþegafjölda.

Spurt var um:

Kyn og aldur, tilgang ferðarinnar, hvers vegna viðkomandi valdi Ísland, hvar ferðin var keypt, hve löngu fyrir brottför ferðin var keypt, hve dvölin á Íslandi var löng, hvaða landshuta viðkomandi heimsótti, hvernig viðkomandi ferðaðist um Ísland, hvar viðkomandi gisti á meðan á dvölinni stóð og hvað viðkomandi gerði á meðan á dvölinni stóð. Auk þess voru farþegar Norröna spurðir um þjóðerni. Niðurstöður beggja kannananna eru svo bornar við hliðstæðar kannanir sem voru framkvæmdar ári áður.

Aðgengi: Höfundur, Ferðamálaráð.

Stefnumótun í ferðapjónustu í Austur-Húnavatnssýslu

Átaksverkefnið Framtak. Apríl 1993. Aðstandendur þess eru: Seyluhreppur og Lýtingsstaðarhreppur í Skagafirði og allir hreppar og bæjarfélög í Austur- Húnavatnssýslu.

Skýrsla hagsmunaaðila í Austur-Húnavatnssýslu. Hefur m.a. að geyma niðurstöður „Ytri greiningar“ sem var gerð til að frá yfirsýn yfir óskir þeirra er nýta þá þjónustu sem býðst í héraðinu.

Greiningin fór þannig fram að spurningalisti, sem saman stóð af 12 spurningum, var látinn liggja frammi á hótelum, tjaldstæðum og öðrum gíststöðum fyrir ferðamenn, sumarið 1992. Alls bárust 228 svör. Í niðurstöðum könnunarinnar er að finna upplýsingar um:

- * Hvort þetta sé í fyrsta sinn sem svarandi komi í Austur-Húnavatnssýslu
- * Ferðamáta. Aðalerindi í sýsluna
- * Hvar svarandi frétti af tjaldstæðinu og hvað honum finnst um það
- * Nýtingu svarenda á þjónustu og afþreyingu í sýslunni
- * Hvaða þjónustu/afþreyingu svarendum finnst vanta
- * Hvaða atriði finnst svarendum eftirsóknarvert fyrir ferðamenn að njóta og nýta sér í sýslunni
- * Hve lengi viðkomandi telur hæfilegt að dvelja í sýslunni og hvort svarandi sé ánægður með dvöl sína í sýslunni. Þjóðerni

Aðgengi: Seyluhreppur og Lýtingsstaðarhreppur í Skagafirði og allir hreppar og bæjarfélög í Austur-Húnavatnssýslu. Ferðamálafulltrúi Austur Húnavatnssýslu.

Upplýsingamiðstöð. Hvað margir ? Fyrir hverja ? Um hvað er spurt ?

Valgeir Ingi Ólafsson, ferðamálafulltrúi Suðurlands. Október 1994. 17 bls + viðaukar. Óútgefið.

Skýrslan inniheldur niðurstöður kannana sem unnar voru á upplýsingamiðstöðvum Suðurlands, sumarið 1994. Þrjár upplýsingamiðstöðvar, af níu, skiluðu gögnum sem náðu aðeins yfir hluta af könnunartímabilinu og ein miðstöðin skilaði engum gögnum.

Í niðurstöðum skýrslunnar koma fram upplýsingar um gestafjölda hveurrar miðstöðvar yfir sumarið, greint eftir Íslendingum/útlendingum, stundum borið saman við eitt til 3 fyrri ár.

Fram kemur hvert innihald fyrirspurnanna er, hversu mikið þarf að sinna gestunum, fjöldi fyrirspurna (greint eftir innihaldi) og greining á hvers konar ferðir / afþreyingu spurt er um. Undir kaflaheitinu „Til umhugsunar“ dregur höfundur fram atriði sem huga þarf betur að og kemur með hugmyndir um hvernig mætti bæta þjónustu viðkomandi upplýsingamiðstöðvar.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, höfundur

Þjónustukönnun Hótel Eddu: Umsögn þín

Ferðaskrifstofa Íslands frá júní 1995.

Frá júnímánuði 1995, hefur verið framkvæmd þjónustukönnun á öllum Edduhótelunum. Um er að ræða endurbætta útgáfu eldi könnunar sem hefur verið í gangi undanfarin ár. Í eldri útgáfunni var einingis athugað mat gesta á hótelinu; þjónustu, viðmóti ofl. Árlegar heimtur hafa verið um 1000.

Í þessari nýju útgáfu könnunarinnar, sem framkvæmd er þannig að spurningablað með 7 spurningum, liggur á öllum herbergjum Eddu hótellanna, er eftirfarandi athugað:

Þjóðerni, kyn, aldur, hvernig er ferðast (á eigin vegum/í skipulagðri hópferð/annað), hvort svarandi ferðist einn / með fjölskyldu eð ættingjum / með vinum, hvaða þættir höfðu áhrif á að viðkomandi valdi Hótel Eddu og að síðustu eru gestir beðnir um álit sitt á nokkrum þáttum sem lúta beint að hótelinu, s.s. þjónustu og veitingum.

Aðgengi: Ferðaskrifstofa Íslands, eftir samkomulagi.

Þjónustukönnun Flugleiða sumarið 1995

Flugleiðir. Í vinnslu sumarið 1995.

Þjónustukönnun framkvæmd á öllum leiðum Flugleiða, sumarið 1995. Spurt er um: Tilgang ferðar, lengd ferðar, hvenær ákvörðunin var tekin um að fara þessa ferð, megin ástæðu þess að viðkomandi flaug með Flugleiðum, tengiflug, tíðni flugferða með Flugleiðum, viðhorf til þjónustu ofl. hjá Flugleiðum, þjóðerni, kyn, aldur, tekjur, tegund farmiða og fjöldi ferðafélaga.

Aðgengi: Flugleiðir, eftir samkomulagi.

2.2. Erlendar kannanir

European Travelling 1994 Pool-Report for European Travel commission, Paris

European Travel Monitor S.A., Luxemburg, April 1995.

Alþjóðleg ferðakönnun sem er framkvæmd af könnunarfyrirtækjum innan 24 Evrópuþjóða. Notaður er staðlaður spurningalisti. Könnunin, sem hefur verið framkvæmd síðan árið 1988, mælir allar utlandsferðir þar sem gíst er a.m.k. eina nótt. Þýðið endurspeglar þjóðina í hverju landi. Alls svara u.þ.b. 300.000 einstaklingar spurningum um utanlandsferðir sínar, árlega.

Skýrslan skiptist í þrjá megin hluta:

- Outbound trips of Europeans in 1994

This report contains as a standard report a rough analysis of the total data at hand

- European Outbound Profile 1994

A pan-European profile of European outbound trips

- Tables concerning the Origin-Destination Matrix

Efnisflokkar sem athugaðir eru:

* Number of trips abroad	* Means of transport used
* Number of overnight stays	* Accommodation used
* Duration of trip	* Expenditure per trip
* Travel season	* Expenditure per night
* Travel destination	* Market turnover
* Country of origin	* Sex
* Region of origin	* Age
* Purpose of trip	* Children in household
* Type of holiday	* Size of household
* Type of business trip	* Social status
* Organisation of trip	* Type of residence

Megin framsetning niðurstaðna:

Outbound Report

The Outbound-Report covers one country of origin. It shows the trips abroad of the inhabitants of the country to all destinations worldwide. It contains all survey topics as mentioned above.

Inbound Report

The Inbound-Report shows the details of the trips of the inhabitants of one country of origin to one destination country. It contains the characteristics of people travelling from the country of origin to one specific destination. It also contains all survey topics as mentioned above.

Efnisflokkar hverrar töflu eru greindir eftir:

- Purpose of trip short holiday (1-3 nights), long holiday (4 nights and more), visiting friends and relatives and business.
- Organisation (inclusive holiday, other pre-booked, non prebooked).
- Transport used (car, plane charter, plane scheduled, coach train).

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

3.1. Íslenskar lokaritgerðir

Ferðakönnun, Úrvinnsla og greining. Viðaukar

Indriði Þröstur Gunnlaugsson, Jóhannes Valgeirsson, Sæmundur Friðriksson og Unnar Jónsson. Rekstrardeild Háskólans á Akureyri, maí 1994.

Þessi ferðakönnun, er unnin upp úr gögnum frá Nesútgáfunni sf.(sjá bls. 33). Niðurstöðurnar byggja á svörum við spurningalista sem hefur fylgt með bæklingunum *Around Iceland* og *Around Reykjavík* frá árinu 1989. Bæklingarnir eru gefnir út árlega í 80.000 eintaka upplagi og er dreift ókeypis á hótél, upplýsingamiðstöðvar og á helstu ferðamannastaði. Árlega hafa ca. 400 - 600 einstaklingar svarað spurningablaðinu og sent inn svörin.

Úrtak *Ferðakönnunar* eru þeir sem sendu inn spurningalistann árin 1989, 1991, 1992 og 1993. Árið 1989 fengust 601 svar, 1991: 438 svör, 1992: 467 svör og 1993: 355 svör, eða alls: 1861 svör.

Frá 1989 hefur spurningalistinn geymt spurningar, þar sem athugað er:

- Aldur svarenda, kyn (nafn), borg, land
- Hver tók ákvörðun um að fara til Íslands
- Hve mikilvæg voru ákveðin atriði við val á Íslandi (þ.e.náttúran, verslun í Rvk., skemmtun í Rvk., saga/menning landsins, tækifæri til útreiða, gönguferða, snjósléðaaksturs, sportfiskveiða, til annarrar útiveru, ákveðinn atburður (t.d. ráðstefna), viðskipti)
- Hvað varð til að viðkomandi hugleiddi Íslandsferð

- Hve skipulagði dvölin á Íslandi
- Hvort viðkomandi hefur komið áður til Íslands og hvort hann hyggist koma aftur til Íslands
- Eyðsla í ferðinni. Dvalarlengd
- Ánægja með ferðina (ferðina í heild, mannlíf og menningu, náttúru og landslag, útiveru, afþreyingu utandyra, flugþjónusta til landsins, flugþjónusta innanlands, hótelpjónusta, veitingahús, matur og þjónusta, skipulagðar skoðunarferðir, verðlag)
- Umsögn um bæklinginn (Around Iceland/Reykjavík)

Svörin eru svo krosskeyrð eftir: ári, þjóðerni, aldri, dvalarlengd, hver skipulagði dvölin á Íslandi, eyðslu á dag ofl.

Aðgengi: Ferðamálaráð, höfundar, bóksafn Háskólans á Akureyri.

Ferðaskrifstofur. Samkeppnisstaða atvinnugreinarinnar

Ingólfur Garðarsson, lokaritgerð frá Viðskipta og hagfræðideild H. Í., vor 1992.

Í ritgerðinni er m.a. rætt um æviskeið atvinnugreinarinnar og leitað er svara við því á hvaða skeiði vöxtur atvinnugreinarinnar er. Fjallað er um hver styrkur neytenda og birgja sé gagnvart atvinnugreininni og hvort atvinnugreininni stafi hætta af staðkvæmdaráhrifum eða inngöngu nýrra ferðaskrifstofa. Skoðað er hvernig samkeppni er háttað innan greinarinnar, hverjir séu styrkleikar og veikleikar greinarinnar ásamt tækifærum og ógnunum. Að síðustu er dregin ályktun út frá niðurstöðum um samkeppnisstöðu atvinnugreinarinnar.

Ritgerðin inniheldur m.a. eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

Aldur og eignarform ferðaskrifstofa. Fjöldi ferðaskrifstofa í hverju kjördæmi. Ársverk í ferðaskrifstofurekstri árin 1980 - 1990. Veltufjórhlutfall og eiginfjórhlutfall árin 1985 - 1990. Hreinn hagnaður sem prósent af rekstrartekjum. Farþegafjöldi til helstu landa í leiguflugi árin 1990 og 1991. Skipting farþega í leiguflugi á ferðaskrifstofur og fjöldi ferða árið 1991. Markaðshlutdeild í orlofsferðum árið 1991. Hlutdeild í heildarfarmiðasölu árið 1991. Hvaða ferðaskrifstofur auglýsa mest. Skipting auglýsinga ferðaskrifstofa á vikudaga og mánuði 1991. Markaðshlutun eftir árstíðum. Meðalgrunnlaun og meðalheildarlaun eftir vinnuveitenda á mánuði. Fjöldi erlendra ferðamanna til Íslands árin 1949 - 1991. Gjaldeyrstekjur af ferðamannþjónustu árin 1984 - 1991 á verðgildi ársins 1991. Tekjur af hverjum ferðamanni árin 1986 til 1991. Tekjur af erlendum ferðamönnum samanborið við verðgildi útflutnings eftir vörutegundum.

Aðgengi: Þjóðarbókhlaða, höfundur.

Ferðapjónusta á Snæfellsnesi

Erla Friðriksdóttir, kandidatsritgerð, Viðskipta- og Hagfræðideild H. Í., maí 1993.

Viðfangsefni ritgerðarinnar er athugun á ferðapjónustu á Snæfellsnesi. Gerð er úttekt á hvert er framboð ferðapjónustu á svæðinu, þ.e. afþreying - gisting- veitingar (fjöldi rúma og sæta). Hvernig þróun framboðs hefur verið síðastliðin fimm ár (fyrir 1993) og hvernig þjónustan dreifist. Við úttektina var Snæfellsnesi skipt upp í 4 svæði:

- I. Stykkishólmur - Helgafellssveit - Flatey
- II. Grundarfjörður - Eyrarsveit
- III. Ólafsvík - Hellissandur
- IV. Sunnanvert Snæfellsnes

Niðurstöður eru svo birtar sérstaklega fyrir hvert svæði. Kannað er hvort fyrirtæki í ferðapjónustu tengjast á einhvern hátt innbyrðis með samvinnu eða hvort viðskiptavinurinn er eini tengiliður fyrirtækjanna. Athugað er hvort forráðamenn fyrirtækja í ferðapjónustu á Snæfellsnesi sjá fyrir sér einhverja samvinnu á milli fyrirtækja. Markhópur ferðapjónustu er kannaður og gerð athugun á því hvernig núverandi stjórnun fyrirtækjanna er háttað. Að lokum er fjallað um stuðningsaðila ferðapjónustu og hvers konar stuðning þeir veita. Í lok hvers kafla eru dregnar saman niðurstöður og komið með ábendingar eftir því sem við á. Við lausn verkefninsins voru tekin viðtöl við flesta sem standa að ferðapjónustu á Snæfellsnesi og einnig voru notaðar upplýsingar frá sveitarfélögum og stuðningsaðilum. Enn fremur var stuðst við kánnanir sem þegar höfðu verið gerðar á meðal ferðamanna hér á landi.

Aðgengi: Þjóðarbókhlaða, höfundur.

Hópferðir erlendra ferðamanna um Ísland; könnun á dreifingu þeirra, efnahags- og umhverfisáhrifum

Anna Dóra Sæþórsdóttir. M.S. Ritgerð, Jarð- og landafræðiskor, Háskóla Íslands, Reykjavík, Sept. 1992. 115 bls.

Í ritgerðinni er fjallað almennt um ferðamennsku og þróun hennar og hins vegar um dreifingu erlendra hópferðamanna um Ísland og stöðu ferðapjónustu á Íslandi.

Könnunin á dreifingu erlendra hópferðamanna um Ísland, byggði á gögnum 17 fyrirtækja, aðallega ferðaskrifstofa og einnig nokkrum eigendum hópferðabíla. Allar hópferðir sem Íslenskar ferðaskrifstofur bjóða upp á, bæði sérferðir og fastar ferðir, sem stóðu yfir í júlí 1991, voru athugaðar og helstu viðkomustaðir hópanna voru skráðir á hverjum degi. Auk þess var athugað hvar hóparnir gistu og hvers konar gistaðstaða var notuð.

Niðurstöðurnar voru svo notaðar til að kortleggja hversu margir hópferðamenn komu á hina ýmsu staði landsins. Einnig er sýnt hvar og hvernig ferðamennirnir gistu meðan á ferðinni stóð og helstu leiðir sem farnar voru á milli landshluta.

Í ritgerðinni er m.a. að finna eftirtaldar upplýsingar:

- Fjöldi ferðadaga erlendra hópferðamanna í júlí 1991, á helstu viðkomustöðum
- Dreifing hópferðamanna á helstu viðkomustaði yfir mánuðinn (júlí 1991)
- Gistinætur erlendra hópferðamanna í júlí 1991. Skipting eftir landshlutum, sýslum, svæðum
- Gistinætur erlendra hópferðamanna í júlí 1991. Tegund gistingar eftir sýslum
- Sveiflur í fjölda gistinátta eftir svæðum
- Helstu akstursleiðir erlendra ferðamanna
- Áhrif ferðamanna á efnahag og umhverfi Skútustaðahrepps
- Heildarfjöldi hópferðamanna í júlí á helstu viðkomustöðum, meðalfjöldi á dag, flestir hópferðamenn á einum degi og fæstir hópferðamenn á einum degi á helstu viðkomustöðum
- Heildarfjöldi gistinátta hópferðamanna í júlí á helstu viðkomustöðum, meðalfjöldi sem gisti eina nótt, mesti fjöldi sem gisti eina nótt, minnsti fjöldi sem gisti eina nótt
- Fjöldi hópferðamanna á helstu viðkomustöðum, eftir dögum, í júlí 1991

Aðgengi: Bókasafn Jarð- og Landafræðiskorar HÍ, höfundur.

Markaðssetning ferðapjónustu, með áherslu á hálendisveg

Kristín Elfa Ingólfssdóttir, kandidatsritgerð, Viðskipta- og hagfræðideild Háskóla Íslands, maí, 1991. 112 bls + fylgiskjöl.

Ritgerðin inniheldur m.a. niðurstöður skoðanakönnunar um viðhorf bæði almennings sem og bæjarstjóra og sveitarstjóra til lagningar hálendisveggar yfir Ísland. Úrtakið úr röðum almennings er 80 manns, 20 ára og eldri, sem skráðir voru í símaskrána, 10 úr hverju svæðisnúmeri. Alls svöruðu 71 einstaklingur. Úrtak Bæjar- og sveitarstjórnanna samanstandur af 7 einstaklingum.

Sá hluti könnunarinnar sem tekur til viðhorfa almennings, innheldur fjórar spurningar (fyrir utan bakgrunns spurningar) sem eru:

1. Hefur þú heyrt talað um lagningu vegar yfir hálendi Íslands sem væri nothæfur fyrir almenning ?
2. Ert þú hlynnt / hlynntur þessari vegalagningu ? Ef nei, Af hverju ?
3. Ertu hrædd(ur) um að aukning verði á náttúruspjöllum á hálendi Íslands með tilkomu þessa vegar ? Ef mjög hrædd(ur), Af hverju ?
4. Værir þú spenntur fyrir að aka þennan veg á ferðalagi ?

Niðurstöðurnar eru greindar eftir svæðisnúmerum, kyni og spurning nr. 2. er krosskeyrð eftir aldri.

Bæjar- og sveitarstjórnir voru spurðir hvort fundað hefði verið um málið, hver þeirra skoðun væri á hálendisvegi yfir Ísland, hvaða áhrif þeir teldu að vegurinn gæti haft á ferðamál í þeirra landshluta, hvaða áhrif þeir töldu að þessi vegur gæti haft á byggðapróun í landinu og hvort þeir töldu að vegurinn gæti leitt til aukinna náttúruspjalla á hálendi Íslands.

Aðgengi: Höfundar, Þjóðarbókhlaða.

3.2.Erlendar lokaritgerðir

The economic impact of international tourism in Iceland

Oddný Óladóttir, McGill University, Montreal, október 1992. 128 bls.

Lokaritgerð í landafræði, frá McGill University í Montreal. Markmið ritgerðarinnar var að greina efnahagsleg áhrif alþjóðlegrar ferðamennsku á Íslandi. Tvær kannanir voru framkvæmdar til að safna upplýsingum um útgjöld ferðamanna og um „cost and revenue structures“ mismunandi tegunda ferðamannabjónustu. Gögnin voru síðan greind með *simplified multiplier* módeli. Niðurstöður geyma m.a. upplýsingar um: „The economic impacts associated with various „tourist types“; the ability of different tourism businesses and sectors to generate local income and employment, and; the links that exist between the industry and the rest of the economy. Each of these data bases is then used to provide an overview of future policy options facing the Icelandic government“ (úr útdrætti).

Tilgangur ferðamennakönnunarinnar var að greina magn og mynstur útgjalda ólíkra ferðamannahópa sem heimsækja Ísland. Ferðamannahóparnir voru aðgreindir eftir:

Dvalarlengd, þjóðerni, ferðamáta, tilgangi ferðar og gistimáta. Könnunin var framkvæmd frá júní til ágúst 1990. Alls fylltu 802 ferðamenn út spurningalista, sem innihélt 10 spurningar.

Seinni hluti gagnaöflunarinnar fól í sér könnun meðal ferðaðjónustuaðila. Alls svöruðu 76 einstaklingar þeim spurningum. Spurningalistanum var ætlað að afla upplýsinga um:

- * Expenditure patterns - how much revenue is transformed into wages, salaries and purchases of goods and services and what are the propensities to import on the first round of expenditure.
- * Revenue sources - what proportion of revenue comes from international tourism.
- * Employment generation - what kind of employment opportunities does the tourist sector provide.
- * Government revenue - how much government revenue is generated (taxation, utility payments etc).

Niðurstöður geyma m.a. eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

- * Mean length of stay and total tourist days by major market areas
- * Accommodation type used by major market areas
- * Overnight stay by region by major market areas
- * Average daily expenditure per tourist by industry sector
- * Daily expenditure by major market areas per industry sector
- * Expenditure by accommodation type
- * Daily expenditure by mode of travel - purpose of visit - on package trip
- * Iceland' s gross revenue derived from summer tourism in 1990
- * Income, employment and government revenue co-efficients by tourist sector
- * First round import propensities by establishment type

Aðgengi: höfundur, Ferðamálaráð Íslands.

An evaluation of tourism in the Westfjords of Iceland

Sigurborg Kr. Hannesdóttir, University of Surrey, 1989.

Lokaritgerð við háskólann í Surrey, sem hefur að geyma mat á ferðaðjónustu á Vestfjörðum. Inniheldur m.a. niðurstöður markaðskönnunar og ferðamannakönnunar. Við framkvæmd markaðskönnunarinnar var talað við 30 manns sem fengust við ferðaðjónustu á Vestfjörðum og fulltrúa 15 bæjar/sveitarstjórna og 13 ferðaskrifstofur. Úrtak ferðamannakönnunarinnar samanstóð af 102 einstaklingum sem voru á ferð um Vestfirði sumarið 1988. Báðar kannanirnar voru framkvæmdar það sumar.

Niðurstöður ferðamannakönnunarinnar innihalda m.a. upplýsingar um:

- hlutföll ferðamanna sem heimsækja mismunandi staði
- tilgangur ferðar til Vestfjarða
- hvenær ákörðunin um að fara í ferðina var tekin
- dvalarlengd eftir tilgangi ferðar
- gistimáti og meðal dvalarlengd
- föruneysi
- hvað ferðmönnum líkar best og verst við Vestfirði
- ástæða fyrir vali á Íslandsferð
- eyðsla erlendra ferðamanna
- endurteknar ferðir til Íslands eftir þjóðerni

Þess fyrir utan er m.a. fjallað um í ritgerðinni:

- þróun ferðamennsku á Vestfjörðum til 1987
- eftirspurn ferðaþjónustu á Vestfjörðum. Innanlands og alþjóða markaður
- framboð ferðaþjónustu á Vestfjörðum, greint eftir sýslum
- helstu vandamál og flöskuhálsar innan ferðamannaiðnaðar á Vestfjörðum
- framtíðarþróun ferðaþjónustu á Vestfjörðum

Aðgengi: hjá höfundi.

The expectations of visitors to Iceland

Þóra Valný Yngvadóttir. Lokaritgerð við Oxford Brookes University, apríl 1994. 77 bls + viðaukar.

Markmið rannsóknarinnar var að athuga hvað það er sem dregur erlenda ferðamenn til Íslands og hverjar væntingar þeirra eru. Ritgerðin inniheldur niðurstöður annars vegar *ferðamannakönnunar* og hins vegar könnunar á meðal *ferðasöluaðila erlendis*. *Ferðamannakönnunin* fór þannig fram að spurningalisti á fjórum tungumálum, 280 eintök, lá frammi í brottfararálmum í Leifsstöð 10.7. til 20.8. 1993 og voru svarendur beðnir að senda útfyllta lista til höfundar, á ákveðið heimilisfang í Englandi. Svarhlutfall var 56%, eða 157 svarendur.

Niðurstöður *ferðamannakönnunarinnar* geyma upplýsingar um:

- Þjóðerni, aldur, kyn, starf og tekjur svarenda
- Ástæður fyrir því að ákveðið var að ferðast til Íslands

- Hverjar væntingar svarenda voru fyrir komu til landsins
- Hve vel heimsóknin mætti væntingum þeirra
- Hvað var öðruvísi en vænst var
- Hvað svarendur vissu um Ísland áður en þeir komu og hvar fengu þeir þá vitneskju
- Hvar þeir fengu upplýsingar um Ísland og hversu réttmætar og nákvæmar voru þessar upplýsingar
- Ferðamáta
- Hvar ferðin var keypt og hvernig þjónusta söluaðilans var

Í *ferðaskrifstofukönnuninni*, voru 107 spurningalistar sendir til ferðaskrifstofa í 11 Evrópulöndum og til Bandaríkjanna. Svarhlutfall var 36,45% eða 34 svarendur.

Niðurstöður þeirrar könnunar sýna m.a.:

- Hvort viðkomandi auglýsi Ísland og þá í hver konar miðlum.
- Hvort sölufolk hljóti einhverja þjálfun á Íslandi, hve margir og hvers konar þjálfun.
- Hvort söluaðilinn skipuleggi ferðir til Íslands
- Hvernig kynningarefni um Ísland, þeir sýni útlendingum
- Hvort fyrirtækið hafi einhverjar sértækar upplýsingar um Ísland og hversu aðgengilegar þær upplýsingar eru
- Sundurgreiningu á hvers konar Íslandsferðir viðkomandi selur og hve stór hluti þær eru af heildarsölu

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, höfundur.

Iceland's gain from tourism. An economic study

Porleifur Þór Jónsson, University of Surrey, 1985, 77 bls.

Ritgerð þessi fjallar um að megin hluta, athugun á margföldunaráhrifum ferðapjónustu, sem höfundur framkvæmdi á Íslandi vorið 1985:

„Through interviews with people in the tourist industry a cost breakdown of the relevant companies was established. [The amount of currency purchased from tourists in 1984] was used as input for a input-output matrix model based on the cost breakdown earlier mentioned.

Other parts of the thesis cover visitor arrival statistics compared to visitor guest nights and the considerable difference there is between countries of origin in that comparison. The labour requirements in tourism are studied and future requirements forecasted“(úr útdrætti).

Aðgengi: Höfundur, Ferðamálaráð Íslands.

The Roles and Impacts of Conventional Bureaux: The case of Scotland with a special reference to Iceland

Sigríður Þrúður Stefánsdóttir, University of Strathclyde, mars, 1993. 78 bls.

Viðfangsefni þessarar lokaritgerðar er hlutverk og áhrif ráðstefnuskrifstofa.

Úr útdrætti:

„Three case studies make up the main body of the text. Two of these derive from Scotland where convention bureaux have been operated for some time. The analysis seeks to illustrate the tasks carried out and what impacts there have been from the bureaux. The experience of the convention bureaux in Scotland is then applied to Iceland where a convention bureau is recently established. Business tourism is a target in Iceland. This paper is suggesting that the operation of convention bureaux in Scotland can serve as good example”.

Hefur að geyma tölulegar upplýsingar um:

- The change in visitor arrival 1950 - 1991.
- Tourism receipts (volume-value-change) 1991, 2000.
- Business tourism in Iceland 1989 - 1991: Number of conferences, number of delegates, duration, other non-leisure activities.
- Origin of Conferences in Iceland 1989 - 1991: Scandinavia, Europe, International, unknown.

Aðgengi: Höfundur.

4.1. Önnur Íslensk gögn

Akranes - lifandi bær

Þórdís G. Arthursdóttir, febrúar 1995. 28 bls.

Skýrsla ferðamálafulltrúa Akraness, er geymir yfirlit yfir helstu þætti ferðaþjónustu á Akranesi fyrir tímabilið 1. júní 1992 til 31. janúar 1995 svo sem tölulegar upplýsingar varðandi samgöngur, framboð á gistingu, veitingaþjónustu og afþreyingu á Akranesi. Í skýrslunni má t.d. finna upplýsingar um nýtingu tjaldsvæðis Akraness yfir sumarmánuðina árin 1993 og 1994, greint eftir Íslendingar / útlendingar. Einnig eru birtar samsvarandi upplýsingar fyrir Byggðasafnið í görðum og Jaðarsbakkalaug (fullorðnir/börn). Gestafjöldi upplýsinga-

miðstöðvarinnar fyrir sumarmánuðina árin 1993 og 1994 er sýndur þar sem tölur eru greindar eftir Íslendingar / útlendingar. Þá er birt yfirlit yfir áætlaðan fjölda „gangandi“ farþega Akraborgar yfir sama tímabil.

Aðgengi: Ferðamálafulltrúi Akraness.

Akranes vaxandi bær á vesturlandi

Þórdís G. Arthursdóttir, nóvember 1991. 18 bls + viðauki.

Skýrsla ferðamálafulltrúa Akraness fyrir árið 1991. Í skýrslunni er gerð grein fyrir stöðu ferðamála á Akranesi, þ.e. hvað var gert á því sviði árið 1991 og sett fram starfsáætlun fyrir árin 1992 og 1993. Í skýrslunni er m.a. að finna upplýsingar um stöðu ferðamála á Akranesi haustið 1990 og svo aftur haustið 1991, t.d. fjallað um framboð gistirýmis og veitingaþjónustu á staðnum svo og ýmis konar afþreyingar. Fylgiskjal nr. 2 hefur að geyma upplýsingar um gestafjölda í Upplýsingamiðstöð bæjarins í maí 1991 til október sama ár. Gefnar eru up daglegar tölur, skiptar eftir Íslendingar / útlendingar.

Aðgengi: Ferðamálafulltrúi Akraness.

Ársskýrsla Ferðafélags Íslands Árbók Ferðafélags Íslands

Ferðafélag Íslands.

Hver árbók hefur að geyma ársskýrslu síðasta árs. Í skýrslunum er rakin starfsemi félagsins og deilda þess, í grófum dráttum, yfir árið. Þar má m.a. finna þessar upplýsingar:

- Rekstrar- og efnahagsreikningauppgjör fyrir hvert ár, samanborið við fyrra ár.
- Yfirlit yfir ferðafélagsferðir ársins, þar sem fram kemur m.a. hvaða leið var farin og fjöldi þátttakenda í hverri ferð.
- Fjöldi ferða yfir árið og fjöldi þátttakenda skipt eftir tegund ferðar.
- Fjöldi gistinguátta í skálum og á tjaldstæðum félagsins (stundum skipt eftir ísl/útl), fjöldi daggesta í hópferðum.

Aðgengi: Ferðafélag Íslands, Þjóðarbókhlaða.

Ársskýrsla ferðamálafulltrúa 1995

Ófeigur Gestsson, maí 1995, fyrir Ferðamálafélag Austur - Húnavetninga.

Ársskýrslan geymir m.a. upplýsingar um:

- rekstur ferðamálafélagsins,
- aðsókn að upplýsingamiðstöð félagsins, skipt eftir ísl/erl (1993 - 1994),
- tekjur af tjaldstæði Blönduóss og
- fjárhagsáætlun (1995).

Aðgengi: Ferðamálafélag Austur-Húnavetninga.

Ársskýrsla Ferðamálaráðs Íslands

Ferðamálaráð Íslands.

Skýrslurnar geyma ýmsar tölulegar upplýsingar sem lúta að ferðámálum á Íslandi. Sem dæmi má taka:

- Tölulegar upplýsingar um rekstur ferðamálaráðs yfir viðkomandi ár
- Yfirlit yfir þróun í komum erlendra ferðamanna til Íslands.

Í Ársskýrslu 1993 t.d.:

- komur erlendra ferðamanna frá ýmsum löndum árin 1970 - 1993.
- komur erlendra ferðamanna eftir árstíðum.
- komur erlendra ferðamanna, skipting eftir þjóðerni og breyting milli ára.
- gistinætur á hótelum og gistiheimilum 1987 - 1993, skipting eftir þjóðerni.
- gjaldeyristekjur af ferðaþjónustu árin 1990 - 1993.

Hjá Ferðamálaráði liggja ennfremur frammi Ársskýrslur ferðamálaráða fjölmargra annarra landa.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Evrópusamvinna og ferðaþjónusta

Arnar Már Ólafsson, Davíð Stefánsson, Reykjavík, 1995. 234 bls.

Eins og segir í inngangi, er í bók þessari leitast við að kortleggja með hvaða hætti Evrópusambandið stuðlar að aukinni samvinnu á sviði ferðaþjónustu. Einnig er með útgáfunni leitast við að vekja athygli á þeim möguleikum og sóknarfærum sem íslensk ferðaþjónusta getur átt í Evrópusamstarfi. Reynt er að taka saman heildarupplýsingar um starf Evrópusambandsins og áhrif þess á ferðaþjónustu sem atvinnugrein.

Bókin skiptist í tvo megin hluta:

HLUTI I fjallar um beinar aðgerðir Evrópusambandsins til aðstoðar ferðaþjónustu:

Þátttaka Evrópusambandsins í ferðaþjónustu.

HLUTI II fjallar um samstarf á öðrum sviðum:

Aðrir áhrifaþættir í ferðaþjónustu.

Í hluta II undir kaflanum *skattar og vörugjöld* (DG XXI) er m.a. að finna eftirfarandi tölulegar upplýsingar:

Hlutfall virðisaukaskatts af helstu tegundum ferðaþjónustu í ríkjum Evrópusambandsins
Hlutfall virðisaukaskatts á markaði hótela og veitingahúsa í ríkjum Evrópusambandsins
Hlutfall virðisaukaskatts á markaði hótela og veitingahúsa í ríkjum Evrópusambandsins
Leyfilegt magn skattfrjálsrar sölu milli aðildarríkja Evrópusambandsins til 30. júní
1999, á flugvöllum, í flugvélum og fyrir farþega í Ermasundsgöngunum

Kaflinn *efnahagsleg og félagsleg samheldni* (DG XVI og VI) geymir m.a. yfirlit um:

Styrkir þróunarsjóða Evrópusambandsins til ferðaþjónustu

Fjármagnsaðstoð Fjárfestingabanka Evrópu til ferðaþjónustu: 1989-92 og 1993

Sameiginlegar lánveitingar Fjárfestingabanka Evrópu til ferðaþjónustu eftir löndum á
árunum 1989-1992

Kaflinn *tölfræðilegar upplýsingar* (Eurostat (= Hagstofa Evrópusambandsins)) sýnir:

- áætlun um tölfræðilegar upplýsingar ferðaþjónustu
- könnun á mikilvægi tölfræðiupplýsinga
- reglugerðardrög um tölfræðilegar upplýsingar um ferðaþjónustu

Ennfremur er að finna í fylgiritum:

- * Umfjöllun um sérstaka áætlun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um gerð kannana á sviði ferðaþjónustu (sjá Viðauka I) og
- * Ýmsar tölulegar upplýsingar um ferðaþjónustu innan Evrópusambandsins (Byggt á

upplýsingum frá Efnahags- og framfarastofnuninni (OECD), Hagstofu Evrópusambandsins (EUROSTAT), Alþjóða ferðamálaráðinu (World Tourism Organisation WTO), og Alheimssamtökum forystumanna í ferðaþjónustu (World Travel og Tourism Council - WTTC). :

1. Ferðastreymi:

- Fjöldi erlendra ferðamanna í Evrópu 1989 - 1992. Fjöldi, breyting milli ára, markaðshlutfall í Evrópu.
- Gistinætur erlendra ferðamanna í Evrópu 1989 - 1992. Hótel og gistihús.
- Meðallengd dvalar erlendra ferðamanna.
- Dreifing ferðamanna eftir árstíma 1992. Heildarfjöldi gistinguáttu erlendra ferðamanna (allt gistirými meðtalið).
- Ferðastreymi innan Evrópusambandsins 1992 samkvæmt tilgangi.

2. Efnahagslegt mikilvægi atvinnugreinarinnar (allar tölur greindar eftir þjóðum):

- Framleiðsluvirði ferðaþjónustu. Áætluð hlutfallsbreyting á milli ára.
- Atvinna í ferðaþjónustu. Áætluð stöðugildi greinarinnar af heildaratvinnusköpun árið 1994.
- Hluttur ferðaþjónustu í vergri landsframleiðslu.
- Efnahagslegt mikilvægi ferðaþjónustu í mismunandi vöru og þjónustu.
- Áætlaðar fjárfestingar og atvinnusköpun í ferðaþjónustu 1994.
- Áætlað skattaframlag ferðaþjónustu í heiminum 1991, 1994, 2005.
- Skattaframlag ferðaþjónustu 1994.

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands, höfundar, bókaverslanir.

Ferðaþjónusta í Vestmannaeyjum Greining, stefnumörkun, aðgerðir

Runólfur Smári Steinþórsson, fyrir bæjarstjórn Vestmannaeyja. Maí, 1994. 107 bls.

Megin tilgangur verkefnisins var að það skyldi leiða til tillögu að stefnumarkandi áætlun Vestmannaeyjabæjar til eflingar ferðaþjónustu í Vestmannaeyjum, þar sem tekin yrði afstaða til þess hvert væri hlutverk bæjarins, að hvaða takmarki hann skyldi vinna og með hvaða hætti bærinn skyldi stuðla að framgangi atvinnugreinarinnar.

Skýrslan hefur að geyma tölulegar upplýsingar um:

- Yfirlit yfir rekstrarkostnað Ferðamálaráðs (á föstu verðlagi 1992), skipt upp í landkynningu, upplýsingamál og umhverfismál.
- Yfirlit yfir lánveitingar Ferðamálasjóðs, 1981 - 1991.

- Fjöldi útistandi lána Ferðamálasjóðs í upphafi árs 1993, skipt eftir landshlutum og markmið lána.
- Komur erlendra ferðamanna 1982 - 1992.
- Gjaldeyrstekjur af erlendum ferðamönnum 1982 - 1992, skipt eftir: gjaldeyrstekjur á verðlagi 1992, gjaldeyrstekjur alls, ferða- og dvalarkostnaður erl. ferðamanna, fargjaldatekjur flugfélaga.
- Hlutfall ferðapjónustu í rekstrartekjum fyrirtækja í atvinnugreinunum: hótél og veitingastaðir, samgöngur á landi, samgöngur sjóleiðis, flugsamgöngur, menning og afþreying, ferðaskrifstofur (skv. nálgun Þjóðhagsstofnunar).
- Rekstrartekjur í ferðapjónustu 1982 - 1992, skipt eftir: velta í ferðapjónustu, hótél- og veitingastaðir, samgöngur á landi, samgöngur sjóleiðis, flugsamgöngur, menning og afþreying, ferðaskrifstofur.
- Áætluð ársverk í ferðapjónustu, mv. skilgreiningur OECD, 1982 - 1990, skipt eftir: Samtals OECD, veitinga- og gististaðir, flugrekstur, annað skv. skilgreiningu OECD.
- Áætluð laun og launatengd gjöld í ferðapjónustu, m.v. skilgreiningu OECD, 1982 - 1990, skipt eftir: samtals á verðlagi 1992, samtals OECD, veitinga- og gististaðir, flugrekstur, annað skv. skilgreiningu OECD.
- Gistinætur á hótélum og gistiheimilum, sett í samhengi við fjölda erlendra ferðamanna til landsins, 1985 - 1992, skipt eftir: komur erl. ferðamanna, gistinætur erl.ferðamanna, gistinætur ísl, gistinætur alls.
- Gistinætur á Suðurlandi á öllum hótélum og gistiheimilum, frá júní 1984 út árið 1989, skipt eftir árum og tegund gistirýmis.
- Yfirlit yfir helstu niðurstöður kannanna um ferðamál:
- Fjöldi farþega til Vestmannaeyja og þróun 1984 - 1993, skipt eftir samgöngumáta.
- Framboð gistirýmis og ýmissa afþreyingarþátta, í Vestmannaeyjum.

Aðgengi: Vestmannaeyjabær.

Ferðapjónusta, uppbygging og afkoma.

Sigurborg Kr. Hannesdóttir fyrir Byggðastofnun, 1993, 111 bls.

Markmið verkefnisins var að „afla upplýsinga sem nota má til stefnumörkunar Byggðastofnunar á sviði ferðapjónustu og hvernig aðgerðir tengdar henni snerta aðrar aðgerðir í byggðamáli. Þetta er gert með því að gera grein fyrir ýmsum staðreyndum varðandi ferðapjónustu og örum breytingum innan hennar á undanförunum árum. Jafnframt er lagt mat á afleiðingar þess sem gert hefur verið, líklega þróun næstu ára og hvað heppilegt sé að leggja áherslu á í nánustu framtíð“ (bls.12).

Fjallað er um hvernig helstu þættir ferðaþjónustunnar hafa þróast frá 1987. Reynt er að meta samspil framboðs og eftirspurnar, þ.e. uppbyggingu gistirýmis til mótvægis við þróun markaðarins. Meðal annars eru hér upplýsingar um:

- Yfirlit yfir aukningu gistirýmis 1987 - 1992, greint eftir: hótél og gistihús, farfuglaheimili og bændagisting.
- Yfirlit yfir gistinætur Íslendinga á hótélum og gistiheimilum, eftir ársþriðjungum 1987 - 1992, (landsbyggð / höfuðborgarsvæði).
- Yfirlit yfir aukningu gistirýmis og fjölda gistinátta á hótélum og gistiheimilum 1987 - 1992.

Fjallað er um afkomu ferðaþjónustunnar 1987 - 1992, auk þess sem fjallað er lítillega um tvo þætti sem hafa afgerandi áhrif á rekstrarafkomu hennar, raungengisáhrif og skattlagningu:

- Rekstrartekjur og hagnaður ferðaþjónustu 1987 - 1990 í milljónum króna.
- Rekstur fyrirtækja í ferðaþjónustu; samanburður 1990 - 1991. Hlutföll af veltu (hagnaður fyrir vexti og verðbr., hagnaður af reglul. starfs.), greint eftir: gististaðir, rekstur strætisvagna og langferðabíla, flugrekstur, ferðaskrifstofur.
- Hlutföll úr efnahagsreikningum fyrirtækja í ferðaþjónustu, samanburður við 1990 - 1991. (Veltuhlutfall, eiginfjárlutfall), greint á sama hátt.
- Skuldastaða fyrirtæka í ferðaþjónustu; hlutfall skammtíma- og langtímaskulda 1991). Sama greining.

Þá er dregin upp mynd af markaðsmynstri ferðaþjónustunnar, bæði meðal innlendra (byggt á könnunninni „Góðir Íslendingar“, eftir Rögnvald Guðmundsson, 1992) og erlendra ferðamanna.

- Yfirlit yfir gistimáta Íslendinga í sumarfríi innanlands.
- Yfirlit yfir eyðslu Íslendinga í sumarleyfisferð innanlands.

Fjárfestingar í ferðaþjónustu eru skoðaðar, aðallega í gistirými:

- Yfirlit yfir gistirými (fjölda rúma) eftir tegundum (gistiaðstöðu) árið 1992.
- Heildartölur yfir fjárfestingar í ýmsum þáttum ferðaþjónustu (áætlun).
- Lánveitingar opinberra sjóða: t.d.
 - útistandandi lán og meðallán Byggðastofnunar, 31.12.1992, eftir starfsemi (hótél og gistihús, bændagisting, veitingahús).
 - meðallán Byggðastofnunar eftir starfsemi (þús kr. og fjöldi lántaka).
 - lán byggðastofnunar til ferðaþjónustu eftir kjördæmum (1992).
- Styrkveitingar Byggðastofnunar til ferðaþjónustu 1985 - 1992 á verðlagi hvers árs.
- Útistandandi lán Ferðamálasjóðs, 31.12.1992, eftir starfsemi og kjördæmum.
- Útistandandi lán Iðnlánasjóðs, eftir starfsemi, 31.12.1992.
- Framlög Framleiðnisjóðs til ferðaþjónustubænda (- 1992).

Fjallað er um fjárfestingar og afkomu hótela, bændagistingar, sumarbústaða, skála á hálendinu, tjaldsvæða og langferðabíla og birt:

- Yfirlit yfir staðsetningu sumarbústaða, eftir landshlutum.

Næst er rætt um eðlismun á uppbyggingu ferðaþjónustu, annars vegar á höfuðborgarsvæðinu og hins vegar á landsbyggðinni. Þar koma m.a. fram upplýsingar um:

- Breytingar á gistinýtingu hótela og gistiheimila 1987 - 1992, eftir landshlutum og ársþriðjungum.
- Fjöldi ársverka í ferðaþjónustu eftir landshlutum (1990).
- Fjöldi rúma að baki ársverkum eftir landshlutum.
- Skipting gistinátta Íslendingar eftir landshlutum sumarið 1992.
- Mikilvægi erlendra markaða fyrir höfuðborgarsvæðið / landsbyggðina, reiknað út frá fjölda erlendra ferðamanna til landsins, meðalneyslu eftir þjóðernum og dvalarlengd.
- Gistinætur á hótelum og gistiheimilum eftir landshlutum og ársþriðjungum 1992, eftir ísl/útl.
- Hvernig gistinætur erlendra ferðamanna skiptast milli landshluta á mismunandi ártímum.
- Umfjöllun um framtíðarþróun ferðaþjónustunnar hér á landi á næstu árum (eftir 1992).

Að síðustu er vægi ferðaþjónustu í þjóðarbúskapnum skoðað:

- Gjaldeyrstekjur iðnaðar, saltfisksútflutnings og ferðaþjónustu 1992, hlutfall af útfluttum vörum og þjónustu og hlutfall af vergri landsframleiðslu.

Aðgengi: Byggðastofnun.

Fyrirkomulag á söfnun upplýsinga um erlenda ferðamenn til Íslands

Sigurður P. Sigmundsson, fyrir Ferðamálanefnd Reykjavíkur, febrúar 1995.

Skýrsla þessi er unnin að beiðni Ferðamálanefndar Reykjavíkur og samstarfi við Atvinnumálanefnd Reykjavíkur og var markmiðið með henni að benda á leiðir til að bæta upplýsingaöflun um erlenda ferðamenn.

Í skýrslunni er fyrst að finna almenna umfjöllun um fjölda erlendra ferðamanna til Íslands. Því næst er rætt um núverandi skráningu upplýsinga um erlenda ferðamenn til landsins. Þar er sérstaklega fjallað um talningu Útlendingaeftirlitsins á komum til landsins, skráningu Hagstofunnar á gistinóttum og kannanir. Næst er fjallað um tillögu um fyrirkomulag á

skráningu upplýsinga um ferðamenn og að síðustu er rætt um kannanir, bæði almennt og einnig eru tekið dæmi um fyrirkomulag Skota á skráningu upplýsinga um ferðamenn.

Aðgengi: Ferðamálanefnd Reykjavíkur.

Greinargerð um margföldunaráhrif eyðslu erlendra ferðamanna

Þorleifur Þór Jónsson, fyrir Ferðamálaráð Íslands, desember 1985. 9 bls.

Í þessari samantekt er fyrst fjallað almennt um margfaldara. Næst er gerð grein fyrir könnun sem höfundur framkvæmdi sem lokaverkefni til M.Sc. prófs við University of Surrey, í skipulagningu og áætlanagerð í ferðaþjónustu. (sjá bls.64 *Iceland's gain from tourism . An economic study*). Könnunin var framkvæmd árið 1985 og fór fram á þann hátt að teknir voru fyrir helstu greirar efnahagskerfisins, sem haga með þjónustu við ferðamenn að gera, að undanskildum flugrekstrinum. Rætt var við aðila úr öllum þessum geirum og fengnar hjá þeim upplýsingar um kostnaðarskiptingu innan fyrirtækja í einstökum atvinnugreinum. Út frá þessum upplýsingum var reiknað út flæði eyðslu erlendra ferðamanna á Íslandi 1984 í milljónum króna, skipt eftir: tekjur ríkisins, innlend viðskipti, tekjur heimilanna og leki vegna innflutnings.

Aðgengi: höfundur, Ferðamálaráð Íslands.

Skipting auglýsinga í ljósvaka- og prentmiðlum innan u.þ.b. 100 vöruflokka, yfir tímabil að vali.

Miðlun e.h.f.

Upplýsingar um skiptingu auglýsinga í ljósvaka- og prentmiðlum innan u.þ.b. 100 vöruflokka, yfir tímabil að vali.

Dæmi um vöruflokka:

Hótel (hótel innanlands ef um er að ræða auglýsingar um verð á gistingu, tilboð ýmisskonar fyrir ráðstefnuhald og árshátíðir)

Veitingahús, skemmtanir (Skráð eru veitingahús og skemmtistaðir er hafa matseðla)

Flutningsfyrirtæki (Allir flutningar, innanlands sem erlendis. Sjóleiðis, landleiðis og flugleiðis)

Ferðalög innanlands (Ferðatilboð, rútuferðir, flugferðir, ferjur)
Ferðalög erlend, ferðaskrifstofur (Allar tegundir auglýsinga um erlend ferðalög)
(Skráðar eru ferðaskrifstofurnar sem auglýsa, en ekki einstaka ferðir).

Aðgengi: Miðlun e.h.f.

Umferð á þjóðvegum

Vegagerð Ríkisins, Áætlanadeild.

Skýrsla þessi er gefin út árlega og hefur að geyma niðurstöður umferðartalninga á þjóðvegum landsins.

Upplýsingar eru gefnar um: fjölda talningardaga, lengd vegarins í km, meðalumferð á dag yfir árið (ársdagsumferð), meðalumferð á ákveðnum vegaköflum, mesta umferð á veginum, sumardagsumferð (meðalumferð á dag mánuðina júní, júlí, ágúst og september), vetrardagsumferð (meðalumferð á dag mánuðina janúar, febrúar, mars og desember) og ekna kílómetra á hverjum vegi (í þús.km).

Aðgengi: Vegagerð Ríkisins.

Peir fiska sem róa Íslensk ferðaþjónusta - vaxandi atvinnugrein

Ferðamálanefnd Sjálfstæðisflokksins, 15 bls.

Almenn umfjöllun um íslenska ferðaþjónustu sem vaxandi atvinnugrein.

Inniheldur tölulegar upplýsingar um:

- Komur erlendra ferðamanna til landsins, 1960, 1970, 1980, 1985, 1990, 1994.
- Fjölgun erlendra ferðamanna 1985 - 1994.
- Gjaldeyrstekjur af ferðaþjónustu árin 1990 - 1994.
- Opinberar fjárveitingar til ferðamála 1990 - 1995.

Aðgengi: Ferðamálanefnd Sjálfstæðisflokksins, Ferðamálaráð Íslands.

Þjóðhagsreikningauppgjör og rekstraryfirlit fyrir ferðaþjónustu **Greinargerð tölfræðihóps um athugun á samkeppnisstöðu** **og rekstrarskilyrðum ferðaþjónustu.**

Friðrik Már Baldursson og Vilborg Júlíusdóttir, 1990. Ferðamálanefnd
Samgönguráðuneytisins.

Í greinargerð þessari er að finna upplýsingar um:

Rekstraryfirlit verslunar og veitingareksturs 1987.

Efnahagsyfirlit verslunar- og veitingareksturs í árslok 1987.

Rekstraryfirlit samgangna 1987

Efnahagsyfirlit samgangna í árslok 1987

Sundurliðun annarra tekna, aðfanga, verðbreytingafærslna, vaxta og samantekt óbeinna
skatta 1987.

Úrtaksstærð í iðnaði, byggingariðnaði, verslun, samgöngum og ýmsum
þjónustugreinum 1987

Skipting vinnuafls eftir atvinnugreinum 1978 - 1986. fjöldi ársverka.

Tekjur og gjöld vegna ferðamanna 1968 - 1989

- Tekjur í hlutfalli af útflutningi
- Gjöld í hlutfalli af innflutningi
- Mismunur í hlutfalli af landsframleiðslu

Aðgengi: Þjóðhagsstofnun.

4.2.Önnur erlend gögn

Annual Report **European Travel Commission**

European travel commission, - 1994. Paris.

Ársskýsla Ferðamálaráðs Evrópu. Skýrsla ársins 1994, inniheldur m.a. eftirfarandi
upplýsingar:

- Visits to Europe by overseas nationals, 1994 by country and expenditure.
- Growth of US travel to Europe 1948 - 1995
- The Canadian student market
- ETC study on Brazilian / Argentine travellers to Europe

- Who is the average traveller
- Travel expenses by trip by areas
- Purpose of travel to Europe
- What attracts Japanese visitors to Europe
- 1994 budgets (Ecus) on overseas markets: Promotion and Research

Aðgengi: Ferðamálaráð Íslands.

Hluti II: Þarfagreining

Tölfræðilegar upplýsingar sem ferðapjónustuaðila vantar

Tafla 1. Samantekt yfir tölfræðilegar upplýsingar sem aðila í ferðapjónustu vantar

Tölfræðilegar upplýsingar sem ferðapjónustuaðila vantar:

HAGSTÆRÐIR

<u>Atriði:</u>	<u>Fjöldi svara</u>	<u>Hlutf. af öllum svörum</u>
1. Rekstur	4	2,2%
Kennitölur úr rekstri fyrirtækja í ferðapjónustu: s.s. í þjónustu og samgöngum	3	
Upplýsingar um samspil framboðs og eftirspurnar í ferðapjónustu	1	
2. Fjárfestingar	2	1,1%
Tölur um fjárfestingar í ferðapjónustu: t.d. gistirými, rútur	1	
Hversu marga gistaðaði, fólksflutningabíla, bílaleigubíla þarf við x aukningu ferðamanna ?	1	
3. Eyðsla / gjaldeyrstekjur	12	6,7%
Eyðsla ferðamanna: greitt erlendis - eyðsla innanlands per mann á dag / á mánuði skipt eftir tegund kostnaðar, tilgangi ferðar, dagsferðalangar ofl.	9	
Nákvæmari upplýsingar frá Seðlabanka um gjaldeyrstekjur af ferðapjónustu	3	
4. Vinnumarkaður	5	2,8%
Fjöldi ársverka/starfa/vinnustunda, skipt eftir: flugfélög, hótél, ferðaskrifstofur ofl.	4	
Við X aukningu ferðamanna, hversu mörg störf bætast við, hvaða störf bætast við, á hvaða árstíma.	1	
5. Þjóðhagsstærðir	5	2,8%
Þjóðhagsstærðir sem sýna breytingar á milli ára, 5 ár aftur í tímann, samanburð við önnur markaðssvæði og aðrar atvinnugreinar. Tengja þetta ytri aðstæðum, s.s. gengismálum.	2	
Vægi ferðapjónustu í þjóðhagsreikningum	1	
Efnahagsleg áhrif / margfeldisáhrif: fyrir landið allt / fyrir minni svæði út frá tekjum af ferðapjónustu - fjölda starfa	1	
Velta í ferðapjónustu hjá olúfélögunum, bönkum, Pósti og síma, verslun	1	

KANNANIR

6. Bakgrunnssupplýsingar	13	7,2%
Bakgrunnssupplýsingar um ferðamenn: kyn, aldur, þjóðerni, borg, svæði, staða, tekjur, fjölskylduhagir, áhugamál	12	
Bakgrunnssupplýsingar um farþega skemmtiferðaskipa og farþega á leið til USA	1	
7. Huglægt mat	10	5,6%
Viðhorf ferðamanna til landsins / þjónustu / afþreyingar: áður en ferðalagið hefst/ þegar heim er komið. hvernig líkaði þeim dvölin	5	
Væntingar ferðamanna: áður en ferðin hófst / við brottför, t.d. verðlag, þjónusta, aðstaða	2	
Hvað eru ferðamenn ánægðir/óánægðir með ?	1	
Hvað kom þeim á óvart ?	1	
Myndu þeir vilja koma aftur Á hvaða árstíma	1	
8. Af hverju Ísland ?	6	3,3%
Hvað vakti áhuga útlendinga á Íslandsferð	3	
Hvenær var ákvörðunin tekin um að ferðast til landsins / innanlands	1	
Helsta ástæða fyrir vali á Íslandsferð	2	
9. Upplýsingaöflun	7	3,9%
Hvaðan fékk viðkomandi upplýsingar um Ísland	4	
Hvaðan koma þær upplýsingar sem fólk notar til að ferðast eftir	1	
Hvar sá ferðamaður auglýsingu um Íslandsferð	1	
Var ferðaleiðin ákveðin áður eða eftir að komið var til landins	1	
10. Bókanir	5	2,8%
Upplýsingar um hegðun ferðamanna í ákvarðanatöku og við kaup ferða	1	
Hvernig var ferðin / farartækið / afþreyingin/ gistingin bókuð: sjálf(ur), á ferðaskrifstofu, hjá Flugleiðum	2	
Upplýsingar um erlenda Íslandssöluaðila	1	
Skipting markaðshlutdeildar erlendra ferðamanna innan innlendra ferðaskrifstofa / erlendra ferðaskrifstofa	1	

11. Skipulagning ferðar	2	1,1%
Hvernig var ferðin skipulögð: sjálfstætt / af ferðaskrifstofu	1	
Var ferðaleiðin ákveðin áður / eftir að komið var til landsins	1	
12. Tilgangur ferðar	10	5,6%
Tilgangur ferðar: stop - over, viðskiptaferð / vinna / heimsóknir, ráðstefna / fundur / almennir ferðamenn		
13. Fjöldi koma - Dreifing	16	8,9%
Raunverulegur fjöldi ferðamanna á viku/mánuði/ári aðgreina: stop-over farþega, skemmtiferðaskip, farþega á vegum bandaríska hersins	8	
Fjöldi dagsferðalanga	1	
Dreifing ferðamanna: fjöldi á hverju ferðasvæði	6	
Hve margir erlendir ferðamenn koma árlega: hvernig verja þeir dvöl sinni: alltaf á sama stað / taka ákveðna landshluta fyrir á hverju ári	1	
14. Föruneysi	1	0,6%
Föruneysi ferðamanna: hjón/par, ein(n), með fjölskyldu, með vinum		
15. Ferðamáti	18	10,0%
Hvernig koma erl. ferðamenn til landsins: almennt flug, leiguflug, skemmtiferðaskip, Norræna	3	
Hve margir ferðamenn ferðast á eigin vegum: hve margir þeirra fara í skipulagðar ferðir hjá ísl. ferðaskrifstofum hve margir ferðast í skipulögðum hópum, fjöldi í hóp. hvers konar hópar hve margir fara í pakkaferð að hluta, fara í dagsferðir: hve margir þeirra fara í dagsferðir frá Reykjavík: hve margir þeirra sem kaupa dagsf. frá Rvk kaupa ferðina í Rvk	12	
Hvernig verða ferðamannahópar til; erlendis eða innanlands	1	
Ferðamynstur og umfang innlenda markaðarins greint eftir bakgrunnsupplýsingum	2	
16. Farartæki	9	5,0%
Hve margir ferðamenn nota: bílaleigubíl: af þeim, hve margir ferðast um hálendið / aðeins í byggð, einkabíl, rútu, hestaferð, skip / ferjur, hjól/ganga, innanlandsflug: per tímabil: maí -sept/allt árið, skipt eftir: fjöldi í hóp, tilgangi ferðar ofl.	7	

Farþegafjöldi á sérleyfisleiðum	1	
Hvað réði vali á farartæki	1	
17. Gisting	18	10,0%
Hvers konar gistingu nota ferðamenn: hótel, gistiheimili, heimagisting, bændagisting, einkaheimili, farfuglaheimili, svefnpokapláss, tjald	5	
Hve margir ferðamenn gista aðeins á höfðuborgarsvæðinu / gista að hluta til úti á landi	1	
Nákvæmari / réttari / nýrri gistináttatalningu: eftir sýslum / fjórðungum / svæðum, mánaðlega / ársþriðjungslega / maí -sept teg. gistingar, tilgangi ferðar ofl.	6	
Almennar upplýsingar um nýtingu gistirýmis	4	
Meðalverð pr. herbergisnótt, pr. gististað	1	
Hvað ræður vali á áfangastað / dvalarstað	1	
18. Lengd dvalar	12	6,7%
Hvað ætla erlendir ferðamenn að dvelja lengi á landinu ?	1	
Meðal dvalarlengd ferðamanna: pr. mánuð, ársþriðjungslega, árlega eftir svæðum, tilgangi ferðar, þjóðerni ofl.	11	
19. Óskir ferðamanna	2	1,1%
Upplýsingar um óskir markhóps varðandi: afþreyingu, þjónustu, gistingu, ferðamáta		
20. Nýting	6	3,3%
Upplýsingar um nýtingu á afþreyingu, s.s. gestakomur í: sundlaugar, söfn/menning, hestaferðir, veiði, gönguferðir, fjalla-hveraferðir, sögustaðir, sjóferðir, skemmtistaðir: eftir landssvæðum , lengd ferðar, tilgangi ferðar ofl.		
21. Afmörkuð svæði / landshlutar	3	1,7%
Hvaða þjónustu og afþreyingu vilja sumarhúsaeygendur á Suðurlandi	1	
Fjöldi ferðamanna / annarra sem koma í Stykkishólm á mánuði: hve margir halda áfram með ferjunni yfir á Vestfirði	1	
Fjöldi þeirra sem fara hringferð um Nesið um Fróðárheiði og fyrir Snæfellsjökul. Hve margir af þeim koma til Stykkishólms. Bera saman við tölur frá Vestfjörðum	1	

22. Kannanir	7	3,9%
Reglubundnar kannanir á stöðu atvinnugreinarinnar	1	
Reglubundnar markaðs- og viðhorfskannanir á ferðamönnum: árlega / annað hvert ár.	5	
Markaðskannanir á markaðssvæðum erlendis: hver er kúnninn, hvað vill hann	1	
23. Annað	7	3,9%
Upplýsingar til greiningar á markhópum fyrir Ísland sem ferðamannaland	1	
Umfang ferðaþjónustu á innanlandsmarkaðnum þ.m.t. rekstur orlofshúsa stéttarfélag og fyrirtækja	1	
Framboð og verð á skipulögðum hópferðum eftir löndum	1	
Hve margir skipulagðir hópar sem hingað koma hafa erlendan „leiðsögumann“ með í för ?	1	
Umferðartalning á ýmsum leiðum á Suðurlandi	1	
Fjöldi ferðamanna x viðverudagar / á móti fjöldi gistinátta eftir gististöðum.	1	
Upplýsingar um almennar ferðavenjur	1	

Tafla 1
Samantekt yfir tölfræðilegar upplýsingar
sem aðila í ferðaþjónustu vantar

Atriði	Fjöldi svara	Hlutfall af öllum svörum
<i>Hagstærðir:</i>		
1. Rekstur: kennitölur úr rekstri, samspil framboðs/eftirspurnar	4	2,2%
2. Fjárfestingar: fjárfestingar í ferðaþjónustu, áhrif fjölgunar ferðamana	2	1,1%
3. Eyðsla / gjaldeyrstekjur: eyðsla ferðamanna; greitt erlendis / innanlands, gjaldeyrstekjur	12	6,7%
4. Vinnumarkaður: fjöldi árverka, áhrif fjölgunar ferðamanna á fjölda starfa....	5	2,8%
5. Þjóðhagsstærðir: vægi ferðaþjónustu í þjóðhagsreikningum, margfeldisáhrif...	5	2,8%
<i>Hagstærðir alls:</i>	28	15,6%
<i>Kannanir:</i>		
6. Bakgrunnsupplýsingar: kyn, aldur, þjóðerni, staða, tekjur, fjölskylduhagir...	13	7,2%
7. Huglægt mat: viðhorf, væntingar, hvað eru ferðamenn (ó)ánægðir með...	10	5,6%
8. Af hverju Ísland?: hvað vakti áhuga á Íslandsferð, hvenær var ferðin ákveðin...	6	3,3%
9. Upplýsingaöflun: uppruni upplýsinga, ákvörðun ferðaleiðar, auglýsingar...	7	3,9%
10. Bókanir: bókun ferðar, farartækis, afþreyingar, erl. íslandssöluaðilar	5	2,8%
11. Skipulagning ferðar: hver skipulagði ferðina, hvenær ferðaleið skipulögð	2	1,1%
12. Tilgangur ferðar: almennir ferðamenn, viðdvöl, viðskipti, vinna...	10	5,6%
13. Fjöldi koma - Dreifing: fjöldi ferðamanna á tímabili, dreifing, árlegir gestir...	16	8,9%
14. Föruneyti: föruneyti ferðamanna: hjón/par, ein(n), fjölskylda, vinir	1	0,6%
15. Ferðamáti: hvernig koma ferðamenn, á eigin vegum/hópferð	18	10,0%

Atriði	Fjöldi svara	Hlutfall af öllum svörum
16. Farartæki: hvaða farartæki er notað, hvað ræður vali á farartæki...	9	5,0%
17. Gisting: tegund gistingar, nákvæmari gistináttatalning, nýting...	18	10,0%
18. Lengd dvalar: meðal dvalarlengd, áætlaður dvalartími	12	6,7%
19. Óskir ferðamanna: óskir varðandi afþreyingu, þjónustu, gistingu, ferðamáta	2	1,1%
20. Nýting: nýting afþreyingar s.s. söfn, gönguleiðir, hestaferðir, sundl...	6	3,3%
21. Afmörkuð svæði / landshlutar: óskir sumarhúsaeigenda á suðurlandi, Stykkishólmur...	3	1,7%
22. Kannanir: á stöðu atvinnugreinarinnar, markaðskannanir erlendis...	7	3,9%
23. Annað: umfang ferðaþjónustu, umferðartalning, almennar ferðavenjur	7	3,9%
<i>Kannanir alls:</i>	<i>152</i>	<i>84,4%</i>

Viðaukar I til V

Arnar Már Ólafsson og Davíð Stefánsson, (1995). fylgiskjal A. Sérstök áætlun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins við gerð kannana á sviði ferðaþjónustu, í *Evrópusamvinna og ferðaþjónusta*. Reykjavík: Íslenska upplýsingafélagið.

FYLGISKJAL A.

Sérstök áætlun framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um gerð kannana á sviði ferðapjónustu

Árið 1990 hóf stjórnarskrifstofa 23 (DG XXIII) framkvæmd sérstakrar áætlunar um gerð kannana um ferðapjónustu og lauk henni árið 1993. Meginmarkmið þessarar áætlunar var tvíþætt. Kanna skyldi áhrif ferðamálafestu yfirvalda aðildarríkjanna og tækninýjunga á ferðastreymi á atvinnu og uppbyggingu í atvinnugreininni. Í annan stað skyldi kanna hvernig hinar ólíku tegundir ferðapjónustu og framboð þeirra er að þróast.

Yfir tuttugu skýrslur og kannanir voru gerðar um hinar ýmsu tegundir ferðapjónustu innan aðildarríkja Evrópusambandsins. Tvær þessara skýrslna, um evrópskar upplýsingamiðstöðvar ferðamála annars vegar og um ferðapjónustu og byggðaðróunarstefnu Evrópusambandsins hins vegar, eru einungis til notkunar innan framkvæmdastjórnarinnar. Hinar níttján eru fánlegar hjá stjórnarskrifstofu 23 (DG XXIII). Þann 15. og 16. maí 1994 var haldin sérstök ráðstefna í Halkidiki á Grikklandi um ofangreinda áætlun þar sem fulltrúar aðildarríkjanna og atvinnugreinarinnar ræddu um helstu niðurstöður og um hugsanlegt áframhald.

- Kannanir á uppbyggingu atvinnugreinarinnar;
- uppbyggingar- og þróunarmöguleikar;
- ferðastreymi innan og til Evrópu;
- gæðamál í ferðaþjónustu.

1. Kannanir á uppbyggingu atvinnugreinarinnar.

Fjórar kannanir voru gerðar á þessu sviði og sú fimmta, er fjallar um skattastefnu aðildarríkjana í ferðaþjónustu, er nú í undirbúningi.

- Rekstrarhagfræðileg könnun á ferðaþjónustu (*Micro-economic analysis of Tourism*). Í þessari könnun er gefin mynd af stjórnunarlegu og viðskiptalegu umhverfi fyrirtækja í ferðaþjónustu í aðildarríkum Evrópusambandsins. Einnig er fjallað um áhrif fyrirsjáanlegra breytinga á umhverfi á fyrirtæki.
- Félagslegt- og efnahagslegt mikilvægi ferðaþjónustu (*Social and Economic Benefits of Tourism*). Um er að ræða þjóðhagsfræðilega könnun á atvinnugreininni. Mikilvægi atvinnugreinarinnar í aðildarríkjum Evrópusambandsins er borið saman við ríki utan sambandsins. Einnig er fjallað um hvaða stefnu atvinnugreinin er líkleg til að taka í ljósi hugsanlegrar þróunar samgangna og uppbyggingar almennt.
- Samkeppni í ferðaþjónustu (*Competition in tourism*). Í þessari könnun er fjallað um þá þætti sem líklegir eru til að trufla samkeppni innan og á milli aðildarríkja Evrópusambandsins. Bæði er fjallað um þætti sem tengjast atvinnugreininni beint og óbeint. Einnig er fjallað um þætti er kunna að trufla samkeppni við ríki og áfangastaði utan sambandsins.
- Áhrif hins innri markaðar á ferðaþjónustu (*Effects of the Internal Market on tourism*). Í þessari skýrslu er markmiðið tvíþætt:
 - a. Gera grein fyrir áhrifum ákvæða hins innri markaðar á ferðaþjónustuna.
 - b. Greina nýjar þarfir atvinnugreinarinnar og leita svara þeirra.

2. Möguleikar á uppbyggingu og þróun ferðaþjónustu

Þessum hluta áætlunarinnar má skipta í þrjá kafla. Um er að ræða sjö kannanir sem taka til eftirfarandi sviða.

A. Valkostir í ferðapjónustu.

- Menningarleg ferðapjónusta (*Cultural Tourism*). Hér er m.a. um að ræða nákvæma skilgreiningu á hvað geti kallast menningarleg ferðapjónusta. Markmiðið er að hvetja til þróunar og nýsköpunar á þessu sviði. Þróunarmöguleikar á ferðapjónustu á þéttbýlissvæðum (*urban tourism*) eru einnig ræddir.
- Aðstaða og framboð á félagslegri ferðapjónustu (*Social tourism: trends in facilities and supply*). Þessi könnun felur í sér úttekt á hugtökum sem og á hinum ýmsu tegundum félagslegrar ferðapjónustu. Almenn aðstaða og framboð í ferðapjónustu eru könnuð með tilliti til hugsanlegrar aðlögunar að félagslegri ferðapjónustu.
- Hönnun á stöðluðu evrópsku merkjakerfi fyrir ferðapjónustu í dreifbýli og greining á upplýsinga-, dreifi- og sölukerfum (*Creation of a standard European identification system for rural tourism and an analysis of information, distribution and sales circuits*). Könnunin tekur til þeirra gistimöguleika sem eru til staðar í ferðapjónustu í dreifbýli með tilliti til þess möguleika að taka upp sérstakt evrópskt merkjakerfi fyrir gæði ferðapjónustu af þessu tagi. Einnig eru mál varðandi sölu, upplýsingamiðlun og dreifingu skoðuð sérstaklega.

B. Vinnuafli.

- Atvinna og starfsþjálfun í ferðapjónustu (*Trends in tourism employment and vocational training*). Í þessari könnun eru atvinnumál í ferðapjónustu tekin fyrir. Sérstaklega er fjallað um stefnu Evrópusambandsins í atvinnumálum og hvernig hún hefur áhrif á atvinnu í ferðapjónustu. Einnig fær starfsþjálfun sérstaka umfjöllun, þar sem bornir eru saman þeir möguleikar sem fyrir hendi eru á þessu sviði í aðildarríkjum Evrópusambandsins.

C. Önnur svið.

- Framboð í ferðapjónustu í Mið- og Austur-Evrópu, vandamál og samstarfsmöguleikar (*Tourism supply in Central and Eastern Europe: Problems and cooperation prospects*). Hér er gefin mynd af framboði í ferðapjónustu í þessum hluta Evrópu. Markmiðið er að setja fram ákveðnar viðmiðunarreglur sem stuðst verður við í beinni aðstoð Evrópusambandsins við atvinnugreinina í viðkomandi ríkjum.
- Áhrif þróunar á tölvusviðinu á ferðapjónustu (*Effects of computing trends on the tourism sector*). Um er að ræða ýtarlega rannsókn á bókunar- og upplýsingakerfum og

öðrum slíkum netum sem notuð eru í ferðapjónustu. Að auki eru greind áhrif tækninýjunga á efnahagslega og uppbyggingarlega þætti í ferðapjónustu.

- Áhrif þróunar samgangna á ferðapjónustu (*The impact of transport developments on tourist activity*). Í þessari skýrslu er fjallað um hvernig þróun samgangna getur breytt ferðavenjum, ferðaáhuga og ferðastreymi almennt, innan og utan Evrópu. Einnig er skoðuð áhrif þróunar í samgöngum á uppbyggingu í ferðapjónustu.

3. Ferðastreymi innan og til Evrópu.

Þessi hluti áætlunarinnar tekur til fjögurra eftirfarandi kannana:

- Ferðavenjur og ferðastreymi innan og utan Evrópu (*Holiday trends and tourist flows inside and outside Europe*). Í þessari könnun er fjallað um nýstárlegt framboð í ferðapjónustu. Enn fremur eru greindar líklegar breytingar á ferðavenjum og eftirspurn sem og áhrif þessara þátta á framboð.
- Hvatning til ferðalaga (*Holiday incentives*). Í þessari skýrslu er gerð grein fyrir þeirri aðstoð, beinni og óbeinni, sem völ er á innan aðildarríkja Evrópusambandsins fyrir þá einstaklinga sem af ástæðum heilsufars eða efnahags eiga erfitt með að fara í ferðalög. Fjallað um hugsanlega möguleika á aukinni aðstoð til þessara einstaklinga.
- Farkaupar í Austur- og Mið-Evrópu: þróunarmöguleikar (*The tourist clientèle in Eastern and Central Europe: Development prospects*). Hér er gerð ýtarleg könnun á eftirspurn á ferðapjónustu til og frá ríkjum í þessum hluta Evrópu. Einnig er fjallað um hvernig þróa megi þennan markað frekar.
- Kynning í fjarlægari löndum (*Promotion in Third Countries*). Meginmarkmið þessarar skýrslu er að veita upplýsingar varðandi kynningu á Evrópusambandinu sem áfangastað fyrir ferðamenn frá fjarlægari löndum og leggja fram nýjar tillögur til að auka ferðastreymi til sambandsins.

4. Gæðamál í ferðapjónustu

Eftirfarandi fjórar kannanir taka til gæðamála í ferðapjónustu:

- Umhverfismál og þróun ferðapjónustu (*Catering for the environment in tourism development*). Í þessari skýrslu eru könnuð hin ýmsu umhverfisvandamál er kunna að koma upp við uppbyggingu, stjórnun og þróun aðstöðu í ferðapjónustu.

- Gæðaaukning á aðstöðu í ferðapjónustu (*Quality enhancement in tourism facilities*). Hér er m.a. gerð grein fyrir þeim flokkunarkerfum sem til eru í aðildarríkjum Evrópusambandsins um gæði á gistiðstöðu, t.d. á hótélum og tjaldsvæðum. Einnig er fjallað um hugsanlega evrópska staðla varðandi öryggi og heilsu.
- Aukning gæða í ferðapjónustu almennt (*Raising the standard of tourism services*). Hér er gefin heildarmynd af þeirri ímynd sem ferðapjónustan hefur í huga ferðamanna. Ferðamenn eru flokkaðir niður í markhópa, gerð er grein fyrir þörfum þeirra og lagðar eru fram tillögur um gæðaaukningu í ferðapjónustu almennt.
- Heils árs ferðapjónusta, könnun á áformum, framboði og viðskiptavinum (*Year-round tourism: An analysis of schemes, products and customers*). Í þessu riti er fjallað um hvaða lausnir séu fyrir hendi til að draga úr mikilli samþjöppun ferðamanna á ákveðnum áfangastöðum yfir skamman tíma ársins.

**Hver er þörf aðila í ferðapjónustu fyrir
tölfræðilegar upplýsingar ?**

Stofnun / fyrirtæki / félag
b.t. nafn viðtakanda

Samkvæmt beiðni Ferðamálaráðs Íslands, hefur Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands verið falið að athuga meðal aðila sem starfa að ferðapjónustu á Íslandi, hver þörf þeirra er fyrir frekari tölfræðilegar upplýsingar sem lúta að ferðamálum.

Þess vegna viljum við biðja þig um að skrá hér fyrir neðan þær tölfræðilegu upplýsingar sem þú eða þitt fyrirtæki myndi nýta sér í nánustu framtíð (helst vélritað).

Hvaða tölfræðilegu upplýsingar í tengslum við ferðamál á Íslandi finnst þér skorta fyrir starfsemi þína og fyrir ferðapjónustuna almennt ?

Þegar þú hefur skráð niður þau atriði sem þú vilt koma á framfæri hér að ofan, vinsamlega endursendu eyðublaðið til okkar um hæl í símbrefi (552-6806) eða pósti.

Með fyrirfram þökk,

Guðlaug J. Sturludóttir
Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands
Odda v/Sturlugötu, 101 Reykjavík
Telefax: 552-6806, Sími: 525-4545

**Aðilar sem leitað var til við upplýsingaöflun
um talnagögn um ferðamál á Íslandi**

og gögn sem eru ekki talin upp í talnagagnayfirliti

**Aðilar sem leitað var til við upplýsingaöflun
um talnagögn um ferðamál á Íslandi
og gögn sem eru ekki talin upp í talnagagnayfirliti**

Akureyrarhöfn

* Fjöldi skemmtiferðaskipa júní - ágúst (-1994) og fjöldi farþega.

Austfar h.f.

* Yfirlit yfir fjölda farþega sem komu með m.f. NORRÖNA til Seyðisfjarðar sumarið 1994 í 13 ferðum og skipting þeirra eftir þjóðerni.

Álfasteinn, Borgarfirði Eystra

Bandalag Íslenskra Farfugla

Bifreiðastöð Íslands,

* Yfirlit yfir þróun bifreiðaeignar og þróun fjölda sæta 1974 - 1992, uppl um sérleyfisnetið / akstur/ þróun frá 1935. Heildarfjöldi farþega.

Bílaleigur:

ALP

Bílaleiga Flugleiða

Bílaleiga Akureyrar

Björn Lárusson, rekstrarstjóri Gesthúsa, Selfossi.

Byggðastofnun, Reykjavík, Egilsstöðum.

**Ferðaðþjónusta á Austurlandi, horft til framtíðar.* Sigurborg Kr. Hannesdóttir, 1989

Fasteignamat Ríkisins

* Yfirlit yfir fjölda bygginga á sumarþéttbýli, skipt eftir sveitarfélögum. Óútféið, en hægt að panta hjá Fasteignamatinu. Tölur uppfærðar jafnöldum.

Ferðafélag Íslands

Ferðamálafulltrúar:

Guðjón Stefánsson, Borgarneşi
Anna Margrét Guðjónsdóttir, Ísafirði
Þórdís Arhúrsdóttir, Akranessi
Valgeir Ingi Ólafsson, Selfossi
Sigríður Gróa Þórarinsdóttir, V-Hún.
Guðrún Jónsdóttir, Markaðsráði Borgarness
Ófeigur Gestsson, Blönduósi
Jakob Þorsteinsson, Skagafirði
Hallgrímur Guðmundsson, Akureyri
Þórður Höskuldsson, Húsavík
Kristófer Ragnarsson, Seyðisfirði
Ingibjörg Ingadóttir, Egilsstöðum
Elías Gíslason, Vestmannaeyjum
Jóhann D. Jónsson, Keflavík
Rögnvaldur Guðmundsson, Hafnarfirði
Valgarð Halldórsson, Grundarfirði

Ferðamálanefnd Stykkishólms

Ferðamálaráð Íslands

Ferðamálasamtök Suðurnesja,

* María C. Mayböck, nóv. 1994. *Möguleikar til frekari þróunar ferðamannaiðnaðar á Suðurnesjum að teknu tilliti til þeirra auðlinda sem til staðar eru.*

- skoðanakönnun, annars vegar meðal almennings og hins vegar á meðal stjórnámálmanna og „skoðanamyndandi aðila“ þar sem athuguð voru viðhorf til ýmissa þátta ferðaþjónustu.

Ferðamálasjóður

* Yfirlit um Ferðamálasjóð í ársbyrjun 1995. Meðal annars upplýsingar um:

- skipting útlána í byrjun árs 1995, eftir landshlutum og tilefni (hótel, veitingaþj., afþreying, flutningar, gistiheimili, ferðaþjón. bænda).

Aðgengi: Ferðamálasjóður.

Ferðamálasjóði Íslands

Ferðamiðstöð Austurlands

* Yfirlit yfir farþegafjölda til landsins með Ferðamiðstöð Austurl., greint eftir:

þjóðerni, tegund ferðar (hótelferð/svefnþokaferð/tjaldferð).

Fjöldi leiðsögumanna.

Fjöldi Frakka/Ítala/Spánverja með F.A. vs. alls Fr/Ít/Sp til landsins sbr.

Útlendingaefirlitið

Tímalengd ferða, þróun í lengd ferða (tölur frá 1988 - 1995).

Ferðaskrifstofa Íslands - Hótel Edda

Ferðaþjónusta bænda

Félag eigenda sumardvalarsvæða

* Tjaldsvæði.

Félag Háskólamenntaðra Ferðamálafræðinga

Félag Íslenskra Ferðaskrifstofa

Félag Íslenskra Leiðsögumanna

Félag Sérleyfishafa

Félagsvísindastofnun HÍ

Flugleiðir

Flugmálastjórn

* Flugumferðartölur, fjöldi leiguflugferða, farþegatölur á flugvöllum..

* Ársskýrsla

Friðrik Dagur Arnarson,

B.S. ritgerð í Landafræði um *Dimmuborgir*. Talning gesta 1987 og 1993, Íslendingar vs. útlendingar, ferðamáti. Gistitölur fyrir Skútustaðahrepp 1993, 1994, greindar frá degi til dags. Í vinnslu sumarið 1995.

Gunnar Karlsson, Hótel Kea, Akureyri

Hagfræðistofnun

Hagstofan

Heilsufélagið við Bláa lónið h.f.

- * Mánaðarlegt yfirlit yfir fjölda gesta, skipt eftir: Ísl./útl., börn/fullorðnir, fara í bað/skoða bara
- Aðgengi: hægt að nálgast hjá Bláa Lóninu.

Hótel Borg

Hótel Esja (Scandic)

Hótel Loftleiðir (Scandic)

- * Þjónustukönnun Hótel Loftleiða
 - * Þjónustukönnun Scandic hótélkeðjunnar
- Aðgengi: eftir samkomulagi.

Hótel Saga

Kynnisferðir

Könnunarfyrtæki

Lánasjóður Vestur- Norðurlanda

- * Yfirlit yfir lán til ferðaiðnaðar, (útborguð 01.12.1989 - 28.04.1995).
- greind eftir: lántaka, markmið með lántöku, upphæð.
- Aðgengi: Lánasjóður Vestur - Norðurlanda.

Miðlun e.h.f.

Mývatnssveit

Náttúruverndarráð

- * Yfirlit yfir gestafjölda tjaldsvæða og þjóðgarða, friðlýst svæði sem ráðið hefur umsjón yfir, greint niður í ísl./útl. Skipting milli ára. Aðgengi: eftir samkomulagi.

Nesútgáfan

Norræna embættismannanefndin.

- * Natur og Miljögruppen: Nordiska gruppen för Ekoturism inom Norden. Jarðfræðahús Háskóla Íslands. Anna Dóra Sæþórsdóttir.
- athugun á hvernig visthæfri ferðamennsku er háttað á Norðurlöndunum. Könnun á viðhorfum og áhuga þeirra aðila sem standa að ferðamálum hér á landi til visthæfrar ferðamennsku á áhuga þeirra á skipulagningu slíkra ferða. Í vinnslu sumarið 1995.

Rannsóknarráð Íslands

Ráðstefnuskrifstofa Íslands

Regnbogahótelin

Reykjavíkurborg

Ferðamálanefnd Reykjavíkur

Reykjavíkurböfn

- * Yfirlit yfir fjölda farþega (greint eftir þjóðerni) og ferðatíðni skemmtiferðaskipa til Rvíkur.

Samband Íslenskra Sveitarfélaga

Samband Veitinga- og gisthúsa

Samgönguráðuneytið

- * Fjárlög (- 1995): Opinberar fjárveitingar til ferðamála.

Seðlabanki Íslands

- * Nálgun að eyðslu erlendra ferðamanna á Íslandi með samanburði á skilum á erlendum gjaldeyri, fjölda ferðamanna til landsins eftir þjóðerni (tölur útlendingaeftirlitsins) og fjöldi gistinguáttanna eftir þjóðerni. Aðgengi: ekkert.
- * *Ársskýrslur* Seðlabanka Íslands.
 - Tekjur af erlendum ferðamönnum, (1985 - 1992)
 - Útlán Ferðamálasjóðs (1985 - 1992).

Skaftárhreppur

Skipulag Ríkisins

- * Yfirlit yfir fjölda sumarbústaða og skála á landinu, greint eftir sveitarfélögum og jörðum.

Tækniskóli Íslands

Upplýsingamiðstöð ferðamála

- * Fjöldi bókaðra gistinguáttanna hjá Upplýsingamiðstöð ferðamála, skipt eftir teg. gistirýmis. Mánaðartölur.

Útivist

- * Ársskýrslur Útivistar.

Útlendingaeftirlitið

- * Fjöldi farþega til Íslands með skipum og flugvélum, skipt eftir þjóðerni. Mánaðartölur.
- * Fjöldi farþega til Íslands með skemmtiferðaskipum og fjöldi ferða. Skipt eftir þjóðerni. Árstölur (hvert sumar). Aðgengi: Útlendingaeftirlitið, Ferðamálaráð Íslands o.fl.

Vegagerðin

Verslunarmannafélag Reykjavíkur

Viðskiptafræðistofnun Háskóla Íslands

Vita- og Hafnarmálastofnun

- * Upplýsingar um ferjuflutninga til ársins 1993: Höfn, viðkomufjöldi, farþega fjöldi, fjöldi fólksbifreiða, fjöldi vöruflutningabifreiða og magn vöruflutninga. Aðgengi: Vita- og Hafnarmálastofnun.

Þjóðarbókhlaða

Þjóðhagsstofnun,

- * *Hagvísar*. Fréttabréf Þjóðhagsstofnunar. 1989 - 1995
 - M.a.: komur erlendra ferðamanna, uppsafnaðar frá áramótum. 12 m. Hlutfallsleg breyting.

Spurningaeyðublað í þarfagreiningu

**Hver er þörf aðila í ferðaþjónustu fyrir
tölfræðilegar upplýsingar ?**

Stofnun / fyrirtæki / félag
b.t. nafn viðtakanda

Samkvæmt beiðni Ferðamálaráðs Íslands, hefur Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands verið falið að athuga meðal aðila sem starfa að ferðaþjónustu á Íslandi, hver þörf þeirra er fyrir frekari tölfræðilegar upplýsingar sem lúta að ferðamálum.

Þess vegna viljum við biðja þig um að skrá hér fyrir neðan þær tölfræðilegu upplýsingar sem þú eða þitt fyrirtæki myndi nýta sér í nánustu framtíð (helst vélritað).

Hvaða tölfræðilegu upplýsingar í tengslum við ferðamál á Íslandi finnst þér skorta fyrir starfsemi þína og fyrir ferðaþjónustuna almennt ?

Þegar þú hefur skráð niður þau atriði sem þú vilt koma á framfæri hér að ofan, vinsamlega endursendu eyðublaðið til okkar um hæl í símbrefi (552-6806) eða pósti.

Með fyrirfram þökk,

Guðlaug J. Sturludóttir
Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands
Odda v/Sturlugötu, 101 Reykjavík
Telefax: 552-6806, Sími: 525-4545

Viðauki IV

Athugasemdir svarenda í þarfagreiningu

Athugasemdir svarenda í þarfagreiningu:

Þar sem nær engar upplýsingar eru nú þegar til staðar um ferðamenn til Íslands, þá væru hvaða uppl. sem er góðar fyrir iðnaðinn í heild sinni.

Nauðsynlegt er að komið verði á fót einhvers konar óháðri Rannsóknarstofnun ferðaþjónustu þar sem allar þessar kannanir eru unnar og upplýsingum frá t.d. Þjóðhagsstofnun og Seðlabanka er safnað á einn stað og „matreitt“.

Þegar upplýsinga er þörf, er oft mjög erfitt að afla þeirra þar sem verið er að vinna þær á mörgum stöðum.

Sumt af því sem ég nefni er til en oft kemur það seint og í óaðgengilegu formi.

Tölfræðilegar upplýsingar um erlenda ferðamenn skortir tilfinnanlega. Við ættum að nýta okkur einstæðar aðstæður hér á landi til upplýsingasöfnunar og byggja okkar samkeppnisstöðu gagvart öðrum löndum á markaðsþekkingu á okkar viðskiptavinum. Þessi þekking er nú almennt í lágmarki hér á landi.

Tölfræðilegar upplýsingar eru í raun mjög lítils virði eins og þær eru í dag. Hægt er að sjá þróun í fjölda ferðamanna sem koma til landsins. Þessar upplýsingar eru ágætar og koma tímanlega. Þökk fyrir. Hins vegar eru aðrar upplýsingar t.d. upplýsingar um gistinætur gamlar og ófullkomnar. Engar aðrar upplýsingar eru fyrir hendi sem hægt er að nota af einhverju viti. Fjöldaupplýsingar gefa mjög ranga mynd m.a. er Þjóðverji sem ferðast um landið í 2-3 vikur væntanlega mun „verðmeiri“ ferðamaður en Bandaríkjamaður sem stoppar til þessa að pissa og fara í Bláa Lónið.

Mikilvægt er að hafa í huga að upplýsingar nýtist við samanburð milli landshluta/svæða, þar sem ferðamynstur getur verið mjög ólíkt milli landshluta. Í þessu sambandi má sérstaklega nefna höfuðborgarsvæðið og nágrenni þess annars vegar og fjarlægari staði á landsbyggðinni hins vegar.

Það er skoðun mín að í framtíðinni muni vera þörf fyrir meira af upplýsingum sem tengjast ferðaþjónustu og umhverfismálum.

Þá er og mikilvægt að bæta upplýsingaöflun um ferðalög Íslendinga til útlanda til samanburðar í „ferðajöfnuði“ landsmanna.

Reglubundnar greiningar, þ.e. á hverju ári / annað hvert ár, hjálpa okkur. Slíkar upplýsingar auðvelda starf okkar og gera það markvissara. Í kjölfarið eigum við auðveldara með að nálgast markhópa. Auðveldara er að uppfylla kröfur og væntingar viðskiptavina. Þetta sparar fé og skilar markvissari vinnu.

Öflun tölfraðilegra upplýsinga hefur mér ekki virst vera framarlega í forgangsröð ferðamálayfirvalda til þessa og fjármagn til þessa málaflokks verið af skornum skammti. Nú, þegar breytinga virðist vera að vænta, hljóta grunnupplýsingarnar alltaf að þurfa að hafa forgang. Í ljósi þess virðist mér það því miður hafa takmarkaðan tilgang að setja upp lengri óskalista um upplýsingar og læt þetta því nægja.

Viðauki V

Viðmælendaskrá

Viðmælendaskrá

Nafn	Fyrirtæki / Staður
Aðalheiður Jóhannsdóttir	Náttúruverndarráð
Anna Dóra Sæþórsdóttir	Orkustofnun
Anna Margrét Guðjónsdóttir	Reykjavíkurborg
Anton Antonsson	Ferðamiðstöð Austurlands
Arnór Pálsson	ALP Bílaleiga
Auður Þóra Árnadóttir	Vegagerðin
Ágúst Ágústsson	Reykjavíkurböfn
Árni Blöndal	Hagvangur hf
Árni Zophaníasson	Miðlun hf
Ársæll Harðarson	Ráðstefnuskrifstofa Íslands
Áslaug Alfreðsdóttir	Hótel Ísafjörður
Bjarnheiður Hallsdóttir	Félag háskólamenntaðra ferðamálafræðinga
Bjarni Ásgeirsson	Grand Hótel Reykjavík
Björn Lárusson	Gesthús
Bragi Jósefsson	Skáis
Böðvar Valgeirsson	Atlantic hf
Davíð Stefánsson	Íslenska upplýsingafélagið
Einar Matthíasson	Nesútgáfan
Einar Olgeirsson	Hótel Loftleiðir
Elías Gíslason	ferðamálafulltrúi Vestmannaeyja
Elísabet M. Jónasdóttir	Ferðamálaráð Íslands
Erna Hauksdóttir	Samband Veitinga- og gistihúsa
Friðrik Dagur Arnarson	Landafræðiskor, Háskóla Íslands
Friða Björg Eðvarðsdóttir	Skipulag ríkisins
Grétar Kristjánsson	Bílaleiga Flugleiða
Grímur Sæmundsen	Heilsufélagið við Bláa lónið hf.
Guðlaugur Gauti	Skipulag ríkisins
Guðrún Jónsdóttir	Markaðsráð Borgarness
Gunnar Arason	Akureyrarhöfn
Gunnar Karlsson	Hótel KEA
Gunnar Rafn Birgisson	Samvinnuferðir - Landsýn
Gunnar Sveinsson	Bifreiðastöð Íslands
Gunnar Þorvaldsson	Íslandsflug
Halldór Bjarnason	Safariferðir
Hallgrímur Guðjónsson	Atvinnumálaskrifstofa Akureyrar
Haukur Birgisson	Ferðaskrifstofan Smyril Line- Ísland
Heiður Gunnarsdóttir	Hótel Borg
Helga Haraldsdóttir	Kynnisferðir
Helgi Arngrímsson	Álfasteinn
Helgi Pétursson	Ferðamálanefnd Reykjavíkur
Hjörtur Þorgilsson	Flugleiðir
Hörður Bender	Flugleiðir
Hörður Gunnarsson	Úrval - Útsýn
Ingibjörg Ingadóttir	ferðamálafulltrúi Fljótsdalshéraðs
Ingvar Gíslason	Fasteignamat Ríkisins
Jakob Gunnarsson	Seðlabanki Íslands
Jakob Þorsteinsson	ferðamálafulltrúi Skagafjarðar
Jens Dalsgaard	Lánasjóður Vestur- Norðurlanda
Jóhann D. Jónsson	ferðamálafulltrúi Suðurnesja
Jóhann Jóhannsson	Útlendingaeftirlitið
Jónas Hallgrímsson	Austfar h.f.
Jónas Hvannberg	Hótel Saga
Kjartan Lárusson	Félag íslenskra ferðaskrifstofa

Kjartan Steinsson
Kristján Gunnarsson
Kristján Jónsson
Kristján M. Baldursson
Kristófer Ragnarsson
Lilja Karlsdóttir
Magnús Oddsson
Marinó Einarsson
María Guðmundsdóttir
Málfríður Finnbogadóttir
Oddný Þóra Ólafsdóttir
Ófeigur Gestsson
Ólafía Jakobsdóttir
Ólafur Jónsson
Ómar Harðarson
Paul Richardsson
Páll Halldórsson
Pétur J. Eiríksson
Rafn Pálsson
Ragnheiður Aradóttir
Reynir Adolfsson
Runólfur Smári Steinþórsson
Rut Jónsdóttir
Rúnar Guðnason
Rögnvaldur Guðmundsson
Sigfús Sigfússon
Signý Guðmundsdóttir
Sigríður Gróa Þórarinsdóttir
Sigríður Þrúður Stefánsdóttir
Sigrún Geirsdóttir
Sigrún Sigurðardóttir
Sigurborg Kr. Hannesdóttir
Sigurður Aðalsteinsson
Sigurður Ananíasson
Sigurður Grétarsson
Sigurður Rúnar Ragnarsson
Skúli Gunnsteinsson
Snorri Tómasson
Soffía Waag Árnadóttir
Sólveig Magnúsdóttir
Steingrímur Birgisson
Steingrímur Steingrímsson
Svanborg Siggeirsdóttir
Tryggvi Arnason
Tryggvi V. Herbertsson
Unnur Svavarsdóttir
Úlfar Antonsson
Valgarð Halldórsson
Valgeir Ingi Ólafsson
Vilborg H. Júlíusdóttir
Vilhjálmur Lúðvíksson
Þorleifur Þór Jónsson
Þóra Gylfadóttir
Þóra Hallgrímsdóttir
Þórarna Jónasdóttir
Þórdís Arthúrsdóttir
Þórður Höskuldsson
Þórunn Lárusdóttir

Bandalag Íslenskra Farfugla
Samvinnuferðir - Landsýn
Kynnisferðir sf
Ferðafélag Íslands
Atvinnuþróunarfélag Austurlands
Byggðastofnun
Ferðamálaráð Íslands
Flugleiðir
Upplýsingamiðstöð Ferðamála
Regnbogahótelin
Iðntæknistofnun
Iðntækni- og ferðamálafulltrúi Blönduóss
Umhverfis- og ferðamálanefnd Skaftárhrepps
Reykjavíkurborg
Hagstofa Íslands
Ferðaþjónusta bænda
Flugleiðir
Flugleiðir
Ferðaþjónusta Vestmannaeyja
Samvinnuferðir Landsýn
Ferðaþjónusta Akureyrar
Viðskiptafræðistofnun Háskóla Íslands
Hagstofa Íslands
Samgönguráðuneytið
ferðamálafulltrúi Hafnarfjarðar
Íslandsflug
Ferðaskrifstofa Guðmundar Jónssonar hf.
Hagfélagið hf.
Úrval- Útsýn
Flugmálastjórn
Hótel Loftleiðir
Byggðastofnun
Flugfélag Norðurlands
Hótel Valaskjálfi
Vita- og hafnarmálastofnun
Sveitarstjórn Mývatnssveitar
Gallup á Íslandi
Ferðamálasjóður
Ferðamálafræðingur Íslands
Verslunarmannafélag Reykjavíkur
Bílaleiga Akureyrar
Tækniskóli Íslands
Ferðamálanefnd Stykkishólms
Jöklaferðir hf
Hagfræðistofnun Háskóla Íslands
Úrval - Útsýn
Úrval - Útsýn
ferðamálafulltrúi Snæfellsness
Samtök sunnlenskra sveitarfélaga
Þjóðhagsstofnun
Rannsóknarráð Íslands
Hóperðamiðstöðin hf
Hagstofa Íslands
Samvinnuferðir Landsýn
Félag íslenskra leiðsögumanna
Akranesbær
Atvinnuþróunarfélag Þingeyinga
Félag eigenda sumardvalarsvæða

Akureyri 3. september 1995

Ferðamálaráð Íslands
Hr. Birgir Þorgilsson,
formaður Ferðamálaráðs

Fax 562 4749

Sími 552 7488

Kæri Birgir,

Samkvæmt samtali okkar á föstudaginn, setti ég niður á blað nokkra punkta varðandi skýrslu Félagsvísindastofnunar, "Talnegögn um ferðamál á Íslandi og þarfagreining".

Ég tel að skýrslan gefi í sjálfu sér ágætt yfirlit yfir þau talnegögn sem til eru yfir þetta efni, þó að eitthvað kunni að vera ótalið. Sem þarfagreiningu, tel ég gildi hennar minna.

Að mínu mati undirstrikar skýrslan það álit, að lítið sé til af heilsteypum og aðgengilegum upplýsingum um ferðaþjónustu hér á landi. Megnið eru sundurlausar kannanir og úttektir, margt ágætt, en annað léttvægara efni og á mörkum þess að standa undir nafni í þessu sambandi. Skýrslan gefur á margan hátt tilefni til að ætla að upplýsingar um ferðaþjónustu séu meiri að vöxtum en raunin er, við nánari skoðun þess efnis sem upp er talið.

Meðal þess efnis sem flokkað er sem kannanir, eru aðeins tvær kannanir, sem unnar eru reglulega og á staðlaðan hátt, þ.e. "Hagkönnun SVG", sem unnin er árlega og "Ársþriðjungskönnun SVG", sem unnin er þrisvar á ári.

*Þorgilsson
Þorgilsson*

Þarfagreining:

Í fyrsta lagi þarf að hafa í huga hvernig spurt var. Spurning Félagsvísindastofnunar var: "Hvaða tölfraðilegar upplýsingar í tengslum við ferðamál á Íslandi finnst þér skorta fyrir starfsemi þína og fyrir ferðaþjónustuna almennt?"

Alls voru 69 aðilar beðnir að svara og svöruðu 35, eða 50,7 %.

Svörunum er skipt í 2 hluta og skiptast svörin þannig: hagstærðir 15,6% og kannanir 84,4%.

Með tilliti til þess, að svör berast aðeins frá helmingi aðspurðra, þá væri í sjálfu sér fróðlegt að vita hvernig þau skiptast á atvinnugreinar og hvort þörfin fyrir tegund upplýsinga er misjöfn eftir atvinnugreinum innan ferðaþjónustunnar. Hafa verður í huga, að ferðaþjónustan er samsett af fjölda atvinnugreina, sem eru ólíkar og hafa mjög misjafnt vægi innbyrðis.

Einnig verður að hafa í huga, að ekki var beðið um forgangsróðun hvað mikilvægi upplýsinganna áhrærir, né lagt mat á umfang þeirra upplýsinga sem talið er að skorti. Niðurstaðan segir aðeins til um hve oft tiltekin atriði voru nefnd.

Hagstærðir, eru sá flokkur upplýsinga sem er í bestu lagi og unnið hefur verið að því að efla, þó að ýmislegt vanti þar enn á og ekki síst, að upplýsingarnar berist fyrr. Sem dæmi má nefna, að Hagstofan hefur nýverið efið gistináttatalninguna. Her er fyrst og fremst um að ræða upplýsingar frá opinberum stofnunum.

Þegar skoðaður er sá flokkur upplýsinga, sem flokkaður er sem kannanir, kemur eftirfarandi í ljós:

37%, sé vitnað til tíðni svara, má flokka undir það sem kalla mætti "samfellda upplýsingasöfnun og úrvinnslu", t.d. ef kæmi til kasta hugsanlegrar "Rannsóknarstofnunar ferðaþjónustu".

40% falla undir reglulegar staðlaðar viðhorfskannanir meðal ferðamanna, sem einnig yrðu á hendi fyrrgreindrar "stofnunar", ef hún yrði sett á laggirnar.

7% falla undir annað.

Hér yrði of langt mál að telja upp hvar einstakir þættir liggja að mínu mati, en efurfarandi tafla sýnir í grófum dráttum umfang ofangreindra flokka, skipt á einstaka efnisflokkana, miðað við tíðni svara varðandi efnisflokkana.

Flokkur	Samfelld uppl.söfnun		Viðhorfskannanir		Annað		Samtals	
	Fj. svara	%	Fj. svara	%	Fj. svara	%	Fj. svara	%
6 Bakgrunnsupplýsingar			13	7,2%			13	7,2%
7 Huglægt mat			10	5,6%			10	5,6%
8 Af hverju Ísland			6	3,3%			6	3,3%
9 Upplýsingaðflun			7	3,9%			7	3,9%
10 Bókanir			5	2,8%			5	2,8%
11 Skipulagning ferðar			2	1,1%			2	1,1%
12 Tilgangur ferðar			10	5,6%			10	5,6%
13 Fjöldi koma - Dreifing	15	8,3%			2	1,1%	17	9,4%
14 Föruneyti			1	0,6%			1	0,6%
15 Ferðamáti	15	8,3%			3	1,7%	18	10,0%
16 Parartæki			9	5,0%			9	5,0%
17 Gisting	16	8,9%			2	1,1%	18	10,0%
18 Lengd óvalar	11	6,1%					11	6,1%
19 Óskir ferðamanna			2	1,1%			2	1,1%
20 Nýting	6	3,3%					6	3,3%
21 Afmörkuð svæði/landshlutar					3	1,7%	3	1,7%
22 Kannanir	1	0,6%	6	3,3%			7	3,9%
23 Annað	3	1,7%	1	0,6%	3	1,7%	7	3,9%
	67	37,2%	72	40,0%	13	7,2%	152	84,4%

Sunt af því sem hér er sett undir viðhorfskannanir, gæti fallið undir samfellda upplýsinga söfnun.

Það sem fram kemur í skýrslunni má skoða sem vísbendingar varðandi það hvaða upplýsingar vanti, sem raunar var vitað fyrir, en að mínu áliti er þarfagreiningin sem slík lélegur grunnur ákvarðana varðandi framtíðarskipulagningu upplýsingaöflunar og úrvinnslu upplýsinga og hagnýtra rannsókna í ferðajónustu, ef láta ætti tíðni svara ráða alfarið ferðinni við ákvörðun umfangs þeirrar starfsemi.

Það sem er brýnast, er að hefja sem fyrst reglulega skráningu og úrvinnslu margvíslegra upplýsinga og að sjálfsögðu þarf að forgangsraða þar verkefnum. Sama gildir um reglulegar, staðlaðar viðhorfskannanir meðal ferðamanna, en þar er átt við kannanir sem eru framkvæmdar með sama hætti, t.d. mánaðarlega, 2 á ári, árlega osfrv. Aðalatriðið er, að fá traustar og haldbærar upplýsingar og með tímanum upplýsingar sem eru samanburðarhæfar frá ein tímabili til annars.

Auk þess að safna og vinna úr eigin upplýsingum, þarf "Rannsóknarstofnun ferðamála" að vinna úr, tengja eigin upplýsingum og túlka upplýsingar frá öðrum aðilum, t.d. Hagstofu Íslands, Þjóðhagssöfnun, Hagdeild Seðlabankans, útlendingaefirliti og samtökum hagsmunaaðila. Það er ekki nóg að hægt sé að finna tilteknar upplýsingar, heldur þurfa þær að vera tiltækar á einum stað þar sem til staðar er sérfræðileg þekking á greininni og þar sem þessar upplýsingar eru matreiddar og skýrðar þannig, að aðilar í greininni, stjórnvöld, lánveitendur og aðrir sem á þurfa að halda geti skilið þær og dregið af þeim ályktanir og byggt á þeim ákvarðanir sínar.

Þetta er ekki tæmandi úttekt á efni skýrslunnar, en nokkur atriði sem vert er að hafa í huga ef draga á ályktanir út frá efni þennar.

Með bestu kveðju,

Gunnar Karlsson, hóteltjóri
Hótel KEA